

369

**ΣΥΝΤΑΓΕΣ
ΤΟΥ
ΚΑΛΟΓΕΡΟΥ**

ΠΑΤΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟΣ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΜΕ ΒΟΤΑΝΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΛΕΩΝ"
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 23
ΑΘΗΝΑΙ

Ὁ «ΓΥΜΝΑΣΙΟΣ ΛΑΤΡΙΩΤΗΣ»
τυπώθηκε τὸν Ἰούνιο 1975 στις Γραφικὲς Τέχνες
«'Αφοὶ Λαμπρινοῦ», Τζαβέλα 9 -13, Ἐξάρχεια, Ἀθήνα,
τηλ. 634.306,
γιὰ λογαριασμὸ τῶν ἐκδόσεων «Λέων».
Τὴν ὅλη ἐπιμέλεια εἶχε ὁ δημοσιογράφος Γιωργὸς Κου-
κάς.

Τὰ παλαιὰ χαρακτηριστὰ (γκραβοῦρες) τῶν βοτάνων
εἶναι τῆς συλλογῆς Κ. Σπανοῦ.

COPYRIGHT: Ἐκδόσεις «Λέων»
Πωλεῖται στὴν «Γκαλερί τῶν Βιβλιοφίλων» τοῦ Κ. Σπα-
νοῦ,
Ἴπποκράτους 23, τηλ. 614.332.

Ἐπεύθυνη σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο Σ. Μυλωνᾶ.
Ἐκδόσεις «ΛΕΩΝ», Ἀλκιβιάδου 55.
Ἀθήνα. 1975

ΓΥΜΝΑΣΙΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ καλόγερος καὶ οἱ συνταγές του

Ἑκατοντάδες θεραπευτικὰ βότανα γιὰ ἑκατοντάδες ἀσθένειες

Ἐπιμέλεια: Γ. Ι. ΚΟΥΚΑΣ

Ἐκδόσεις «Λέων»
ΑΘΗΝΑΙ 1975

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸν ὀνόμασαν «ἅγιο», «σωτήρα», «Ἱπποκράτη», πολλοὶ ἔφτασαν νὰ τὸν ποῦν καὶ «θεό», ἐνῶ ἄλλοι κατασπιλῶνοντάς τον τὸν ἀποκαλοῦσαν «ἀγύρτη», «ἀποκρυφιστὴ», «ἐξορκιστὴ» ἢ «τρελλό». Γεγονὸς εἶναι ἕνα: ὅτι ὁ καλόγηρος Γυμνάσιος Λαυριώτης κλείσθηκε στὸ ψυχιατρεῖο, ταλαιπωρήθηκε ἀφάνταστα ἀλλὰ ἡ φήμη του ἔμεινε ψηλὰ ὡς θεραπευτοῦ. Σήμερα, —πέρασε μισὸς αἰώνας ἀπὸ τὴν περίοδο τοῦ θορύβου — τὰ βότανα μὲ τὰ ὅποια εἶχε ἀσχοληθεῖ ὁ Γυμνάσιος ἀναλύοντας τὶς θεραπευτικὰς τοὺς ιδιότητες, εἶναι μιὰ ὀλοκληρωμένη ἐπιστήμη.

Ὁ τύπος τῆς περιόδου ἐκείνης, ἀμέσως μετὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον γέμιζε ἀπὸ ἐπιστολὰς. Ἦταν τὸ καθημερινὸ θέμα τῶν ἐφημερίδων. Εἶχε γίνῃ θρύλλος. Χιλιάδες ἐπιστολὰς τὸν ἀποκαλοῦσαν «Νέον Ἰησοῦν», «Μεγαλομάρτυρα» ἢ «Πάντελεήμονα».

Οἱ ἴδιες οἱ ἐφημερίδες πάλι τὸν παρουσίαζαν σὰν «θαυματοποιὸν» ἢ «μεγάλον φακίρον». Ὁ Παῦλος Νιρβάνας τὸν ἔλεγε «ἄνθρωπο-φαινόμενο».

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι μίαν ἡμέραν μόνον τοῦ Ἰουλίου 1930 στὸ χωριὸν του, στὸν Θεολόγον θάσου, εἶχαν συρρεύσει 2.500 ἄνθρωποι ζητώντας κάποιον βότανον, κάποιαν συνταγὴν γιὰ νὰ θεραπευθοῦν ἀπὸ κάποιον πόνον.

Ἐπιθυμία του ἦταν νὰ δημοσιευθοῦν οἱ συνταγὰς του, νὰ τὶς μάθῃ ὁ κόσμος. «Νὰ τὶς χρησιμοποιοῦν οἱ ἄνθρωποι» καὶ ὅχι νὰ τρέχουν σ' αὐτόν.

Γ. Ι. ΚΟΥΚΑΣ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Γεώργιος Τζανέτης. Ένα όνομα που δεν λείπει τίποτε. Δεν έλεγε και δεν λείπει. Χρήστος Τζανέτης. Το ίδιο. Ούτε αυτό ξυπνά μνήμες. Και όμως ο πρώτος είναι ο περίφημος καλόγερος Γυμνάσιος Λαυριώτης και ο δεύτερος ο πατέρας του.— Ο Χρήστος Τζανέτης κατέγεται από την Σκόπελο και εγκαταστάθηκε στο χωριό θεολόγος τής θάσου το 1854. Στη Θάσο γεννήθηκε και ο Γεώργιος το 1858. Ο πατέρας του ήταν μυλωνάς και σσαγκάρης. Δεν άφηνε όμως και καμμία δουλειά που να μην την κάνει.

Όταν ο Γυμνάσιος —ας τον λέμε έτσι από δω και πέρα— έφτασε 16 ετών, οι γονείς του εγκατέλειψαν τον θεολόγο και πήγαν στο χωριό Ποταμιά. Από τότε ο Γυμνάσιος άρχισε να ασχολείται με τα βότανα. Ίσως να τον έπηρεάσε ή εκπληκτική φύση τής Ποταμιάς. Ήταν βέβαια στη μέση και η μητέρα του Άννα, το γένος Μπριότσα που άσκοϋσε το επάγγελμα τής πρακτικής μαμμής και είχε σε φύλλα χαρτί γραμμένες διάφορες σημειώσεις περι βοτάνων και των θεραπευτικών ιδιοτήτων τους. Οι σημειώσεις αυτές ήταν συνταγές που είχε αντιγράψει ο παππούς του Γυμνασίου από κάποιο αγιοριτικό χειρόγραφο.

Νοσοκόμος στην Αγγλία

Ανήσυχη φύση ο Γυμνάσιος, όταν έγινε 20 ετών παρά τις αντιδράσεις των δικών του, τούς εγκατέλειψε και μπαρκάρισε σαν μοϋτσος σ' ένα ιστιοφόρο. Έμεινε άρχετο διάστημα στο πλοίο. Όμως ή κλειστή ζωή του καραβιού δεν ήταν γι' αυτόν. Σ' ένα του

ταξίδι, ὁ Γυμνάσιος ἐγκαταλείπει στὴν Ἀγγλία καὶ ναύτες καὶ πλοῖο καὶ καταφεύγει σ' ἕναν γιατρὸ πού τὸν ὀνόμαζαν Καξίς. Ἔγινε νοσοκόμος στὴν κλινικὴ πού εἶχε ὁ γιατρός. Ἔμαθε ἀνατομία καὶ ἔμεινε ἐκεῖ ἄρκετὰ χρόνια. Κατὰ τὴν παραμονή του στὴν κλινικὴ, γνώρισε καὶ τὸν φακίρη Τιμόσσεϋ, πού τοῦ ἔμαθε βοτανολογία.

Στὸ Ἅγιον Ὅρος

Μποροῦσε ὅμως νὰ μείνῃ γιὰ πολὺ κάπου; Ἀδύνατον. Ἔρχεται καὶ πάλι στὴν Ἑλλάδα. Μένει γιὰ λίγο στὴν Ἀθήνα καὶ στὴ Θεσσαλονίκη.

Στὴ Θεσσαλονίκη προσλαμβάνεται νοσοκόμος στὸν γιατρὸ Κωνσταντινίδη. Μιὰ μέρα βρέθηκαν μὲ τὸν γιατρὸ στὴν Καστοριά. Ὅταν τέλειωσαν τὴν ἰατρικὴ ἐπίσκεψη γιὰ τὴν ὁποία εἶχαν φθάσει στὴν πολιτεία τῆς λίμνης, ὁ Γυμνάσιος καὶ πάλι μαγεμένος ἀπὸ τὴν γοητεία τῆς φύσεως ἐγκαταλείπει τὸν γιατρὸ καὶ μένει στὴν Καστοριά. Γιὰ 8 μῆνες ὅμως μόνο. Μετὰ τὸν βρίσκουμε στὴν Ξάνθη. Ἐκεῖ μπαίνει στὴ δούλεψη τοῦ Τούρκου Μεμέτ Ἀλῆ σὰν μάγειρος. Ἔμεινε κοντὰ του δύο χρόνια. Ἐφυγε κι' ἀπὸ κεῖ καὶ μετὰ ἀπὸ μίαν ἀκόμη δουλειά, ἐγκαταλείπει τὰ πάντα καὶ ξαναγυρίζει στὰ κτήματα τῶν γονέων του στὴ Θάσο. Παντρεύεται. Στέκει ὅμως καὶ ἐδῶ ἄτυχος. 15 μέρες μετὰ τὸν γάμο του πεθαίνει ἡ γυναίκα του ἀπὸ καρδιακὴ προσβολή.

Καὶ ἡ κατάσταση αὐτὴ τῶν ἀτυχιῶν τὸν φέρνει στὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἐγκαταστάθηκε σὲ μιὰ σκῆπη καὶ ἄρχισε νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὴν βοτανολογία.

Καὶ πάλι στὴν Ἀγγλία

Ξαφνικά, λαβαίνει μιὰ ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸν γιατρὸ Καξίς στὴν Ἀγγλία: «Τρέξε ὁ γιός μου εἶναι ἄρρωστος». Ἐφυγε γιὰ τὴν Ἀγγλία, ἀλλὰ ὅταν ἔφτασε ἦταν ἀργά. Τὸ παιδὶ εἶχε πεθάνει.

Ἦταν παραμονὲς τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Ὅταν τὸ μακελειὸ ἄρχισε ὁ γιατρός Καξίς στρατεύθηκε καὶ μὲ μιὰ μονάδα

Ό πάτερ Γυμνάσιος τήν περίοδο του 1925 - 30.

Ένα από τὰ πιὸ γνωστὰ ἑλληνικὰ φυτὰ: ὁ δίκταμος.
(Γκραβούρα τοῦ 1700).

ἔφθασε —τί σύμπτωση— στή Θεσσαλονίκη. Πήρε μαζί του καί τὸν Γυμνάσιο. Ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη ὁ Γυμνάσιος πήγε στὴ Θάσο. Υπηρέτησε σὲ συνέχεια σὰν ἔθελοντῆς νοσοκόμος στὸν ἀγγλικὸ στρατὸ καὶ ἰδιαίτερα στὸ ἀεροδρόμιο τοῦ Καζαβητίου.

Σὲ μιὰ πτῆσι πρὸς Θεσσαλονίκη τὸ ἀεροπλάνο στὸ ὁποῖο ἦταν καὶ ὁ Γυμνάσιος ἔπεσε λόγω βλάβης στὴ σκίτη τῆς Ἁγίας Ἄννης στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ὁ Γυμνάσιος σώθηκε. Ἔμεινε ἐκεῖ. Τὸν ἔκανε καλὰ ὁ γιατρὸς τῆς μονῆς, βοτανολόγος Σπυρίδωνας. Καὶ σὲ λίγο ἐκάρη μοναχὸς μὲ τὸ ὄνομα Γυμνάσιος Λαυριώτης.

Ἔμεινε στὴ μονὴ Ἁγίας Λαύρας, ὅπου ἄρχισε νὰ θεραπεύη μοναχοὺς καὶ ἰδιῶτες. Καὶ ἡ ρήξις μὲ τὸν γιατρὸ Σπυρίδωνος ἤλθε. Ὅμως τὰ κατὰφερε νὰ μείνῃ μόνος καὶ νικητῆς. Γιὰ λίγο γιατί ὁ Σπυρίδωνος ἔφυγε μὲν, ἀλλὰ ἤλθε στὴ θέση του ἕνας ἄλλος γιατρὸς ποὺ ἔθετε τὴν ἰατρικὴ σὲ δεύτερη μοῖρα. Πρῶτα εἶχε «τὸ κομποσχοῖνι».

Ἐγινε ἕνα ἐπεισόδιο ἀνάμεσά τους καὶ ὁ Γυμνάσιος κατέφυγε καί πάλι στὴν σκίτη Ἁγίας Ἄννης. Ἀπὸ κεῖ βρέθηκε στὶς Σέρρες ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὸν συνεχῆ κατατρεγμὸ. Ἐκεῖ θεράπευσε ἕνα παιδί σχεδὸν ἐτοιμοθάνατο. Ἀπὸ τὶς Σέρρες ἔφυγε καὶ πάλι γιὰ τὴν Ποταμιά ὅπου ἐγκαταστάθηκε σὰν καντηλάφτης.

Ἐκεῖ ἄρχισε νὰ θεραπεύη ἀσθενεῖς, μὲ βᾶση πάντοτε διάφορα γιατροσόφια καμωμένα ἀπὸ βότανα. Ἡ φήμη του ἔφυγε ἀπὸ τὸ χωριό. Πήγε στὸ διπλάνο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς κάτω καὶ πρὸς ἄνω. Οἱ θεραπευθέντες δημοσίευσαν ἐπιστολὰς εὐχαριστήριες στὶς ἐφημερίδες τῆς Καβάλας, καὶ ἡ φήμη του ξαπλώθηκε περισσότερο.

Τὸ τέλος καὶ ἡ ἀρχὴ

Ὅμως ὄλα αὐτὰ ἀνησύχησαν τὶς ἀρχές. Κι' ἕνα πρῶτῖνὸ ἀποβιβάζεται ἀπὸ τὴν Καβάλα στὴν Θάσο δύναμη χωροφυλάκων.

—Ποῦ εἶναι ὁ κομπογιαννίτης νὰ τὸν δέσω, φώναζε ὁ ἐπὶ κεφαλῆς ἐνωματάρχης.

Καὶ τὸν ἔδεσε. Μπροστὰ ὁ Γυμνάσιος, πίσω οἱ χωροφύλακες καὶ πρὸς πίσω 200 χωρικοί. Ὅλοι μαζί πέρασαν τὸ δάσος γιὰ νὰ βγοῦν

στή θάλασσα.

Στην Καβάλα τὸν περίμεναν χιλιάδες λαοῦ στήν προβλήτα. Μόλις κατέβηκε τὸν χειροκρότησαν καὶ τὸν συνόδευσαν φωνάζοντας συνθήματα, μέχρι τὴν Εἰσαγγελία. «Δέν κάνω τὸν γιατρό», εἶπε στὸν εἰσαγγελέα. «Δέν κλέβω τὸν κόσμο», «Δέν πέρνω λεφτά».

Ὁ εἰσαγγελέας τὸν ἄφησε ἐλεύθερο. Φεύγοντας ὁ Γυμνάσιος λέει στὸν σκοπὸ χωροφύλακα:

—«Πές στὸ ἀφεντικό σου, τὸν κ. Εἰσαγγελέα ὅτι πάσχει ἀπὸ ἄσθμα καὶ ὅτι ἐγὼ μπορῶ νὰ τὸν κάνω καλά σ' ἓναν μῆνα. Πιστεύω ὅτι γρήγορα θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ βρῆ!».

Θρίαμβος τὸν περίμενε στή Θάσο.

Νέα δίωξη ὅμως καὶ νέα σύλληψη τοῦ Γυμνασίου. Ἀπελάθη μὲ ἐντολὴ τοῦ νομάρχου Καβάλας στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἔφτασε στή μονὴ Λαύρας ὅπου ἓνα κλίμα ψυχρὸ τὸν ὑπέδεχθη. Τοῦ ἐπέτρεψαν τελικὰ νὰ φύγῃ μετὰ ἀπὸ 21 μέρες. Ξαναγύρισε στήν Καβάλα. Νέα θριαμβευτικὴ ὑποδοχή. Ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμή συλλαμβάνεται. Τὸν ἔκλεισαν σὲ μιὰ καμπίνα τοῦ ἀτμοπλοίου «Μιαούλης» τὸ ὁποῖο σαλπάρησε γιὰ τὸν Πειραιᾶ. Ὁδηγήθηκε στήν Ἀσφάλεια. Τὸν ἐξέτασαν οἱ ψυχίατροι Τσατσόγλου καὶ Κωνσταντίνου. Τὸν ἔκλεισαν γιὰ τρεῖς μέρες στὸ Δαφνί, ἀλλὰ τὸν ἄφησαν ἐλεύθερο γιὰτὶ οἱ ἐξετάσεις ἀπέδειξαν πλήρη ψυχικὴ καὶ διανοητικὴ υἰεία.

Ἡ Μητρόπολις Ἀθηνῶν τὸν ἔστειλε νὰ ἡσυχάσῃ στή Μονὴ Ὁσίου Μελετίου.

Στὴν Μονὴ τὸν ἐπεσκέφθησαν 20 χιλιάδες ἀσθενεῖς. Ὅλοι κάτι ζητοῦσαν ἀπ' αὐτόν.

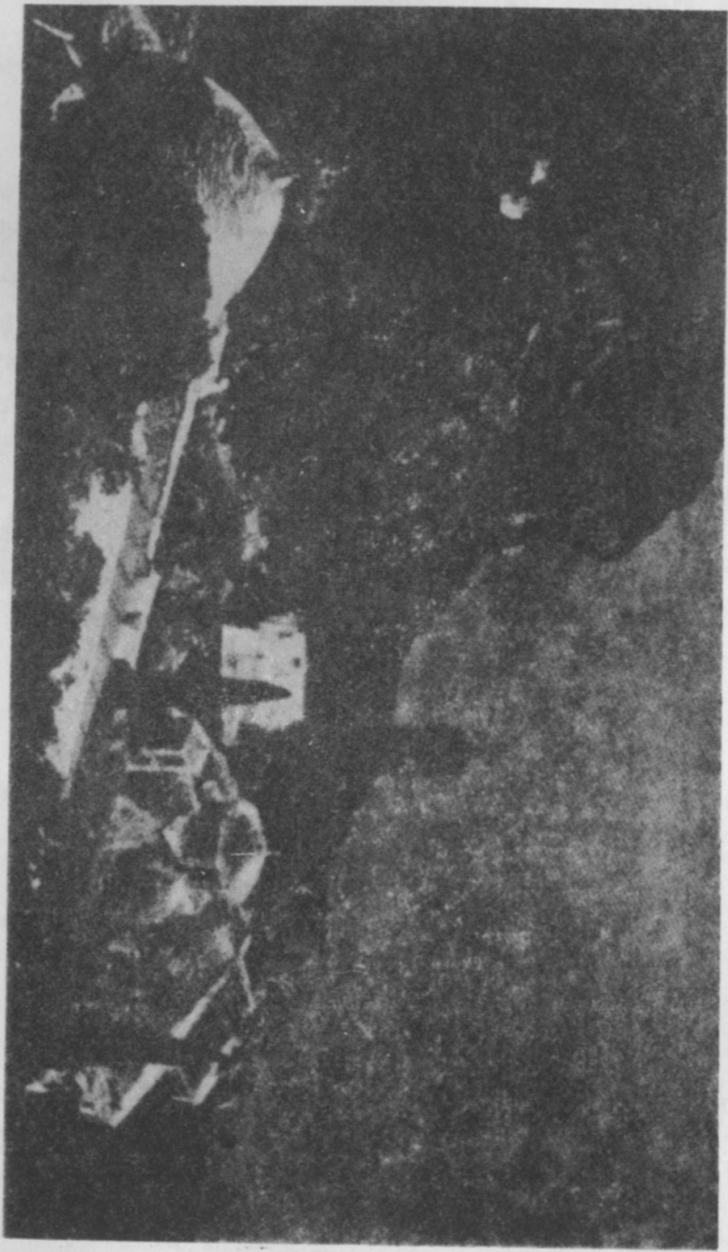
Τελικὰ ἔφυγε γιὰ τὴν Θεσσαλονίκη μὲ τὸ πλοῖο «Ν. Τόγιας». Στὴν Θεσσαλονίκη, τὸν δέχεται στὸ γραφεῖο του ὁ γενικὸς διοικητὴς Μακεδονίας. Ἦταν, ὅσο ἔμεινε ἐκεῖ, φιλοξενούμενος τῆς Γ. Διοικήσεως.

Αὐτοκίνητο τῆς Γενικῆς Διοικήσεως τὸν ὀδήγησε ἐξ ἄλλου στὸ λιμάνι ὅπου ὁ Γυμνάσιος θὰ ἐπεβιβάζετο στὸ «Ἀγγελικὴ» γιὰ τὴν Καβάλα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ γιὰ τὴν Θάσο. Ἔχει πάρει τὴν ἀπόφασή του: νὰ δώσῃ τὶς συνταγὲς του νὰ δημοσιευθοῦν καὶ νὰ μὴν ἐξετάσῃ πᾶ ἄλλους ἀσθενεῖς.

**ΟΙ
ΣΥΝΤΑΓΕΣ
ΚΑΙ ΤΑ
ΒΟΤΑΝΑ**

Η οικήσιμη τμήσις Ἀγ. Ἀννης στὸ Ἄγιον Ὄρος ἔρου εἰρησ γιά λῆρο ὁ Πυρνώδατος:

Τις συνταγές δημοσιεύουμε ακριβῶς ὅπως τὶς διατύπωσε ὁ Γυμνάσιος Λαυριώτης. Μᾶς τὶς ἔδωσε τυπωμένες σὲ παλαιὰ ἔκθεση ἢ καλογρηὰ τῆς μονῆς Χίου, Καπονέρη πού τὴν συναντήσαμε στὴν Λέρο. Ἡ ἴδια μᾶς ἔδωσε καὶ δικές της συνταγές καθὼς καὶ τὶς συνταγές τοῦ καλόγερου Παχώμιου.

Στὸν τόμο αὐτὸν δημοσιεύονται οἱ συνταγές τοῦ Γυμνασίου Λαυριώτου καὶ τοῦ μοναχοῦ Παχώμιου Τσάκωνα.

Αἱμορραγίαι

[Αἱμορραγίαι λέγονται αἱ συνεχεῖς ρεύσεις καὶ τὸ τρέξιμον τοῦ αἵματος ἀπὸ κανὲν μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Αὐταὶ προέρχονται ἀπὸ τὸ τρύπημα καὶ κόψιμον τῶν φλεβῶν, καὶ ἀρτηριῶν τοῦ πνεύμονος, τοῦ στομάχου, τῆς μήτρας καὶ τῶν αἱμορροϊκῶν ἀγγείων].

1) Τρόπος θεραπείας. Βράζομε 50 δράμια ἀχλαδόρριζα, μιὰ ὀκτῶ κρασί καὶ λίγα κρεμμύτσοφλα καὶ πέρνομε ἕνα ποτήρι τοῦ κρασιοῦ κάθε πρωί.

2) Ἄλλος τρόπος. Πέρνετε ἕνα αὐγὸ ὀκταποδιοῦ, θὰ τὸ βράσετε στὴ χόβολη, θὰ τὸ ξύσετε σὰν σαποῦνι ψιλὰ, ψιλὰ. Σ' ἕνα καφεμπρίκι θὰ βάλετε κρασί καὶ θὰ βράση, μέσα θὰ ρίξετε μιὰ κουταλιὰ τοῦ καφέ ἀπὸ τὰ τρίμματα τοῦ αὐγοῦ. Ἀφοῦ βράση τὸ στραγγίζετε καὶ θὰ πίνετε κάθε πρωί ἕνα φλυτζανάκι τοῦ καφέ.

3) Αἱμορραγία νεφρῶν. Βράζομε 100 δράμια φράουλα ἄγρια, 10 δράμια μαστίχα χιώτικη, 10 δράμια ψαρόκολλα σὲ μιὰ ὀκτῶ κρασί μαῦρο καὶ πίνομε δύο φλυτζάνια τὴν ἡμέρα.

Αἱμορραγία μύτης

[Ἡ αἱμορραγία μύτης προέρχεται ἀπὸ πονοκέφαλον, ἀπὸ κενώ-

σεις και βούισμα τῶν αὐτιῶν, ἀπὸ ἐμφράξεις τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σωλήνος. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὕτη συμβαίνει εἰς νέους καὶ πληθωρικούς ἀπὸ χτύπημα ἢ πέσιμον, ἀπὸ στενοχώρια, μέθη καὶ ἀπὸ τὸ πολὺ αἷμα. Ἀπὸ τὴν αἰμορραγία τῆς μύτης προέρχεται ἡ μεγάλη ἀδυναμία, ἡ θέρμη, οἱ σπασμοί, τὸ χτύπημα τῆς καρδιᾶς καὶ οἱ ρευματισμοί].

4) Ψήνομε καὶ καπνίζομε αὐγὰ χταποδιοῦ καὶ τὴν σκόνη αὐτὴ τὴν κάνομε καφὲ καὶ πίνομε, δηλαδὴ ἀντὶ γιὰ καφὲ χρησιμοποιοῦμε αὐτὴ τὴ σκόνη.

5) Ἄλλος τρόπος. Βάζομε ἕνα χαρτὶ στὸν οὐρανίσκο καὶ ἕνα στὴν φτέρνα.

6) Ἄλλος τρόπος. Στουμπίζομε καὶ κάνομε σκόνη τσαχμάκωπετρα καὶ τὴν ρουφᾶμε σὰν ταμπάκο.

7) Ἄλλος τρόπος. Στραγγίζομε δύο λεμόνια βάζομε μέσα μιὰ κουταλιὰ καφὲ καὶ τὸ πίνομε.

Αἱματόρροια

[Αἱμοτόρροια λέγεται ὅταν κατουρεῖ κανεὶς αἷμα· αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὴν χαύνωσι τῶν νεφρῶν καὶ διαλυμένον αἷμα, ἀπὸ ἄμμο καὶ πέτρα, ἀπὸ τὶς ζοχάδες τῆς φούσκας καὶ ἀπὸ τὰ ἀφροδίσια. Ἀποτέλεσμα τῆς αἱματουρίας ἀπὸ τὴ χαύνωσι τῶν νεφρῶν εἶναι ἡ φθίσις, τῆς φούσκας εἶναι ἡ δυσουρία καὶ ἡ στραγγουρία. Ὅταν ἡ ἄμμος κατακαθίσει στὴν κύστι τοῦ οὐρους τότε τρώγει τὴν τρυφερὴ ἐπιφάνειά της καὶ δημιουργοῦνται αἱ ζοχάδες, φλέβες καὶ ἀρτηρίες οἱ ὁποῖες τρέχουν αἷμα βρωμερὸ ἀπὸ τὴν οὐρήθρα].

8) Βράζομε ἄγρια φράουλα καὶ πίνομε κάθε μέρα ἀπὸ ἕνα ποτήρι.

Ἀναιμία

9) Πέρνομε 100 δράμια Κίνα, 100 δράμια ζάχαρι, 50 δράμια

κανέλλα, 100 δράμια φλοῦδα Καραγάτς, 1 δράμι κινίνο. Τὰ βράζομε ὅλα σὲ 3 ὀκάδες νερὸ καὶ πίνουμε κάθε μέρα ἀπὸ τρία ποτήρια.

10) Ἄλλος τρόπος. Βράζομε σὲ 1) 2 ὀκά κρασί 100 δράμια ἀγκριάδα, 100 δράμια ζάκχαρι, 100 δράμια κίνα καὶ δύο χουφτες σκορπίδια (φυτὸ) καὶ πίνουμε κάθε μέρα ἀπὸ ἕνα ποτήρι.

11) Ἄλλος τρόπος. Παραγεμίζουμε τρία καρπούζια μὲ 50 δράμια γαρύφαλλα καὶ 100 δράμια μαστίχα. Τὰ ψήνουμε στὸ φουῦρο καλά. Ἀφοῦ ψηθοῦν τὰ κάνουμε πολτὸ μέσα σὲ ἕνα ἀγγεῖο καὶ βάζουμε ἀνάλογη ζάκχαρι καὶ τὸ βράζομε μέχρις ὅτου πήξη καλά καὶ ἀπὸ αὐτὸ θὰ πέρνη ὁ ἀσθενὴς ἀπὸ 3 κουταλάκια τὴν ἡμέρα.

12) Ἄλλος τρόπος. 100 δράμια μέλι, 50 δράμια σκόνη ἀρκουδόψωμο, 10 δράμια κίνα, 10 δράμια ρεβέντι, 10 δράμια σιδηροῦχο, 3 δράμια στραμέτι, 1)2 μπουκαλάκι κινίνου Ἀμστερδαμ, 2 κυπαρισσόμηλα σκόνη. Ὅλα αὐτὰ τ' ἀνακατεύομεν εἰς τὸ μέλι καὶ ὁ καχεκτικὸς λαμβάνει καθημερινῶς 2 κουταλιὲς γλυκοῦ ἐπὶ 10—15 ἡμέρας.

13) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομε 1)2 ὀκά Καραγάτς, 100 δράμια κίνα, 100 δράμια ζάχαρι, δύο κυπαρισσόμηλα, 100 δράμια σέλινο, 50 δράμια κανέλλα. Τὰ βράζομε ὅλα καὶ ἀφοῦ τὰ στραγγίσουμε πίνουμε ἀπὸ αὐτὸ τρία ποτηράκια τὴν ἡμέρα.

14) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομε 50 δράμια ἀψηθιά, 50 δράμια κανέλλα, 50 δράμια κίνα, θὰ τὰ βράσομε σὲ 2 ὀκάδες κρασί καὶ θὰ πίνουμε ἀπὸ 2 ποτηράκια τοῦ κρασιοῦ τὴν ἡμέρα.

Αἱμορροΐδες (Ζωχάδες)

α) Ἐσωτερικαὶ

[Αἱ ἔσωτερικαὶ αἱμορροΐδες εἶναι μερικὲς φλέβες γεμάτες αἷμα. Αὐτὲς κατὰ περιόδους ἀνοίγουν καὶ χύνουν τὸ αἷμα πρὸς τὰ ἔξω ὅπως τὰ ἔμμηνα τῶν γυναικῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τοῦ πάσχοντος φαίνονται γεμᾶτα ἀπὸ μαῦρο καὶ πηχτὸ αἷ-

μα. Αι αίμορροΐδες προέρχονται από την πληθωραν του αίματος και πήξιμο αυτού από την ύποχονδρίαν και άλλας κακοχυμίας του αίματος και από τον ξηρό άέρα].

15) Άνακατώνουμε σε κατράμι άλεϋρι από στύψι και τὰ ζυμώνουμε. Άπό τὸ μίγμα αὐτὸ κάνομε χάπια μικρὰ και πέρνουμε 2 κάθε πρωΐ.

β) Ἐξωτερικαὶ

[Αἱ ἐξωτερικαὶ αίμορροΐδες σχηματίζονται ἔξω τοῦ ἀφεδρῶνος και εἰς τὸν σφιγκτήρα αὐτοῦ. Αὐτὲς προέρχονται ἀπὸ τὴν κακοχυμίαν τοῦ αίματος, μελαγχολίαν και ἀπὸ τὰ ἀφροδίσια πάθη].

16) Πέρνουμε λίγο ζαμποῦρι και τὸ βάζουμε μέσα σε ζεστή ψημμένη μικρὴ μελιτζάνα και ἀφοῦ βάλουμε και λίγο σπίρτο καμινέτου, τὴ βάζουμε στὸ πονεμένο μέρος. Σε λίγο βγάζουμε τὴ μελιτζάνα και βάζουμε πάγο. Αὐτὸ θὰ γίνη 5—6 φορές.

Ἀναβρασμός στήθους

17) Βράζουμε 1)2 ὀκᾶ ζαμποῦκο και τὸ ζουμὶ τὸ κτυποῦμε με αὐγὸ και κάντιο και τὸ πίνουμε.

Ἀδενοπάθεια

18) Πέρνουμε 50 δράμια γόμα κερασιᾶς 50 δράμια μαστίχι, 50 δράμια κανέλλα 10 δράμια κίνα, 100 δράμια ζάχαρι και ἓνα κυπαρουασόμηλο. Ὅλα αὐτὰ τὰ βράζουμε με 2 1)2 ὀκάδες κρασί μαῦρο μέχρις ὅτου μείνει 1 1)2 ὀκᾶ. Άπὸ αὐτὸ τὸ κρασί ὁ πάσχων θὰ πίνη πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἀπὸ ἓνα ποτηράκι κρασιοῦ.

19) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 1 ὀκᾶ Καραγάτς μιὰ κουταλιὰ κατράμι, 100 δράμια σέλινο, 700 δράμια κίνα, 100 δράμια ζάχαρι

καὶ τὰ βράζουμε σὲ 3 ὀκάδες νερό. Ἀπὸ αὐτὸ θὰ πίνη ὁ πάσχων ἕνα ποτήρι κρασιοῦ πρωὶ καὶ βράδυ.

20) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 100 δράμια λιναρόσπορο καὶ τὸν βράζουμε τυλιγμένον μέσα σὲ μαντήλι μέσα σὲ μιὰ ὀκά νερὸ θὰ βράση ὡς που νὰ μείνη 1)2 ὀκά. Ἀπὸ τὸ νερὸ αὐτὸ θὰ πίνη ὁ πάσχων 2 ποτήρια κρασιοῦ τὴν ἡμέρα. θὰ γίνεται δὲ καὶ ἐπάλειψις μὲ ἀμυγδαλόλαδο τοῦ μέρους ποὺ πονεῖ.

21) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε σὲ μιὰ ὀκά νερὸ 100 δράμια λιναρόσπορο τυλιγμένο σὲ πανὶ 100 δράμια γλυκάνισο, 50 δράμια κίμινο. Ἀπὸ αὐτὸ θὰ πίνη ὁ πάσχων 2 ποτήρια τοῦ κρασιοῦ τὴν ἡμέρα πρωὶ καὶ βράδυ.

22) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε στὸ τηγάνι ἄπλυτο μαλλὶ καὶ ρακὶ ἀφοῦ ζεσταθῆ ὀλίγο θὰ ριχτῆ στὸ μαλλὶ σκόνη λιβανιοῦ καὶ θὰ τὸ δέση ὁ πάσχων στὸ στηθός.

Ἀρθριτισμὸς

[Ἀρθριτισμὸς εἶναι ἕνα πάθος τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς τὰ ἄρθρα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἢ εἰς ὅλον τὸ σῶμα τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἕνας ἀρθριτικὸς ρευματισμὸς ὁ ὁποῖος μένει ἐκεῖ ἀπὸ τὴν πῆξι τῶν ὑγρῶν καὶ σκλήρυνσιν τοῦ ἐκεῖ δεσίματος τοῦ σώματος. Ὁ ἀρθριτισμὸς αὐτὸς προέρχεται πολλὰς φορὲς ἀπὸ κρυώματα καὶ ἀπὸ χαλασμένες τροφές, ἀπὸ τὴν ὑγρασία καὶ ἀπὸ κληρονομικότητα. Πολλὰς φορὲς τὰ ἄρθρα πρίζονται σκληραίνουσι καὶ πονοῦν δυνατὰ, πρὸ παντὸς τὴν νύκτα ὅταν κρυώνουσι].

23) Γιὰ τὸν ἀρθριτισμὸ ὠρισμένου μέρους τοῦ σώματος. Πέρνουμε 4 ὀλόκληρα σκόρδα, τὰ καθαρίζουμε, τὰ κοπανίζουμε καὶ τὰ δένουμε στὸ μέρος ποὺ μᾶς πονεῖ. Τὰ ἀφίνουμε ἐκεῖ ἐπὶ 12 ὥρες.

24) Ἄλλος τρόπος. Ὅταν πονοῦμε ἀπὸ ἀρθριτισμοὺς σὲ πολλὰ μέρη τοῦ σώματος, πέρνουμε μιὰ ὀκά σκόρδα, μιὰ ὀκά λάδι καὶ ἕνα σκαντζόχοιρο καὶ τὰ βράζουμε. Ἀπ' αὐτὸ θὰ κάνουμε ἐντριβὲς στὰ πονεμένα μέρη, βράδυ παρὰ βράδυ. Μετὰ ἀπὸ κάθε ἐντριβὴ θὰ κά-

νουμε ἐπάλειψι τοῦ σώματος μὲ κανελλόλαδο.

25) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομε 1) 2 ὀκᾶ σκόρδα, 100 δράμια λάδι καὶ τὰ βράζουμε μαζί. Κατόπιν ἀφοῦ γίνῃ πολτὸς τὸν στραγγίζουμε καὶ πέρνομε μόνο τὸ λάδι. Μέσα σ' αὐτὸ ρίχνουμε 50 δράμια κερὶ, 50 δράμια λουλάκι μπογιατζίδικο. Μὲ τὴν ἀλοιφὴ αὐτὴ κάνουμε ἐπαλείψεις εἰς τὰς ἀρθρώσεις.

26) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε μιὰ ὀκᾶ σκόρδα καθαρισμένα σὲ μιὰ ὀκᾶ λάδι. Μετὰ τὸ βράσιμο στραγγίζουμε αὐτὰ καὶ βάζουμε στὸ στραγγισμένον λάδι 50 δράμια νέφτι καὶ 5 κρόκους αὐγῶν. Μὲ αὐτὸ νὰ κάνῃ ὁ πάσχων ἐντριβὰς στὰ μέρη πού πονοῦν.

Ἀμυγδαλίτις

27) Βράζουμε καλὰ ἀγγινάρες μὲ τὰ φύλλα τους καὶ κάνουμε κατάπλασμα ζεστὸ ἀπάνω στὸ λαιμό.

Ἄσθμα

Ἰσθμα λέγεται ἡ μικρὴ καὶ δύσκολη ἀναπνοὴ τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ διαφέρει ἀπὸ τὴ δύσπνοια εἶναι πολὺ δυνατώτερο πάθος. Ὁ ἀσθενὴς πάσχει ἀπὸ αὐτὸ κατὰ τὸ βράδυ καὶ τὴν νύκτα, ἰδιαιτέρως δὲ οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰ στήθη των στενὰ καὶ κακοσηματισμένα, ἐξ αὐτοῦ δὲ προέρχεται εἰς τούτους καὶ ἡ κύρτωση τοῦ σώματος. Τὸ ἄσθμα προέρχεται ἀπὸ κρύωμα τοῦ πνεύμονος ἀπὸ πνευματώδη ποτά, σκληρὰς τροφὰς καὶ πολλάκις ἀπὸ λύπας καὶ φόβους δυνατούς. Συμβαίνει κανεὶς νὰ ἔχῃ αὐτὸ τὸ πάθος καὶ ἐκ γενετῆς. Ὅταν ὁ ἀσθενὴς βήχων βγάζει φλέματα τότε τὸ ἄσθμα εἶναι ὑγρὸ· ἐπίσης ὑπάρχει καὶ τὸ ξηρὸ ἄσθμα. Ὁ ἀσθενὴς πού πάσχει ἀπὸ αὐτὸ δὲν βγάζει φλέγμα μ' ὄλον ὅτι βήχει πολὺ αὐτὸ εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸ ὑγρὸ. Ἐπίσης εἶναι τὸ αἱματώδες ἄσθμα· τούτο προέρχεται διότι συμβαίνει νὰ μὴν εἶναι ἐλαστικὰ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τοῦ πνεύμονος ἢ ἀπὸ μικροὺς σκώληκας ἢ πληγὰς τοῦ πνεύ-

μονος.

Οί πάσχοντες από αυτό έχουν τὸ πρόσωπον κόκκινο καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπίσης, δύσπνοια δυνατὴ καὶ σφυγμὸν συνεχῆ καὶ δυνατόν. Ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ πνικτικὸ ἄσθμα· αὐτὸ γνωρίζεται ἀπὸ τὸ ὅτι οἱ πάσχοντες χάνουν ξαφνικὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀναπνοῆς των. Ἐπίσης τὸ σπασμωδικό· τοῦτο εἶναι τὸ δυνατώτερον καὶ πρὸς ἐπικίνδυνον. Αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τοὺς σπασμοὺς τῶν μυῶν καὶ τῶν νεύρων τοῦ θώρακος καὶ τῶν βρόγχων τοῦ πνεύμονος. Ὅταν τὸ ἄσθμα εἶναι μικρὸν καὶ ἀτάραχον καὶ βαστᾷ πολὺ τότε λέγεται χρονικόν. Αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν ἀλλὰ ταραξίζει τὸν ἄνθρωπον τὴν νύκτα καὶ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ κοιμηθῆ.

28) Βράζομεν ἀρκετὴ φλοῖδα Καραγατσιοῦ ἀνάλογο σκορπιδοχόρτον, κἀντιον καὶ ζάχαριν· ἀφοῦ βράσουν καλὰ στὸ νερὸν, περνᾶμε κατόπι τὸ νερὸν αὐτὸ ἀπὸ ἕνα ψιλὸ πανὶ νὰ στραγισθῆ καλὰ. Ὁ πάσχων θὰ πέρνη ἕνα ποτῆριν τοῦ κρασιοῦ κάθε πρωὶ ἀφοῦ προηγουμένως χτυπήσῃ ἕνα αὐγὸ μέσα στὸ ποτῆριν καλὰ.

29) Ἄλλος τρόπος. Πίνουμε κάθε πρωὶ ἀπὸ μισὸν φλυτζανάκι τοῦ καφεῖ πετρέλαιον. (Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀπὸ τὰς πρὸς περιέργους συσταγὰς τοῦ Γυμνασίου).

30) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε σκόνην κεχριμπαρόπετρας μιὰ κουταλιά, κατόπι μιὰ κουταλιά ἀλεῦρι καὶ μιὰ κουταλιά καφεῖ τὰ ἀνακατεύουμε μὲ λίγο νερὸν καὶ τὰ κάνουμε χάπια. Ἀπὸ αὐτὰ θὰ πέρνη τρία τὴν ἡμέραν.

31) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε ὀλίγον ζαμποῦκο σὲ 100 δράμια νερὸν, κατόπι σὲ ἕνα ἄλλο δοχεῖον χτυπᾶμε ἕνα κρόκον αὐγοῦ μὲ λίγο κἀντιον. Ἀφοῦ χτυπηθῶν καλὰ αὐτὰ ρίχνουμε λίγο λίγο ἀπὸ τὸ ζεστόν νερὸν μὲ τὸ ζαμποῦκον καὶ τὸ ἀνακατεύουμε προσέχοντες νὰ μὴν κόψῃ. Κάθε πρωὶ καὶ βράδυν θὰ τὸ κάνουμε αὐτὸ καὶ θὰ τὸ πίνουμε.

Ἀγγύλωσις

32) Πέρνουμε 100 δράμια κρέας πρόβιον κιμᾶ, τὸ δένουμε στὸ

ἀγγυλωμένο μέρος ἕως ὅτου βρωμήσῃ. Αὐτὸ θὰ γίνῃ ἐπὶ τρεῖς φο-
ράς.

33) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε μισὴ ὀκά κατράμι καλὸ, τὸ
βράζουμε σὲ τηγανάκι, ἀφοῦ βράσῃ τὸ χύνουμε ἀπάνω σὲ ἓνα κο-
μάτι κάμποτ. Ἐπειτα πέρνουμε 50 δράμια κογχύλια τῆς θαλάσσης,
τὰ ψήνουμε καὶ τὰ κάνουμε σκόνη, τὴν σκόνη αὐτὴ τὴν ρίχνουμε
ἀπάνω στὸ κατράμι καὶ γίνεται ἔμπλαστρο. Αὐτὸ θὰ τὸ ζεσταίνου-
με καὶ θὰ τὸ βάζουμε στὸ μέρος ποῦ πονεῖ ἐπὶ 10 ἡμέρας.

34) Ἄλλος τρόπος. Ὅταν ἡ ἀγγύλωσι εἶναι στὰ πόδια, πέρνουμε
τρεῖς ὀκάδες ξύδι, τρεῖς ὀκάδες νερὸ, μία ὀκά πλεξίδες σκόρδου
καὶ τὰ βάζουμε νὰ βράσουν σκεπασμένα καλὰ. Ἀφοῦ βράσουν
βάζουμε τὰ πόδια νὰ ἀχνηθοῦν καλὰ.

Ἀκράτεια οὔρων

[Τὸ πάθος αὐτὸ συμβαίνει ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν σφιγκτήρων τῆς
κύστεως, ἢ ἀπὸ τὴν παραλυσίαν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τὴν ἄμμο τῆς κύστε-
ως. Τὸ οὔρος στάζει λίγο, λίγο, ἢ χύνεται ἀμέσως, ὅταν πάσχη κα-
νεὶς ἀπὸ αὐτὸ τὸ πάθος. Αὐτὸ συμβαίνει κυρίως στὰ βρέφη καὶ εἰς
τοὺς γέροντας].

35) Πέρνουμε μία μύτη χοίρου τὴν ψήνουμε καὶ τὴν κάνουμε
σκόνη· ἐπίσης πέρνουμε λίγη σκόνη μαστίχας χιώτικης καὶ σόδα
φαγητοῦ θὰ τὰ ἀνακατέψουμε καὶ τὰ τρία αὐτὰ καὶ θὰ πίνουμε μὲ
νερὸ ἀπὸ ἓνα σκονάκι πρῶτὶ καὶ βράδῃ.

36) Ἄλλος τρόπος. Βάζουμε στὰ παραπάνω τρία εἶδη καὶ σκόνη
τριῶν ψαριῶν μικρῶν ἀπ' αὐτὰ ποῦ μένουν στὰ δίχτυα τῆς τράτας
μπλεγμένα (εἶναι κάτι πολὺ-μικρὰ ψαράκια).

Ἀνορεξία

[Εἰς τὴν ἀνορεξίαν τὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πικρὸ καὶ ἄνο-
στο καὶ ἡ γλῶσσα του σκεπασμένη μὲ ὕλες πικρὰς καὶ ἄνοστες.

Ἡ ἀνορεξία προέρχεται ἀπὸ πολλὰ φαγητὰ ἀπὸ χολή τοῦ στομάχου, ἀπὸ ἀχωνευσίαν καὶ δυσκοιλιότητα, ἀπὸ κρυώματα, ταραχὴ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος].

37) Βράζουμε κάθε πρωὶ τρία κλωνάρια ὕσσωπο, βάζουμε ζάχαρι καὶ πίνουμε σὰν τσαΐ (αὐτὴν τὴ συνταγὴ μποροῦν νὰ τὴν μεταχειρίζονται ὅλοι· εἶναι πολὺ καλὴ γιὰ τὴν ὄρεξι).

Ἀχινὸς χειρὸς

38) Βράζουμε. μιὰ ὀκτὼ κάστανα καὶ στὸ ζεστὸ νερὸ βάζουμε τὸ χέρι μέσα.

Ἀδυναμία

39) Πέρνουμε 25 δράμια γόμα κερασιᾶς, τὴν βάζουμε σὲ ἓνα μπουκάλι, ρίχνουμε μέσα ἓνα ποτῆρι νερὸ καὶ τὸ χτυποῦμε καλὰ λίγη ὥρα, ὥστε νὰ πάρῃ τὸ νερὸ οὐσία ἀπὸ τὴ γόμα, κατόπιν πίνουμε τὸ νερὸ αὐτό, τὸ ἐπαναλαμβάνουμε ὡσάκις διψοῦμε. Δηλαδὴ ὁ ἀδύνατος ἀντὶ νερὸ καθαρὸ νὰ τὸ πίνῃ ὅπως λέμε παραπάνω.

40) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 1)2 ὀκτὼ καραγάτς, 100 δράμια κίνα, 100 δράμια ζάχαρι, 100 δράμια σέλινο, 50 δράμια κανέλλα, 2 κυπαρισσόμηλα. Τὰ βράζουμε σὲ 2 ὀκάδες νερό, τὸ στραγγίζουμε καὶ πίνουμε τρία ρακοπότηρα τὴν ἡμέρα, πρωί, μεσημέρι καὶ βράδυ.

Ἀλατα

41) Βράζουμε σέλινα καὶ πίνουμε κάθε μέρα ἀπὸ ἓνα ποτῆρι τοῦ νεροῦ.

Βραχνάδα

Ἡ βραχνάδα προέρχεται ἀπὸ τὰ καταρρακτώδη ὑγρά, τὰ ὁποῖα μολύνουν τὰς μὲξώδεις μεμβράνας καὶ τοὺς ἀδένας τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ λαιμοῦ. Αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὰ ψυχρώματα ἀπὸ τὰς κραυγὰς καὶ τὰ τραγούδια, ἀπὸ τὰ ἀλμυρὰ φαγητὰ καὶ ἀπὸ τὶς ζοχάδες τοῦ λαιμοῦ καὶ ἀπὸ τὰ ἀφροδίσια πάθη].

42) Πέρνουμε μιὰ δυὸ σταγόνες δαφνόλαδο τὶς ρίχνουμε σὲ σιρόπι καὶ πίνουμε.

Βήχας

Ἐὶς βήχας εἶναι ἕνα ἐρέθισμα τοῦ πνεύμονος καὶ τοῦ λάρυγγος πολλάκις δὲ καὶ τοῦ στομάχου. Ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν ἐρεθισμοί, ἥτοι ὁ ἐρεθιστικὸς καὶ ξηρὸς, ὑγρὸς καὶ σπασμωδικὸς καὶ χρονικός. Ὅταν δὲν δοθῇ προσοχὴ στὸν βήχα μπορεῖ νὰ βλάψῃ πολὺ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ ἐρεθιστικὸς βήχας εἶναι ὁ χειρότερος. Αὐτὸς πολλάκις προέρχεται ἀπὸ κρύωμα τοῦ πνεύμονος ἀπὸ κατάρρουν, καὶ ἀπὸ τὸν στόμαχον].

43) Βράζουμε καλὰ σκορπιδόχορτο καὶ πίνουμε κάθε πρωὶ ἀπὸ ἕνα φλυτζάνι τσαγιοῦ,

44) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε πίσσα καὶ κάνουμε χάπια τὰ ὁποῖα τὰ ρίχνουμε σὲ κοπανισμένο ρεβέντι καὶ ὕστερα στὸ ξύδι, Ἄπὸ τὰ χάπια αὐτὰ πέρνουμε 2 τὴν ἡμέραν.

45) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε μιὰ ὀκτὼ νερὸ καὶ ἀφοῦ βράσῃ, ρίχνουμε 100 δράμια κατράμι καὶ τὸ ἀνακατώνουμε καλὰ τὸ ἀφίνουμε 24 ὥρας νὰ κατασταλάξῃ. Ἀφαιροῦμε τὴν ἀκαθαρσία καὶ πίνουμε ἕνα ρακοπότηρο κάθε βράδυ.

Βλενόρροια, ὀξεΐα

46) Βράζουμε δυόσμο, φύλλα κυδωνιῶν ἢ φλοιό, μία κουταλιὰ

ζάχαρι καὶ καλαμίδι καὶ ἀπὸ τὸ ὑγρὸ πίνουμε κάθε πρωὶ ἓνα ποτῆρι..

47) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομε 15 δράμια Μπάλαμο, 30 δράμια Κοπαί, 3 δράμια μπαχάρι καὶ μισὸ κουτάλι μέλι σούπας ἄνουμε χάπια καὶ πέρνομε 3 τὴν ἡμέρα.

48) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομε μιὰ κουταλιὰ καθαρὸ κατράμι 2 κουταλιᾶς ἀλεῦρι ἀπὸ ρίζι καὶ 1)2 κουταλιὰ καμμένη καὶ τριμμένη στύψι ἄνουμε χάπια καὶ πέρνομε 2 τὴν ἡμέρα.

49) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομε 1)2 ὀκᾶ θαλασσόνερο στραγγίζομε καὶ ἓνα λεμόνι καὶ ἀπὸ αὐτὸ πίνουμε 3 ποτηράκια τὴν ἡμέρα.

50) ἄλλος τρόπος. Νὰ πάρη ἓνα φλυτζάνι γάλα γαϊδούρας σὲ τρεῖς δόσεις.

51) Ἄλλος τρόπος. ἄνουμε χάπια ἀπὸ πίσσα, ὄξο κέδρου καὶ κουκούτσια κέδρου καὶ πέρνομε 2—3 τὴν ἡμέραν.

52) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομε 100 δράμια βαλάνια, 1)2 ὀκᾶ καλαμίδι, τὰ βράζομε σὲ 1 1)2 ὀκᾶ νερὸ καὶ θὰ πίνουμε ἀπὸ ἓνα ποτῆρι κρασιοῦ πρωὶ - βράδυ.

53) Ἄλλος τρόπος. Βράζομε σὲ 2 ὀκ. νερὸ ρίζα ἀβατσηνιάς, 1)2 ὀκ. βαλάνια, 50 δράμια πολυτρίχι καὶ πίνουμε κάθε πρωὶ καὶ βράδυ ἀπὸ ἓνα ποτῆρι κρασιοῦ.

54) Ἄλλος τρόπος. Βράζομε σὲ 3 ὀκάδες νερὸ 100 δράμια σπόρο σκούπας, 1 ὀκᾶ καλαμίδι, 1 ὀκᾶ σέλινο καὶ πίνουμε 2 ποτήρια κρασιοῦ τὴν ἡμέρα, πρωὶ καὶ βράδυ. Ἀπαραίτητο νὰ πιοῦμε πρὸ τῆς θεραπείας αὐτῆς ἓνα ποτῆρι γάλα γαϊδούρας.

Βλενόρροια, χρονία

55) Πέρνομε 1)2 ὀκᾶ ρύζι, λίγο καλαμίδι, 1)2 ὀκᾶ πεντάνευρο, 1)2 ὀκᾶ ἀγριάδα καὶ μιὰ χοῦφτα κουκούτσια κέδρου. Τὰ βράζομε καὶ πίνουμε κάθε μέρα 3 ποτηράκια.

Βασκανία

56) Στὸ θυμιατῆρι μαζὺ μὲ τὸ θυμίαμα ρίχνεται καὶ σκόνη ἑλαφοκεράτου καὶ λιβανίζου με τὸν ἀσθενῆ (1).

Βαρυκοΐα

57) Στίβουμε φύλλο βρομοκαρυᾶς καὶ τὸν χυμὸ του τὸν βάζουμε μὲ βαμβάκι στὰ αὐτιά.

58) Ἄλλος τρόπος. Τηγανίζομεν 4 κρόκους αὐγῶν καὶ τὸ λάδι ποὺ θὰ βγάλουν τὸ βάζουμε μὲ βαμβάκι στὰ αὐτιά.

Γκύλιμας

59) Θὰ πιῆ ὁ ἀσθενὴς τρία ποτηράκια κάτουρο ἀγελάδος ἀπὸ ἕνα τὴν ἡμέρα.

Δυναμωτικά

60) Πέρνουμε 50 δράμια κίνα, 50 δράμια συναμική, 50 δράμια αὐγὰ χταποδιοῦ, 1 κουταλιὰ κατράμι, μιὰ κουταλιὰ σκόνη στύψι, 50 δράμια ρεβέντι, 60 δράμια μάνα, 50 δράμια σιδηροῦχο, 50 δράμια σιμιγδάλι, 2 κουταλιὲς ἀλεύρι, 2 αὐγὰ. Ὅλα αὐτὰ θὰ τριφτοῦν καὶ θὰ ζυμωθοῦν ἑξῆς προτοῦ τὰ ζυμώσουμε βγάζομε ὀλίγη σκόνη ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἀνακατεμένη. Θὰ γίνουν 200 χάπια ὕστερα θὰ τὰ ρίξουμε στὴ σκόνη αὐτὴ γιὰ νὰ ξεραθοῦν. Τὴν πρώτη ἐβδομάδα θὰ πέρνουμε ἀπὸ 4 καθημερινῶς κατόπιν ἀπὸ τρία (ἢ ἀνωτέρω συνταγὴ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ θαυμασιώτερα δυναμωτικά).

(1) Γιὰ τὶς προσευχὰς καὶ τὰ ἐξορκιστικὰ βλέπε: «ΕΞΟΡΚΙΣΤΗΣ», ἐκδόσεις «Λέων», Ἀθήνα 1974.

61) ἄλλο. βράσωμε καλὰ 50 δράμια κίνα. μισὴ ὀκτὼ πέτσα ἀσκαμνιάς. μιὰ ὀκτὼ κρασί ἀγνό, 100 δράμια ζάχαρι, καὶ θὰ πέρνη ὁ ἀσθενὴς ἕνα ποτήρι τοῦ κρασιοῦ τὸ μεσημέρι πρὸ τοῦ φαγητοῦ.

62) ἄλλο. θὰ βράσωμε καλὰ 50 δράμια κίνα μὲ μαλλιά Κουμπάκας, μήλα κυπαρισσιοῦ, 3 φλοῦδες ἀσκαμνιάς, ὀλίγο ἄπλυτο μαλλὶ ἀρνιοῦ, ρίζα ἀπαλουριᾶς καὶ 2 1)2 ὀκάδες νερὸ. Ἀπὸ αὐτὸ θὰ πέρνη ὁ ἀσθενὴς τοῦ φαγητοῦ.

63) ἄλλο. θὰ βράσωμεν ὕσσωπον καὶ ἀφοῦ τὸ στραγγίσουμε ἀπὸ ἕνα ψιλὸ πανὶ θὰ πίνῃ ὁ ἀσθενὴς ἀπὸ ἕνα φυτζάνι τσαγιοῦ κάθε πρωί.

64) ἄλλο. Πέρνουμε φύλλα ἀπὸ πολυτρίχι ὅταν εἶναι ἀκόμη μικρὰ καὶ δὲν ἔχουν βγάλῃ ἄνθος καὶ τὰ κοπανίζουμε. Τὸν χυμὸ ποὺ θὰ βγῇ τὸν βράζουμε μὲ νερό. Ἀπὸ αὐτὸ θὰ πίνουμε 2 ποτήρια κρασιοῦ τὴν ἡμέρα.

Δυσκοιλιότης

[Στὴ δυσκοιλιότητα οἱ ἄνθρωποι πολὺ δύσκολα ἐνεργοῦνται. Αὐτὴ συμβαίνει εἰς τοὺς ἀδυνάτους, φλεγματικούς καὶ αἰμορροϊδικούς· ἀπὸ τὴν δυσκοιλιότητα προξενεῖται ὁ πονοκέφαλος, ἡ ἀνορεξία, οἱ ξυρμοὶ τοῦ σώματος, ἡ ἀϋπνία καὶ ἡ ἀνησυχία αὐτοῦ].

65) Βράζουμε μαλλιά καλαμποκιοῦ καὶ θὰ πίνουμε ἀπὸ ἕνα ποτήρι κρασιοῦ ἀπ' τὸ νερὸ αὐτὸ, πρωί, μεσημέρι καὶ βράδυ.

66) Ἄλλος τρόπος. θὰ βράσωμε τὸ ἄνθος ἀπὸ τὰ βούρλα καὶ θὰ πίνουμε τὸ νερό. Ὅταν τὸ ἔντερο εἶνε τυλιγμένο ἀντὶ τὸ ἄνθος τῶν βούρλων θὰ βράσωμε τὸ φυτόν.

Δύσπνοια

67) Πέρνουμε μιὰ κεχριμπαρένια μπαλίτσα, τὴν κάνουμε σκόνη.

Τὴν ἀναμιγνύουμε μὲ ἕνα αὐγὸ καὶ ἄλεϋρι καὶ κάνουμε 12 χάπια ἄπ' αὐτὰ πέρνουμε ἕνα κάθε βράδου πρὸ τοῦ φαγητοῦ.

68) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 100 δράμια γλυκάνισο, 50 δράμια κανέλλα καὶ τὰ βράζουμε σὲ μιὰ ὀκῶ νερό, ὕστερα τὸ βάζουμε σὲ ἕνα μπουκάλι καὶ ρίχνουμε μέσα 20 κόκους κάμφορας. Ἄπ' αὐτὸ πίνουμε κάθε βράδου ἀπὸ ἕνα ρακοπότηρο.

69) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 100 δράμια ζαμποῦκο, 50 δράμια πετροζάχαρι καὶ ἕνα κρόκο αὐγοῦ καὶ τὰ κτυπάμε καλά. Ἄπ' αὐτὸ πέρνουμε κάθε πρωὶ ἀπὸ ἕνα ποτηράκι οὔζου.

70) Ἄλλος τρόπος. Πιάνουμε μιὰ νυχτερίδα καὶ πίνουμε τὸ αἷμα πού θὰ τρέξη ἀφοῦ τῆς κόψουμε τὸ κεφάλι (1).

Δυσπνοια μὲ φλεγμονή

71) Πέρνουμε 100 δράμια ζαμποῦκο τριμμένο, 1 ὀκῶ κρασί, ἕνα αὐγὸ, 50 δράμια κἀντιο τριμμένο ἄφοῦ τὰ ἀνακατώσουμε τὰ κάνουμε χαπάκια καὶ πέρνουμε 2 τὴν ἡμέρα.

72) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε ἕνα κρόκο αὐγοῦ, ὀλίγο ζαμποῦκο τριμμένο, ὀλίγη σοκολάτα καὶ ἀφοῦ τὰ ἀνακατώσουμε κάνουμε χάπια καὶ πέρνουμε 2 τὴν ἡμέρα.

Εὐκοιλίτης

[Εὐκοιλίτης εἶναι ἡ ἀκατάπαυστος ροὴ καὶ κένωσις τῆς κοιλίας τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ἐξερχόμεναι ὕλαι αὐτῆς εἶναι ρευσταί, ἀφρώδεις καὶ κολλώδεις. Ἡ εὐκοιλίτης προέρχεται ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ ζέστη καὶ ἀπὸ τὴν ψύχρα, ἀπὸ τὰς ζεστὰς τροφάς, τὰ παχειὰ κρέατα καὶ ἀπὸ τὴν ἐντερικὴν φθίσιν. Ἀπὸ τὴν εὐκοιλίτητα προέρχεται ἡ λυεντερία, ἡ δυσεντερία καὶ ἡ μεγάλη ἀτονία τοῦ σώματος].

(1) Ἡ συνταγὴ αὕτη τοῦ Γυμνασίου θυμίζει ἐξορκισμούς.

73) Ζυμώνουμε ένα κρόκο αύγου με 3—4 κουταλιές καφέ και μ' αυτό κατασκευάζουμε χάπια από τὰ ὁποῖα πέρνουμε 3—4 κάθε ἡμέραν.

74) Ἄλλος τρόπος. Ξηραίνουμε ἕνα συκόφυλλο καὶ ἀφοῦ τὸ κάνουμε σκόνη θὰ τὸ πίνουμε με νερό.

Ἐμετός

[Ὁ ἔμετός προέρχεται ἀπὸ τὸν στόμαχον, ἀπὸ πολλὴν χολήν, ἀπὸ κρυώματα, ἀπὸ ἀηδῆ πράγματα, ἀπὸ τὰ ἐμετικά ἰατρικά, ἀπὸ πόνον τοῦ στομάχου, ἀπὸ ἡλιακὸ πάθος καὶ μυιοχέσματα καὶ δηλητήρια].

75) Γιὰ νὰ πάψη πέρνουμε μιὰ κουταλιὰ πετιμέζι ἀπὸ σταφύλια.

Ἐκζέματα

76) Θὰ τὰ ἀλείψωμε με σκόνη ἀπὸ ἀρκουδόψωμο.

77) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε δύο κουταλιές κατράμι, 50 δράμια κερὶ καὶ τὰ λυώνουμε σὲ 100 δράμια λάδι, κατόπιν τὰ βράζουμε. Ἡ ἀλοιφή πού θὰ γίνη, θὰ χρησιμοποιηῆται γιὰ τὸ ἔκζεμα.

78) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 50 δράμια μαστίχα χιώτικη, 100 δράμια μασοῦρι θειάφι καὶ τὰ ἀνακατεύουμε, ἢ ἀλοιφή πού θὰ γίνη θὰ χρησιμοποιηθῆ γιὰ τὸ ἔκζεμα.

79) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε λίγο ἀγνιόκλημα καὶ ἀφοῦ τὸ ψήσουμε τὸ κάνουμε σκόνη· κατόπιν 50 δράμια μαστίχα χιώτικη, 50 δράμια θυμίαμα, 50 δράμια ζαμποῦρι, 50 δράμια κερὶ, 100 δράμια λάδι. Θὰ βράσουν ὅλα ἐκτὸς τοῦ ζαμπουριοῦ, τὸ ὁποῖο ἀφοῦ βράσουν θὰ τὸ ρίξουμε ἀπάνω στὰ ἄλλα μαζί με 50 δράμια ἀλόη, σκόνη. Αὐτὰ ὅλα θὰ γίνουν ἀλοιφή καὶ θὰ βάζουμε στὸ ἔκζεμα.

Ἐλκος στομάχου

80) Βράζουμε μαϊδανό, ἀγριάδα καὶ μαλλιά ἀπὸ καλαμπόκι. θὰ πέρνουμε ἀπ' αὐτὸ 5—6 ἡμέρες. (Ἄν ἔλθῃ αἷμα αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ μᾶς τρομάξῃ). Ὑστερα ἀπ' αὐτὸ ζυμώνουμε τὰ ἐξῆς. Μιὰ κουταλιὰ πιπέρι μαῦρο κοπανισμένο, μιὰ κουταλιὰ ζάχαρι, ὀλίγη κίνα κοπανισμένη, μὲ ἓνα αὐγὸ, καὶ κάνουμε χάπια ἀπὸ τὰ ὁποῖα πέρνουμε τρία τὴν ἡμέρα. Συγχρόνως πέρνουμε μιὰ φέτα ψωμί· τὴν ψήνουμε στὴ φωτιὰ καὶ τὴν βουτᾶμε στὸ ξύδι, ἀμέσως θὰ τὴν ἀλείψουμε μὲ κατράμι καθαρὸ καὶ θὰ τὴν δέσουμε ὅλη τὴν νύκτα στὸ μέρος τοῦ στομάχου ποὺ μᾶς πονεῖ. Αὐτὸ θὰ γίνῃ ἐπὶ 6 ἡμέρας. Συγχρόνως, ὅπως εἶπαμε, θὰ πέρνουμε καὶ χάπια.

81) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 50 δράμια ρεβέντι, 50 δράμια βούτυρο, 50 δράμια μάννα, 50 δράμια μαστίχα χιώτικη, 50 δράμια κίνα, 2 αὐγά, 2 κουταλιὲς κατράμι, κάνουμε σκόνῃ ὅσα ἀπ' αὐτὰ γίνονται καὶ ἀφοῦ τὰ ζυμώσουμε ὅλα μαζί, ρίχνουμε μέσα δυὸ κουταλιὲς κανελλόλαδο· τὰ κάνουμε χάπια καὶ πέρνουμε 4 τὴν ἡμέρα, πάντοτε πρὸ τοῦ φαγητοῦ.

Ἐντέρων φλόγωση, ἀναβρασμός

[Ἀσθένεια τῶν ἐντέρων εἶναι ἡ φλόγωσις αὐτῶν. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ διάφορα σκληρὰ περιττώματα καὶ πρίσματα τῆς κοιλιάς, ἀπὸ τὶς πέτρες αὐτῆς, ἀπὸ τὶς πέτρες τῆς χολῆς, ἀπὸ τὸ σπᾶσιμο αὐτῆς].

82) Βράζουμε συναμικὴ καὶ πίνουμε κάθε πρωί. Ἐπίσης βράζουμε μαλλιά καλαμποκιοῦ καὶ πίνουμε 4—5 φορές τὴν ἡμέρα ἀπὸ ἓνα ποτῆρι ἀπὸ τὸ νερὸ αὐτὸ.

83) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε σὲ μιὰ ὀκτὼ νερὸ 100 δράμια ἄνθος λιγαριᾶς, 50 δράμια κανέλλα, 50 δράμια ζάχαρι καὶ ἀπὸ αὐτὸ πέρνομε 2 φλυτζανάκια τοῦ καφέ κάθε πρωί.

84) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 100 δράμια κατράμι· ὅταν ἀρχίσῃ

νὰ κρυώνη τὸ κάνουμε χάπια, τὰ ὁποῖα ρίχνουμε μέσα σὲ ρεβέντι καὶ ἀπὸ αὐτὰ πέρνουμε 2 κάθε βράδυ.

Ἐλονοσία

85) Πέρνουμε σαρκοφάγο (χόρτο), σκόρδο καὶ ξύδι, ἀνάλογη μικρὴ ποσότητα ἀπὸ ὅλα, καὶ τὰ χτυποῦμε καλά. Τὸν χυλὸν αὐτὸν τὸν βάζουμε σὲ μισὸ τσόφλι καρυδιοῦ. Κατόπιν τὸ δένουμε ἀκριβῶς πάνω στὸ σφυγμὸ τοῦ χεριοῦ, τὸ ἀφίνομε ἐκεῖ 3 ὥρες ὅπου θὰ γίνη μιά φοῦσκα ἢ ὁποῖα θὰ σπάση καὶ θὰ τρέχη ὑγρὸ. Κατόπιν τὸ ἀλοιφέτε με λίγο λάδι. Προσέξετε τὸ χέρι αὐτὸ νὰ μὴ βραχῆ σ' αὐτὲς τὶς 3 ὥρες.

86) Ἄλλος τρόπος. Βράζομεν φύλλα σουϊτιάς καὶ πίνουμε κάθε πρωὶ ἓνα ποτῆρι τοῦ κρασιοῦ.

Ἐμμηνα

87) Ὅταν συμβαίνει νὰ ἔρχωνται συχνὰ τὰ ἔμμηνα: θὰ βράσουμε με κρασὶ ρίζα ἀχλαδιᾶς καὶ ἀφοῦ τὸ στραγγίσουμε με τὸ νερὸ αὐτὸ κάνουμε καφὲ καὶ πίνουμε χωρὶς ζάχαρι, ὀλότελα πικρόν.

88) Ὅταν ἀργοῦν νὰ ἔλθουν: Βράζουμε 100 δράμια μαλλὶ ἄπλυτο, 100 δράμια φλοῦδα ἀσκαμνιάς, 100 δράμια πολυτρίχι, 100 δράμια ρίζα βατσινιάς, 50 δράμια φλοῦδα κρεμμυδιοῦ καὶ δύο κυπαρισσόμηλα σὲ 2 ὀκάδες νερὸ. Ἀφοῦ τὰ στραγγίσουμε, θὰ πίνουμε ἀπ' αὐτὸ κάθε πρωὶ ἓνα ποτῆρι τοῦ κρασιοῦ.

Ἐρεσίπελας ἢ ἀνεμοπύρωμα

[Τὸ ἐρεσίπελας ἢ φτέρη, εἶναι μιά φλόγωσις τῆς ἐπίδερμίδος, ἢ ὁποῖα κυριεῦει τὰ χέρια, τὸ πρόσωπο καὶ τὸ λαιμὸ καὶ αὐτὰ τὰ ἔν-

τερα ακόμη. Αυτό προέρχεται από την ξαψι και θέρμανσι του αίματος και παύσι τῆς ἀναπνοῆς τῆς ἐπιδερμίδος].

89) Πέρνουμε ἀνάλογο ρακί και γαλαζόπετρα. Κτυπάμε καλά αὐτὰ μέσα εἰς ἓνα μπουκάλι και κάνουμε ἐντριβή τοῦ ἐρεισιπέλατος. Τὴν συνταγὴν αὐτὴν τὴν μεταχειριζόμεθα μόνο γιὰ ἐντριβή. Ἐσωτερικῶς βλάπτει.

Ἐγκαύματα

90) Βράζουμε σὲ μισῆ ὀκά κρασί μισῆ ὀκά κερασόφυλλα. Βγάζουμε τὰ φύλλα ἀφοῦ βράσουν και τὰ βάζουμε ἀπάνω στὸ ἔγκαυμα. Τὰ ἀφίουμε 10 λεπτά. Κατόπιν τὰ βγάζουμε και ἀλοιφουμε τὸ ἔγκαυμα μὲ ρετσινόλαδο.

91) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 4 αὐγὰ καλά. Κατόπιν θὰ πάρουμε τοὺς κρόκους και θὰ τοὺς τηγανίσουμε σκέτους ἄνευ τοῦ λάδι πού θὰ βγάλουν κάνουμε ἐπάλειψι τοῦ ἔγκαύματος.

Ἐπιληψία ἢ σεληνιασμός

[Λέγεται σεληνιασμός γιὰτὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πειράζει τοὺς πάσχοντας πρὸς τὸ τέλος τῆς Σελήνης, σπανίως δὲν τὸν ἄλλον καιρὸν. Οἱ κάτω τῶν 25 ἐτῶν ἐπιληπτικοὶ θεραπεύονται εὐκολώτερον παρὰ οἱ ἄνω τῶν 25, τῶν ὁποίων ἡ θεραπεία εἶναι δυσκολωτέρα καθόσον ὁ σεληνιασμός εἶναι ἀσθένεια δαιμονικὴ ἢς ποῦμε. Καὶ ἔτσι πιστεύεται και ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον. Τὰ συμπτώματα αὐτῆς τῆς ἀσθενείας εἶναι γνωστὰ]⁽¹⁾.

92) Κατὰ πρῶτον. ἀπαιτεῖται ἀπόλυτος δίαιτα, ἀπαγορευομένου τελείως τοῦ κρέατος. Θὰ τρώγη ὁ ἀσθενὴς μόνον νησισίμα φαγητὰ, γαλακτερὰ και ὀλίγα ψάρια. Σφίγγουμε δυνατὰ τὸ μπράτσο τοῦ ἀσθενοῦς ὥστε νὰ φουσκώση μιὰ φλέβα πού βρίσκεται στὸ μέσον τῆς

(1) Βλέπε περὶ δαιμονισμένων στὸν «Ἐξορκιστὴ». ἐ.ά.

χειρός. Τὴν φλέβα αὐτὴ θὰ τὴν κεντήσῃ μιὰ ἀναμμένη βελόνα καὶ θὰ βγῆ ἓνα ὑγρὸ. Ὑστερα ἀπὸ 15 μέρες θὰ πάρῃ μιὰ βεντουῖζα μὲ αἷμα ἀπὸ τὴν ὠμοπλάτη, ὑστερα θὰ κάνῃ τὴν παρακάτω συνταγὴ. βὰ πάρουμε 100 δράμια ἀψηφιᾶ, 100 δράμια κίνα, 1) 2 ὀκᾶ πικραμύγδαλα (ἀφοῦ προηγουμένως ζεματιστοῦν οἱ φλοῦδες). Ὅλα αὐτὰ θὰ βράσουν σὲ 1)2 ὀκᾶ νερὸ ἕως ὅτου μείνει μιὰ ὀκᾶ. Τὸ ὑγρὸ αὐτὸ θὰ στραγγισθῆ καὶ ὁ ἀσθενὴς θὰ πέρνῃ ἀπ' αὐτὸ 3 ποτηράκια τὴν ἡμέρα. Ἡ δίαιτα θὰ διαρκέσῃ ἓνα χρόνον. Ἀπαραίτητον εἶναι, ὁ ἀσθενὴς νὰ ἔχῃ ζωσμένη τὴ μέση του κατάσαρκα μὲ μιὰ ζώνη ἀπὸ δέρμα ὄνου. Ἐπίσης πρέπει κατὰ τὴν θεραπεία νὰ ἀποφεύγῃ ὅσο τὸ δυνατόν τὸ βρέξιμο τῶν χειρῶν.

93) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶ πετιμέζι καὶ ρίχνουμε μέσα 10 σπυριὰ κάμφορα καὶ θὰ τὸ κτυπήσουμε καλά. ἀπ' αὐτὸ θὰ πέρνῃ πρὸ τοῦ ὕπνου ἓνα ποτῆρι ρακιοῦ ὁ ἀσθενὴς. Ἐπίσης, θὰ κάνῃ τὴν δίαιταν τῆς ἀνωτέρω συνταγῆς καὶ θὰ φορῆ κατάσαρκα τὴ ζώνη ποὺ εἴπαμε. (Αὐτὴ ἡ συνταγὴ ὀφελεῖ τοὺς ἐπιληπτικούς ποὺ παραμιλοῦν τὴν νύκτα).

94) Ἄλλος τρόπος. Σφάζουμε ἓνα κοτόπουλο, τὸ σχιζοῦμε στὰ δύο καὶ ἀφοῦ βγάλουμε γρήγορα τὰ ἔντερα, ζεστὸ ὅπως εἶναι, τὸ βάζουμε σὰν καπέλλο στὸ κεφάλι, ὅπου τὸ ἀφίνομε ὡς ποὺ νὰ κρυώσῃ. Τὸ ἴδιο κάνουμε τρεῖς φορές. (Αὐτὴ ἡ συνταγὴ εἶναι περισσότερο γιὰ παιδιὰ ποὺ παθαίνουν σεληνιασμὸ βαρὺ ἢ ἑλαφρόν, ἢμποροῦν ὅμως νὰ τὴ μεταχειρίζωνται καὶ μεγαλύτεροι).

Ἐντεροκωλίτις

95) Πέρνουμε λίγη ρίζα ἀγριοαχλαδιᾶς, 50 δρ. ψαρόκολλα, 1 ὀκᾶ κρασί, μισὴ ὀκᾶ νερὸ. Ὅλα αὐτὰ τὰ βράζουμε καλὰ καὶ ἀπὸ τὸ νερὸ ποὺ θὰ μείνῃ ψήνομε καφέδες εἰς τὸν ἀσθενῆ ἐπὶ δύο ἡμέρες.

96) Πέρνουμε 4 κλωνάρια κόλτσο, τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ ξεραθοῦν τὰ

βράζουμε και πίνουμε τὸ ζουμί των.

97) Ἄλλος τρόπος. (Χρονία). Συκόφυλλα θὰ τὰ ξηράνουμε και θα, πέρνη ὁ ἀσθενῆς 1)2 κουταλιὰ τὸ πρωὶ με νερὸ. Κατόπιν θα πάρη μιὰ μεγάλη φέτα ψωμί· θα τὴν ψήση, θα τὴν βουτήξῃ στὸ ξύδι, θα τὴν ἀλείψουμε ἀμέσως με κατράμι και θα τὴν τοποθετήσουμε ἀπάνω στὰ ἔντερα τὸ βράδυ και θα μείνη ὡς τὸ πρωί· αὐτὸ θα ἐπαναληφθῇ ἀρκετὲς φορές.

98) Ἄλλος τρόπος. (Γιὰ μικρὰ παιδιά). Ξεραίνουμε συκόφυλλο και τὸ κάνουμε σκόνῃ. Ἀπ' αὐτὴ δίνουμε στὸ παιδί ἀπὸ ἓνα κουταλάκι με νερὸ.

Ζαχαροδιαβήτη

99) Πέρνουμε 100 κορυφὲς βάτων, τὶς βράζουμε και ὁ ἀσθενῆς πίνει κάθε πρωὶ νηστικὸς ἓνα ποτηράκι ἀπὸ τὸ νερὸ αὐτὸ.

100) Πέρνουμε 1 ὀκῶ πολὺκομπο, ἀφοῦ τὸ βράσουμε πίνουμε ὅπως παραπάνω (οἱ πάσχοντες δὲν πρέπει νὰ τρῶνε γλυκὰ οὔτε ψωμί μαῦρο).

Ζαλάδες

101) Βράζουμε συναμικὴ και ἀπὸ τὸ ζουμί τῆς πίνουμε ἓνα ποτήρι. Κατόπιν βράζουμε κουκουνάρια και πίνουμε ἀπὸ τὸ ζουμί τους δυὸ ποτηράκια.

102) Ἄλλος τρόπος. Κτυπάμε ὀλίγο ζαχαροκάντιο με αὐγὸ, κατόπι βράζουμε ὀλίγο βασιλικὸ και τὸ νερὸ τὸ ρίχνουμε μέσα στὸ μίγμα αὐτὸ, τὸ ἀνακατεύουμε και πέρνουμε ἓνα ποτήρι τοῦ κρασιοῦ.

Θαμπάδα ματιῶν

103) Πλένουμε τὰ μάτια 2—3 φορές με κάτουρο ἀγελάδος.

104) Άλλος τρόπος. Πέρνουμε λίγα φύλλα από άβάρσαμο, βάζουμε και λίγο κάντιο. Τὰ κοπανίζουμε καλά, τὰ στραγγίζουμε ἔως ὄτου νὰ βγῆ μισὸ φλυτζάνι ὑγρὸ ἄπο αὐτὸ θὰ ρίχνουμε ἀπὸ λίγες σταγόνες στὰ μάτια κάθε μέρα.

105) Άλλος τρόπος. Βράζουμε λίγο ὕσωπο καὶ ρίχνουμε ἀπὸ τὸ νερὸ στὰ μάτια κάθε μέρα δυὸ ἔως τρεῖς σταγόνες.

106) Άλλος τρόπος. Βράζουμε κάθε πρωὶ τρία κλωναράκια ὕσωπο καὶ πίνουμε μὲ ζάχαρι σὰν τσαΐ.

Ἰδρώτας ποδιῶν

107) Πέρνουμε 1 ὀκᾶ ξύδι, 1 ὀκᾶ νερὸ καὶ λίγο ἀλάτι, ἀφοῦ τὰ βράσουμε αὐτά, τὰ κατεβάζουμε καὶ ἀφοῦ κρυώση ὀλίγο, βάζουμε τὰ πόδια μας μέσα γιὰ λίγη ὥρα. Αὐτὸ θὰ ἐπαναληφθῆ 6—7 βραδυές.

Καταρροὴ κεφαλιοῦ μὲ πονόματο

108) Κτυποῦμε 2 ἀσπράδια αὐγῶν μὲ ζαχαροκάντιο καλά, ἀφοῦ πῆξουν· τὰ ἀφήνουμε νὰ κατασταλλάξουν. Κάτω στὸ ποτήρι μένει ἓνα καθαρὸ ὑγρὸ, ἀπὸ αὐτὸ θὰ ρίχνουμε ἀπὸ 2—3 σταγόνες στὰ μάτια.

Κοκκινάδα στὰ μάτια

109) Βράζουμε σὲ 100 δράμια κρασί 50 δράμια μαγιάτικα τριαντάφυλλα, μετὰ τὸ βράσιμο θὰ γίνουν πλύσεις τῶν ματιῶν, τὰ τριαντάφυλλα τὰ δένουμε στὰ μάτια.

Κάλιοι

110) Αλείφουμε τούς κάλους με γάλα συκοφύλλου ανακατεμένο με σκόνη ζαμπουριού.

Καταρράκτης ματιών

[Ο καταρράκτης γίνεται από μέσα από τὸ μάτι ἀπὸ τὴν κόρη τοῦ ματιοῦ. Τριῶν ειδῶν καταρράκτες σχηματίζονται: 1) ὅταν παγώνη ὁ ἔμπροσθεν φλοιὸς τῆς κρυσταλλοειδοῦς φακῆς τοῦ ματιοῦ, 2) ὅταν παγώνη ὁ πίσω αὐτῆς φλοιὸς ὁ ὁποῖος δὲν φαίνεται καὶ 3) ὅταν παγώνη ὅλη ἡ φακὴ καὶ γίνεται σὰν πέτρα. Ὁ καταρράκτης φαίνεται ἔξω ἀπὸ τὴν κόρη κυκλικὸς ὅλος λευκὸς ἢ ὑπόλευκος].

111) Πέρνουμε αὐγὰ πελαργοῦ, τὰ καθαρίζουμε καὶ ἀφαιροῦμε τὸ τσόφλι. Τὰ τσόφλια αὐτὰ τὰ κοπανίζουμε, ἀφοῦ προηγουμένως τὰ ψήσουμε. Ἀπὸ τὴ σκόνη αὐτὴ ρίχνουμε στὰ πονεμένα μάτια ἀπὸ λίγη κάθε μέρα.

112) Ἄλλος τρόπος. Πλύνουμε τὰ μάτια με κάτουρο ἀγελάδος. Ἀμέσως σφάζουμε ἕνα κοτόπουλο καὶ τὸ βάζουμε στὸ κεφάλι με τὰ αἷματα ζεστὰ ὅπως θὰ εἶναι, ἀφοῦ προηγουμένως βγάλουμε γρήγορα τὰ ἔντερα. Τὸ ἀφίνουμε ἕως ὅτου κρυώση.

113) Ἄλλος τρόπος. Χτυπᾶμε καλὰ ζαχαροκάντιο ὀλίγο με 2 ἀσπράδια αὐγῶν. Ἀφοῦ τὸ ἀφίσουμε νὰ κατακαθίση πλένουμε με τὸ κατακάθισμα τὰ μάτια καὶ ἐφαρμόζουμε καὶ τὸ ἀνωτέρω με τὸ κοτόπουλο.

Κεφαλιοῦ πόνος

[Ο πονοκέφαλος βαστᾶ πολὺ ἢ ὀλίγο καιρὸ. Προέρχεται ἀπὸ τὴν μέθη, τὸ πολὺ αἷμα ἢ ἀπὸ τὴν αἱμορραγία τὴν πολλή ἢ ἀπὸ τὴν βρῶμα καὶ ἀκαθαρσία τῶν σπιτιῶν· τῶν σκεπασμάτων, ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς: θυμὸς, λύπη, ἀγανάκτησι, ἀπὸ τὴν μεγάλη πείνα ἢ αὔ-

πνία, ἀπὸ τοὺς σκώληκας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀπὸ τὸν καπνὸ. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλος πόνος κεφαλῆς ὁ ὁποῖος διαρκεῖ πάντοτε καὶ εἶναι δυνατώτερος καὶ χειρότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους πόνους τῆς κεφαλῆς).

114) Βράζουμε κουκούτσια κυδωνιῶν καὶ πίνουμε τὸ νερὸ κάθε πρωὶ ἢ μόλις αἰσθανθοῦμε τὸν πόνο.

115) Ἄλλος τρόπος. Βάζουμε εἰς τὸν αὐχένα βυζικάντι καὶ ὅταν τὸ βγάλουμε βάζουμε στὴν πληγὴ τσιρότο καθαρὸ (αὐτὴ ἢ συνταγή καὶ ἡ παρακάτω ὠφελοῦν περισσότερο στὸν πονοκέφαλο ποὺ διαρκεῖ πάντα).

116) Ἄλλος τρόπος. Βάζουμε βυζικάντι ἐπὶ τοῦ αὐχένος ἀπὸ βραδύς. Τὸ πρωὶ στὴ φοῦσκα ποὺ θὰ σχηματισθῆ με ὑγρὸ βάζουμε ἓνα καθαρὸ πράσινο φύλλο τὸ ὁποῖο θὰ ἀφίσουμε νὰ τραβήξῃ ὅλο τὸ ὑγρὸ τῆς φούσκας.

Καθίσματα (δυσκοιλιότητα με βλέννα)

117) Κοπανίζουμε ξηρὸ συκόφυλλο καὶ τὴν σκόνη τὴν πίνουμε με νερό.

Κιρσοὶ (νευρίτιδες)

118) Πέρνουμε μιὰ ὀκτὸ ξύδι καὶ ἀρκετὲς πλεξίδες ἀπὸ σκόρδα. Ἀφοῦ βράσουν δὲ καλά, τὰ κατεβάζουμε καὶ ἀχνίζουμε τὸ πονεμένο μέρος καλά. Κατόπιν πέρνουμε 100 δράμια λάδι, 4 κρόκους αὐγῶν, 50 δράμια νέφτι, μιὰ κουταλιὰ σούπας ἀλάτι ψιλὸ καὶ ἓνα φλυτζάνι ξύδι καὶ ἀφοῦ βράσουν ὅλα μαζὶ κάνουμε μασάζ εἰς τὸ πονεμένο μέρος 4—5 φορές τὴν ἡμέρα. Ἐπαναλαμβάνουμε τὴν συνταγὴ ἐάν οἱ πόνοι ἐξακολουθοῦν.

119) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε δυὸ ὀκάδες πατάτες καὶ ἀφοῦ τὶς βράσουμε, τὶς ζυμώνουμε με γάλα, τὸν πολτὸ αὐτὸν τὸν βάζουμε ἀπάνω στοὺς κιρσοὺς τὸν ἀφίνουμε ἕως τὸ πρωί. Τοῦτο τὸ ἐπαναλαμ-

βάνομεν.

120) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε δύο ὀκάδες σκόρδα μέσα σὲ δυὸ ὀκάδες ξύδι καὶ μὲ αὐτὸ ἀχνίζουμε τοὺς κισσοὺς.

121) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 1)2 ὀκά ἀμυγαλόλαδο, 4—5 αὐγά, λίγο ἀλάτι ψιλό, καὶ ἕνα φλυτζάνι νέφτι. Ὅλα αὐτὰ τὰ κτυποῦμε καλὰ καὶ τρίβουμε τοὺς κισσοὺς ἐπὶ 8 ἡμέρας.

Καρδιάς πόνος

122) Ψήνουμε καὶ κάνουμε σκόνη ἐλαφρόπετρα καὶ πίνουμε μὲ νερὸ 3 φορές τὴν ἐβδομάδα.

123) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 50 δράμια μελισσόχορτο, 50 δράμια ἀψηφιά σὲ μισὴ ὀκά νερὸ καὶ θὰ πιοῦμε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα.

124) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 50 δράμια μελισσόχορτο σὲ 100 δράμια νερὸ καὶ τὸ πίνουμε σὲ δυὸ δόσεις.

Κάψιμο στὸ πόδι

125) Ὅταν καίει τὸ πόδι τὸ ἀλοιφουμε κατράμι κατόπιν μὲ τὸ κεφάλι μιᾶς καρφοβελόνας τὸ καυτηριάζουμε.

Καθάρισμα δοντιῶν

126) Καθαρίζουμε τὸ ἀγυιόκλιμα καὶ τὸ καῖμε ἕως ὅτου γίνη κάρβουνο μὲ τὴν σκόνη αὐτὴ τὰ τρίβουμε.

Κομμάρα, κόπωση

127) Βράζουμε 6 βαλανίδια, 100 δράμια κίνα, 1 ὀκά κρασί μαῦρο, 100 δράμια ζάχαρι καὶ πέρνουμε κάθε πρωὶ 1 ποτῆρι τοῦ κρασιοῦ.

Κήλη

128) Καπνίζουμε και κάνουμε σαν πήτα ένα μολύβι (σφαίρα). Άλοιφουμε τὸ μέρος με ἀλοιφή ὑδραργύρου και βάζουμε κατόπιν ἐκεῖ τὴ μολυβένια πλάκα και τὴ δένουμε. Ταυτοχρόνως πέρνουμε 5 ρίζες κυδωνιάς και ἀφοῦ τὶς ψήσουμε στὸ φούρνο καλά, τὶς κοπανίζουμε και κάνουμε σκόνη. Τὴ σκόνη τὴ βάζουμε σὲ μισὴ ὀκά μέλι και τρώμε κάθε πρωὶ μία κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ.

Κοκκύτης

129) Βάζουμε 50 δράμια κατράμι σ' ἓνα τηγανάκι θὰ λυώση και ὅταν κρυώση τὴν κάνουμε χαπάκια. Αὐτὰ τὰ ρίχνουμε σὲ ἓνα πιάτο με ξύδι και θὰ τὰ ἀφήσουμε μέσα. θὰ πέρνουμε 2—4 κάθε ἡμέρα.

130) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε σὲ ἓνα τηγανάκι 100 δράμια κατράμι και μιὰ ὀκά νερὸ σὲ ἓνα ἄλλο δοχεῖο. Ἐπειτα ρίχνουμε τὸ νερὸ στὸ κατράμι και ἀφοῦ κατασταλάξη πέρνουμε τὸ καθαρὸ νερό. Ἀπὸ αὐτὸ θὰ πίνη ὁ ἀσθενὴς ἓνα ρακοπότηρο τὴν ἡμέρα.

Κότσια, πόνιοι στὰ χέρια

131) Βάζουμε ἀπάνω στὰ κότσια ἀγριόσυκα.

Κριθαράκι ματιῶν

132) Πέρνουμε ἓνα κόκο κριθαριοῦ και χαράσουμε τὸ κριθαράκι σταυροειδῶς με τὴν αἰχμὴ τοῦ κριθαριοῦ.

Λεύκωμα νεφρῶν

133) Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶν ἀγριάδα καὶ 4 πατάτες καὶ τὰ βράζουμε σὲ ἀνάλογο νερὸ ἀπὸ τὸ ὁποῖον πίνουμε 1 ποτῆρι τὴν ἡμέρα. Θὰ κάνουμε ἐπίσης καὶ δίαιτα γάλα, γιαοῦρτι, πατάτες, ρύζι καὶ λαχανικά. Ὅχι ψωμί.

134) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε μιὰ ὀκᾶ ἀγριάδα, 100 δράμια πατάτες καὶ προσθέτουμε καὶ 100 δράμια σκορπιδόχορτο. Τὰ βράζουμε σὲ νερὸ. Καὶ πίνουμε δυὸ ποτηράκια κρασιοῦ τὴν ἡμέρα. (Τὸ σκορπιδόχορτο εἶναι θαυμάσιον διὰ τὸν καθαρισμόν).

135) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 100 δράμια ἀγριάδα, 100 δράμια μαϊδανὸ καὶ πίνουμε 1 ποτῆρι τὸ πρῶν.

Λαιμός (πόνος)

[Οἱ πόνοι αὐτοὶ προέρχονται ἀπὸ σοβαρὲς ἀσθένειες, ἀπὸ κρυώματα καὶ ἀπὸ τὰ ἀφροδίσια πάθη].

136) Πέρνουμε ἀγκινάρες, φύλλα 1)2 ὀκᾶ τὰ κοπανίζουμε καὶ γίνονται σὰν λάσπη κατόπι τὰ ζυμώνουμε μὲ βούτυρο καὶ τὰ δένουμε στὸ λαιμὸ ἐπὶ 2 βραδυὲς κατὰ σειράν.

137) Ἄλλος τρόπος. Ἀνακατεύουμε πίτυρο νερὸ καὶ ἔπειτα στραγγίζουμε τὸ ζουμί θὰ τὸ βράσουμε ἕως ὅτου γίνῃ χυλὸς μ' αὐτὸ θὰ κάνουμε γαργάρες χωρὶς νὰ τὸ πιοῦμε.

138) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε λιναρόσπορο τὸν στραγγίζουμε καὶ πίνουμε τὸ ζουμί. Αὐτὸ τὸ κάνουμε μιὰ δυὸ φορές.

139) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε δαφνόλαδο καὶ μὲ βαμβάκι καυτηριάζουμε ἐσωτερικῶς τὸν λάρυγγα πρὸ τοῦ ὕπνου.

Λευκόρροια

140) Βράζουμε ρίζα καλαμιδιοῦ ἢ ρίζα σέλινο καὶ λίγη ζάχαρη καὶ πίνουμε ἀπὸ ἓνα ποτηράκι τὴν ἡμέρα.

Λύκος (πληγή)

141) Ψήνουμε στο φούρνο έως ὅτου γίνη κάρβουνο ἓνα κομάτι ἀπὸ κεφάλι σκυλιοῦ. Πέρνουμε 50 δράμια θυμύαμα, 50 δράμια κερὶ καὶ 50 δράμια ἀλοῆ. Πέρνουμε μιὰ κουταλιὰ σκόνη ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ σκυλιοῦ, τὰ ἀνακατεύουμε κάνουμε ἀλοιφή καὶ βάζουμε ἐπάνω στὴ πληγή ⁽¹⁾.

Δυσεντερία

[Εἶναι ἡ ἀδιάκοπος διάρροια· ὅταν πάσχη κανεὶς ἐξέρχονται ὅλαι αἱ τροφαὶ σχεδὸν ἀχώννευται. Αὕτη προέρχεται ἀπὸ τὴν παραλυσίαν καὶ ἀδυναμίαν τῶν ἐντέρων].

142) Ζυμώνουμε ἓνα κρόκο αὐγοῦ μὲ ὀλίγον καφὲ κάνουμε ἀπ' αὐτὸ χάπια μικρότερα ἀπὸ ρεβίθια καὶ πέρνομεν τρία τὴν ἡμέρα πρῶι, μεσημέρι, βράδυ.

Λειχήνες

143) Πέρνουμε 1 κουτάλι κατράμι, 50 δράμια λάδι, 50 δράμια κερὶ ὅλα αὐτὰ τὰ βράζουμε. Ὅταν κρυώσουν κτυποῦμε σὲ μιὰ κοῦπα ἀσβέστι μὲ λίγο νερὸ θὰ τὸ ἀφίσουμε νὰ κατασταλλάξη θὰ πάρουμε ἀπ' τὸ νερὸ ποὺ θὰ κατασταλλάξη ἓνα φλυτζάνι καὶ θὰ τὸ ρίξουμε στὰ ἄλλα, θὰ τὸ κάνουμε ἀλοιφή ἀπ' τὴν ὁποία θὰ κάνουμε ἀπαλείψεις κάθε βράδυ.

Λεύκωμα νεφρῶν

144) Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶ μαϊδανό, 1 ὀκᾶ ἀγριάδα, 1)2 ὀκᾶ πα-

(1) Βλέπε: «Ἐξορκιστῆς» ἐκδόσεις «Λέων» 1984.

τάτες. 100 δράμια σκορπιδόχορτο τὰ βράζουμε σὲ 2 ὄκ. νερὸ καὶ πίνουμε 2 ποτήρια ἕνα τὸ πρωὶ καὶ βράδυ.

Λιπώματα (ὄγκοι)

145) Πέρνουμε ἕνα κεφάλι μικροῦ (σκυλιοῦ κουταβιοῦ) τὸ βάζουμε στὸ φούρνο ἕως ὅτου γίνῃ κάρβουνο, τὸ κοπανίζουμε καὶ τὸ κάνουμε σκόνη, κατόπιν ἀλείφουμε τὸν ὄγκο μὲ μέλι καὶ ἀπάνω ρίχνουμε λίγη σκόνη. Τὸ ἀφίνουμε ἀπάνω ὅσο μποροῦμε περισσότερο. Αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται δύο ἕως τρεῖς φορές.

Μόλυνση

[Πολλὲς φορές προέρχεται μόλυνσις εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος, ὅπως π.χ. πολλοὶ ἄνθρωποι μολύνονται ἀπὸ ξυράφια, βελόνια κλπ.].

146) Πέρνουμε λίγη μαστίχα χιώτικη καὶ μασούρι θειάφι τὰ κοπανίζουμε καὶ τὰ κάνουμε σκόνη, τὰ ρίχνουμε σὲ 100 δράμια λάδι καὶ τὰ χτυποῦμε καλὰ καὶ ἀφοῦ γίνῃ ἀλοιφή κάνουμε ἐπαλείψεις.

147) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε δυὸ κουταλιὲς κατράμι, 50 δράμια κερὶ, 100 δράμια λάδι, ὅλα αὐτὰ τὰ βράζουμε σὲ ἕνα τηγάνι. Αφοῦ τὰ κατεβάσουμε θὰ ρίξουμε μέσα καὶ σκόνη ἀπὸ θειάφι. Κατόπι πέρνουμε ἕνα κόκαλο ἀπὸ κεφαλὴ σκύλου καὶ ἀφοῦ τὸ κάψουμε στὸ φούρνο καὶ γίνῃ κάρβουνο τὸ κάνουμε σκόνη, καὶ ρίχνουμε μιὰ κουταλιὰ μαζὶ μὲ τ' ἄλλα καὶ τὸ κάνουμε ἀλοιφή. Μ' αὐτὴ κάνουμε ἐπαλείψεις.

148) Ἄλλος τρόπος. Λυώνουμε θειάφι μέσα σὲ λάδι καὶ κάνουμε ἀλοιφή ἀπ' αὐτὴ κάνουμε ἐπαλείψεις.

Νευρασθένεια

149) Βράζουμε σταυράγκαθο καὶ πίνουμε κάθε πρωὶ ἀπὸ ἕνα

φλυτζάνι τσαγιού.

150) Άλλος τρόπος. Πέρνουμε 100 δράμια κίνα, 100 δράμια καλαμίδι, 100 δράμια φλοιό καραγάτς και 100 δράμια ζάχαρη. Τὰ βάζουμε νὰ βράσουν σὲ 2 ὀκάδες νερὸ καὶ πίνουμε τρία ποτήρια κρασιοῦ τὴν ἡμέρα.

151) Άλλος τρόπος. Βράζουμε σὲ 2 ὀκάδες νερὸ 100 δράμια σταυράγκαθο 1)2 ὀκὰ Καραγάτς φλοῦδα καὶ 100 δράμια ἀγριάδα καὶ πίνουμε ἀπ' αὐτὸ ἓνα ποτήρι νεροῦ πρῶι καὶ βράδυ.

152) Άλλος τρόπος. θὰ πάρουμε εἰς ἀνάλογο ποσότητα: 1) Μαΐδανόν, 2) Φασκομηλιᾶ, 3) Δυόσμο καὶ 4) Άγριάδα. θὰ τὰ κοπανίσουμε καλὰ καὶ θὰ τὰ βράσωμε σὲ ἀνάλογο νερὸ. Άφοῦ βράσουν θὰ τὰ περάσωμε ἀπὸ ψιλὸ πανὶ καὶ θὰ πίνωμε κάθε πρῶι ἀπὸ ἓνα ποτηράκι τοῦ κρασιοῦ.

Νεφρίτιδα

[Νεφρίτις εἶναι μία φλόγωσις τῶν νεφρῶν. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουν ἓνα πόνου στερεὸ στὰ νεφρά. Πολλάκις αὕτη προέρχεται ἀπὸ κρυώματα, ἀπὸ πουρὶ καὶ πνευματώδη ποτά, ἀπὸ κτυπήματα, ἀπὸ ἀφροδίσια κλπ.].

153) Κάνουμε παξιμάδι ἕως ὅτου κοκκινήσῃ καλὰ, τὸ βάζουμε στὸ νερὸ καὶ πίνουμε τὸ νερὸ.

Νεφρὰ (ἄμμος)

Ἡ ἄμμος τῶν νεφρῶν εἶναι μικροὶ κόκκοι λεπτότατοι, σκληροὶ ἢ καὶ μαλακοὶ ἐξερχόμενοι μαζὶ μὲ τὸ οὔρου καὶ μὲ πόνους. Αὕτη προέρχεται πολλὰ φορὲς ἀπὸ τὴ στένωσι ἢ χαλύνωσι τῶν νεφρῶν· πρὸ παντὸς ἀπὸ μιᾶ ἀμμώδη ὕλη, ἢ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος τοῦ πωριοῦ ποῦ βρίσκεται στὰ δόντια τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἄμμος μὲ τὸν καιρὸ μπορεῖ νὰ μεταβληθῆ σὲ πέτρα τῆς κύστεως καὶ τῶν νεφρῶν. Οἱ περισσότεροι

Φιγούρα παλαιού ιατροῦ.

ἄνθρωποι ἔχουν ἄμμο εἰς τὰ σώματα αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν τὴν αἰσθάνονται, ὅταν εἶναι λίγη].

154) Πέρνουμε μισὴ ὀκᾶ μαΐδανό, μισὴ ὀκᾶ σέλινο, μισὴ ὀκᾶ δυόσμο ἄγριο, 100 δράμια πεντάνευρα. Τὰ βράζουμε καλὰ καὶ τὰ στραγγίζουμε ἀπὸ ἕνα ψιλὸ τουλπάνι καὶ ἀπὸ τὸ νερὸ αὐτὸ πίνει ὁ ἀσθενὴς πρῶτ, μεσημέρι, βράδυ, πρὸ τοῦ φαγητοῦ, ἀπὸ ἕνα φυτζανάκι.

155) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε μόνο μαΐδανὸ καὶ πίνουμε τὸ νερὸ.

Νεφρὰ (πέτρα)

[Ἡ πέτρα τῶν νεφρῶν προξενεῖται ἀπὸ τὴν ἄμμο αὐτῶν. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουν ἕνα βάρος στὴ μέση (ἢ πέτρα πολλὰς φορὰς ὅταν εἶναι μικρὴ κατεβαίνει στὴ κύστι μὲ πόνο ἢ χωρὶς πόνο].

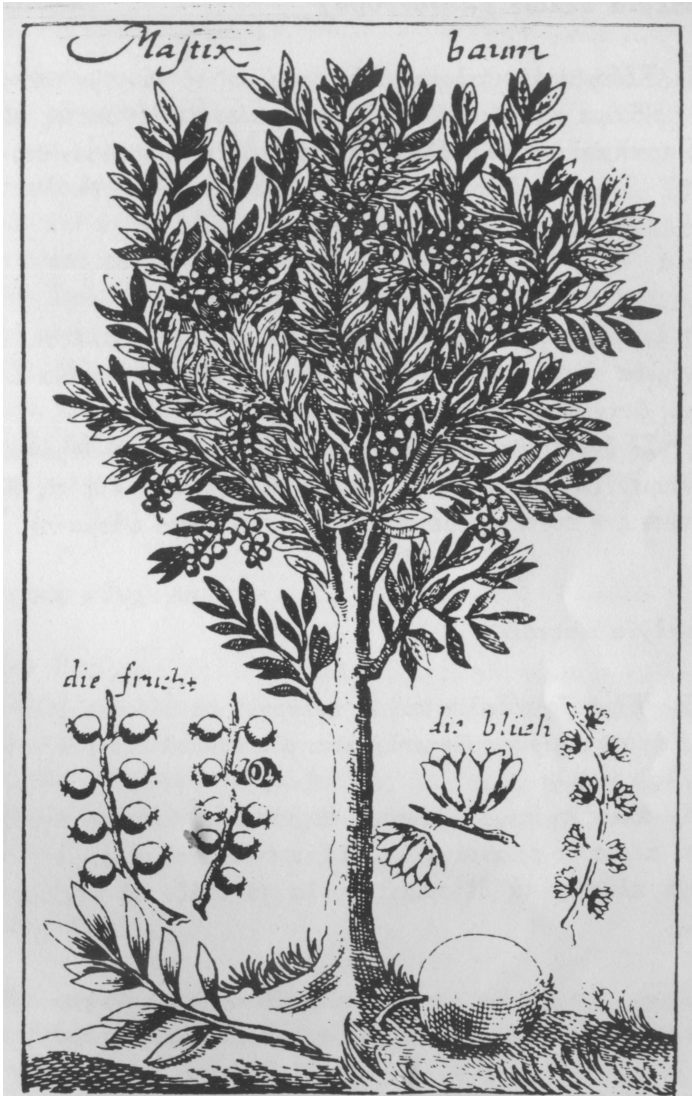
157) Πέρνουμε μιὰ ὀκᾶ μαΐδανὸ μὲ τὰ φύλλα καὶ τὶς ρίζες. Τὸν πλένουμε καλὰ τὸν βράζουμε καὶ πέρνουμε κάθε πρῶτ ἕνα ποτήρι μεγάλο νεροῦ καὶ ἕνα τὸ βράδυ ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

158) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε κάθε μέρα 1)2 ὀκᾶ μαΐδανὸ μὲ τὶς ρίζες μαζὺ προσθέτουμε καὶ 50 δράμια ρίζι κοινὸ, ὅσο νερὸ θὰ μείνη πίνουμε τὸ μισὸ τὸ πρῶτ καὶ τὸ ἄλλο τὸ βράδυ. Αὐτὸ γίνεται ἐπὶ 15 ἡμέρας.

Νεφρὰ (πρήξιμο)

159) Βράζουμε κουκούτσια κέδρου καὶ πίνουμε τὸ νερὸ.

160) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 1 ὀκᾶ παξιμάδι φριγανιά. 1)2 ὀκᾶ πατάτες, 1)2 ὀκᾶ κόλτο, 1)2 ὀκᾶ ἀγριάδα χλωρὴ, 1)2 ὀκᾶ κουκούτσια κέδρου σὲ 2 ὀκ. νερὸ θὰ πίνουμε ἀπ' αὐτὸ 3 ποτήρια κρασιοῦ τὴν ἡμέρα ἕως ὅτου τελειώσῃ.

Μαστίχα: πρώτη ύλη για πολλά από τα φάρμακα του Γυμνάσιου.
(Γκραβούρα του 1700).

Νευραλγία ούλων (πονόνευρο)

171) Κόβουμε άγιόκλιμα τὸ ψήνουμε καὶ τὸ κάνουμε σκόνη μὲ αὐτὴν τρίβουμε καλὰ τὰ οὐλα. Ἔπειτα πέρνετε 15 σκόνες κίμινο μιὰ τὸ πρωὶ καὶ μιὰ τὸ βράδυ χωρὶς νερὸ ὥστε νὰ λυώνουν στὸ στόμα σας.

Ναυτία

[Τὸ ἀναγούλιασμα συμβαίνει ὅταν πλέουμε στὴ θάλασσα, ὅταν σηκωνόμεθα καμμιὰ φορὰ τὸ πρωὶ ὅταν μυρίζουμε καινένα ἀηδὲς πράγμα, ὅταν οἱ γυναῖκες εἶναι ἔγκυες].

172) Σὲ ἓνα ποτήρι θαλασσινὸ νερὸ στραγγίζουμε 2 λεμόνια καὶ τὸ πίνουμε. (Αὐτὸ ὅταν ταξειδεύουμε σὲ θάλασσα. Γιὰ τὶς ἄλλες περιπτώσεις ἢ συνταγὴ ἔμετοῦ εἶναι τὸ καλλίτερο φάρμακο).

Νευραλγία ματιῶν

173) Ψήνουμε τσόφλια αὐγῶν πελαργοῦ τὰ κάνουμε ψιλὴ σκόνη καὶ ἀπὸ αὐτὴ ρίχνουμε στὰ μάτια μιὰ βραδυὰ στὸ ἓνα καὶ μιὰ στὸ ἄλλο.

174) Ἄλλος τρόπος. Πλένουμε τὰ μάτια μὲ κάτουρο ἀγελάδος. Κατόπι πέρνουμε τριαντάφυλλα τὰ ζεστένουμε σὲ νερό, μὲ τὸ νερὸ κάνουμε πλύσεις, τὰ δὲ τριαντάφυλλα τὸ βράδυ τὰ δένουμε στα μάτια.

Νυκτομυωπία

175) Οἱ ἀσθενεῖς αὐτοὶ ποὺ ἐνῶ βλέπουν τὴν ἡμέρα, δέν μποροῦν σχεδὸν νὰ ἰδοῦν καθόλου τὴν νύκτα, κάνουν αὐτό: Πέρνουν ἓνα κομάτι σηκότι καὶ ἀφοῦ τὸ ψήσουν, βάζουν μιὰ κότα νὰ τὸ τσιμπήσῃ κάμποσες φορὲς, κατόπιν τὸ τρώγουν οἱ ἴδιοι.

Νευραλγία

[Ὁ ἄρρωστος πονεῖ πολὺ στὸ σῶμα του καὶ εἰς τοὺς κλάδους τοῦ νεύρου· οὗτος αἰσθάνεται κρύο, πότε ζέστη δυνατὴ καὶ πότε νάρκωσι καὶ κλονισμό στὰ νεῦρα. Οἱ πόνοι αὐτοὶ μποροῦν νὰ μεταβοῦν ἀμέσως ἀπὸ ἓνα μέρος στὸ ἄλλο. Αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν ἀέρα ἢ ἀπὸ πληγὰς καὶ κεντήματα ἢ λύπη δυνατὴ ἢ ἀπὸ ρευματισμοὺς καὶ ἀρθριτισμὸ].

176) Βράζουμε 1 ὀκῶ φλοῦδα καραγάτς δένδρου σὲ ἀνάλογο νερὸ καὶ πίνουμε 2 ποτήρια τὴν ἡμέρα τοῦ κρασιοῦ, πρωὶ καὶ βράδου.

177) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε μιὰ ρίζα ἀβρυγιναῖς, τὴν στουμπίζουμε καλά, κατόπιν βάζουμε μιὰ κουταλιὰ ἀλάτι, τὰ ἀνακατεύουμε, βάζουμε καὶ πετρέλαιον ἀκάθαρτο καὶ κάνουμεν ἐντριβὰς.

Νευρική σύγχυση

178) Βράζουμε 50 δράμια μελισσόχορτο καὶ πίνουμε κάθε πρωί.

179) Ἄλλος τρόπος. Μέσα σὲ 100 δράμια κερὶ, βράζουμε ἓνα πανί, ὥστε νὰ ρουφήξῃ καλὰ καὶ νὰ γίνῃ ἔμπλαστρο, θὰ τὸ βάλουμε ἀπάνω στὴ κοιλιὰ, τοποθετοῦντες ἀπὸ πάνω μιὰ πλάκα μολύβι. Θὰ τὸ βάλουμε αὐτὸ δυὸ βραδυὲς κατὰ συνέχειαν.

Ξηρόπονοι

180) Πέρνουμε μιὰ πλάκα κάμφορα καὶ τὴν κάνουμε σκόνη καὶ τὴν βάζουμε σὲ μπουκάλι. Κατόπι ρίχνουμε 1 κουτάλι σούπας τριμμένο πιπέρι μαῦρο, καὶ 300 δράμια οὔζο τὸ ἀνακατώνουμε καὶ κάνουμε ἐντριβὰς μετὰ τὴν ἐντριβὴν ἀφοῦ βρέξουμε μὲ αὐτὸ τὸ ὑγρὸ ἓνα κομμάτι ἄπλυτο μαλλί, τὸ βάζουμε στὸ μέρος ποὺ πονεῖ.

181) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε τὰ φύλλα ἀβρυγιναῖς· κατόπιν πέρνουμε τὴ ρίζα τοῦ φυτοῦ αὐτοῦ ποὺ εἶναι σὰν πατάτα τὴν στουμ-

πίζουμε στο γουδί, με ένα κουτάλι άλατι και τὰ φύλλα και με τὸ μίγμα αὐτὸ κάνουμε ἐντριβὰς στὸ μέρος ποὺ πονεῖ.

182) Ἄλλος τρόπος (ἔταν ὁ ξηρόπονος εἶναι στὸ πόδι). Πέρνου-
με 100 δρ. ἀβριγιανιὰ φύλλα και στουμπίζουμε μαζί με ἄλατι μέσα
σὲ ἕνα γουδί, ρίχνουμε και 100 δράμια πετρέλαιο ἀκάθαρο και
κάνουμε ἐντριβὰς εἰς τὸ πόδι ποὺ μᾶς πονεῖ ἐπὶ 2 βραδυὲς κατὰ
σειράν.

Ξυνήλες στομάχου

183) Πέρνουμε 50 δρ. ρεβέντι, 50 δρ. κίνα, 50 δρ. Σιδηροῦχο,
50 δρ. στύψι, 50 δρ. ρύζι ἄπλυτο, τὰ κοπανίζουμε, τὰ ζυμώνουμε
με 5 αὐγά και μιὰ κουταλιὰ ἀλεῦρι ρίχνουμε και λίγο κανελλόλαδο.
Αὐτὰ ὅλα τὰ κάνουμε χάπια και πέρνουμε 3 τὴν ἡμέρα.

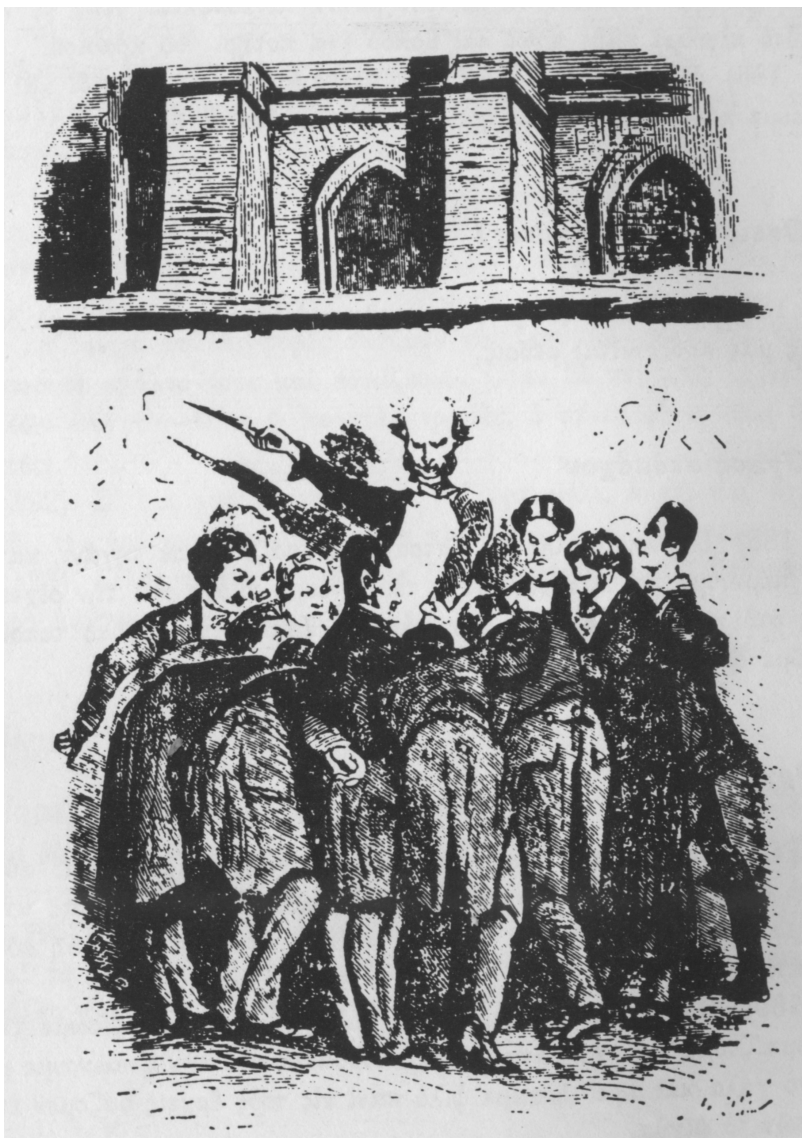
Ἵογκωμα

184) Βράζουμε κατράμι, τὸ ἀπλώνουμε σὲ ἕνα πανί, ρίχνουμε
λίγη σκόνη ζαμπουριοῦ και τὸ δένουμε ἀπάνω στὸ ἐξόγκωμα.

Οὔρα — δυσκολία

[Κάποτε δυσκολευόμεθα, νὰ οὐρήσωμεν, αὐτὸ προέρχεται πολ-
λὲς φορὲς ἀπὸ βλάβη τῶν νεφρῶν και στράγγισμα τῶν οὔρων εἰς
αὐτὰ ἀπὸ τὴν αἰμορροΐαν και πέτραν αὐτῶν, ἀπὸ τὴν παραλυσίαν
τῆς κύστεως και τὰ ἀφροδίσια πάθη. Πολλὲς φορὲς τὰ οὔρα
μένουν ἀκίνητα εἰς τὴν κύστιν, εἰς τοὺς οὐρητήρας ἢ εἰς τὰ νεφρὰ
και δὲν τρέχουν καθόλου. Ἀπὸ αὐτὸ συμβαίνει ἡ φλόγωσις τῆς κύ-
στεως τῶν οὐρητῆρων και τῶν νεφρῶν, ἡ νάρκωσις τοῦ λαίμοῦ,
τῆς φούσκας και ἡ παραλυσία αὐτῆς].

185) Καβουρτίζουμε καλά στὸ τηγάνι 100 δράμια καναβοῦρι.

Μάθημα ιατρικής κατὰ παλαιὰ γκραβούρα.

Κατόπι τὸ κοπανίζουμε στὸ χαβάνι καὶ τὸ βάνουμε σὲ ἕνα τουλπάνι καὶ αὐτὸ τὸ βαπτίζουμε σὲ μία ὀκᾶ νερὸ σὲ σημεῖο ὥστε τὸ νερὸ νὰ τραβήξη τὴν οὐσία. Σὲ λίγο τὸ νερὸ θὰ ἀσπρίσῃ σὰν γάλα καὶ στὸ τουλπάνι θὰ μείνουν μόνον τὰ τσόφλια. Ἀπὸ τὸ νερὸ αὐτὸ πίνουμε κάθε πρωὶ καὶ βράδου ἕνα ποτῆρι τοῦ κρασιοῦ.

186) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε πεντάνευρο καὶ σκορπίδι καὶ πίνουμε κάθε μέρα ἕνα ποτῆρι τὸ πρωὶ καὶ ἕνα τὸ βράδου.

Ὀνειρώξεις (ρεῦσεις)

187) Βράζουμε φύλλα ροδακινιάς καὶ θὰ πίνουμε τὸ νερὸ ὀσάκις μᾶς προξενεῖται ρεῦσις.

Ὅγκος στομάχου

188) Πέρνουμε 100 δρ. κατράμι τὸ βράζουμε σὲ τηγάνι, κατόπι πέρνουμε κοχύλια θαλάσσης τὰ κάνουμε σκόνη καὶ τὴν ρίχνουμε στὸ κατράμι. Κατόπι τὴν κάνουμε ἔμπλαστρο καὶ τὸ τοποθετοῦμε δυὸ βράδουα στὸ στομάχι καὶ δυὸ στὴ μέση.

Ὀρχίτις

[Ὀρχίτις λέγεται ἢ φλόγωσις τῶν ὄρχεων. Προέρχεται αὐτὸ ἀπὸ δυνατὸ πυρετό, ἀπὸ γονόρροια δηλαδὴ βλενόρροια, ἀπὸ κτύπημα. Οἱ ὄρχεις δύνανται νὰ σκληρυνθοῦν ὁπότε ὅταν συμβῆ αὐτὸκόπτονται).

189) Πέρνομε ρίζα δρακοντιᾶς καὶ ἀφοῦ τὴν καθάρισωμε τὴν-στομπίζουμε καὶ τὴν κάνωμε σὰν σκορδαλιά καὶ τὴν ζυμώνουμε μὲ λίγο γάλα καὶ ἀφοῦ δέσωμε ψιλὸ πανὶ εἰς τοὺς ὄρχεις βάζομεν ἐπ'αὐτῶν τὸ μίγμα.

Πρήξιμο κοιλιᾶς

[Τὸ πρήξιμο κοιλιᾶς συμδαίνει ἀπὸ τὰς ἐμφράξεις τῶν ἀδένων, τοῦ μεσεντέρου καὶ τῶν ἄλλων σπλάγχχνων ἀπὸ χῶμα καὶ καχεξία).

190) Βράζουμε τσουκνίδα καὶ τῆς βάζουμε ἀπάνω λίγο βούτυρο. Κατόπι τὴν δένουμε στὴν προισμένη κοιλιᾶ.

191) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε Ἐγκυρα καὶ τὰ κάνουμε κατὰπλάσμα.

Πονόδοντος

[Τὰ δόντια πολλὰς φορὲς σκάζουν καὶ ξεγυμνώνονται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ σμάλτο τους καὶ σαπίζουν. Ὄταν δὲ κεντηθῆ τὸ νεῦρο αὐτῶν ἀπὸ τὸν ἀέρα ἢ ἀπὸ τὰς τροφάς, ὁ πόνος εἶναι πολὺ δυνατός].

192) Σ' ἓνα μπρίκι τοῦ καφέ, βάζουμε μέλι, ἀλάτι καὶ ἄγριο σαδί. θὰ βράσουν ὅλα αὐτὰ καλὰ καὶ θὰ κάνουμε γαργάρα.

193) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε ξύδι, ἀλάτι καὶ μέλι καὶ μετὰ τὸ ὑγρὸ κάνουμε γαργάρα.

Πληγές

194) θὰ κτυπήσουμε καλὰ ἀνάλογο ρακί, κάμφορα καὶ λάδι καὶ θὰ ἐπαλείψουμε τὰς πληγὰς ἀφοῦ πρῶτα πλύνουμε τὴν πληγὴν μετὰ σαπουνάδα.

195) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε φύλλο κερασιᾶς μέσα στὸ κρασί καὶ τὸ φύλλο αὐτὸ τὸ βάζουμε στὴν πληγὴ. Ὄταν βγάλουμε τὸ φύλλο πλένουμε τὴν πληγὴ μετὰ ρετσεινόλαδο.

Πληγές σοβαρές

196) Πέρνουμε από 50 δρ. μαστίχα, λουλάκι μπογιατζίδικο, θυμίαμα, κερλί και 50 δρμ. σαμόλαδον. Όλα αυτά τὰ βράζετε καλῶς, εἰς τὸν πολτὸν αὐτὸν ρίπτετε σκόνιν παρασκευασθεῖσαν ἀπὸ κεφαλὴν κυνὸς καλῶς ψηθεῖσαν.

Πέτρα νεφρῶν

197) Βράζουμε μαϊδανὸ καὶ πίνουμε ἀπὸ τὸ νερὸ κάθε μέρα 2 ποτήρια νεροῦ.

Πέτρα κύστεως

[Ἡ πέτρα τῆς κύστεως σχηματίζεται εἰς τὴν φούσκαν ἀπὸ τὴν ἄμμο καὶ τὴν πέτρα τῶν νεφρῶν. Οἱ πάσχοντες δοκιμάζουν μεγάλους πόνους καὶ μετὰ δυσκολίας κατουροῦν).

198) Βράζουμε μαϊδανὸ καὶ κουκούτσια κέδρου καὶ πίνουμε κάθε μέρα ἀπὸ 1 ποτήρι τοῦ νεροῦ.

Πούντα (κρύωμα)

199) Ἀνακατεύουμε μαυροπίπερο μὲ ρακὶ καὶ κάνουμε 2—3 μέρες ἐντριβὰς, κατόπι βαπτίζομε ἕνα κομμάτι ἄπλυτο μαλλὶ τὸ ὁποῖον περιφέρουμε σὲ ὀλόκληρο τὸ σῶμα.

Πόνος αὐτιῶν

[Ὁ πόνος τῶν αὐτιῶν εἶναι μιὰ φλόγωσις ἢ φλεγμονὴ τῶν ἔσω-

Φιγούρα παλαιού ιατρού

τερικῶν ἢ ἐξωτερικῶν ὀργάνων τῶν αὐτιῶν, ὁ πάσχων δοκιμάζει πόνους δυνατοὺς εἰς ὅλο τὸ αὐτὶ ἐκτεταμένους ἕως τοῦ φάρυγγος, εἰς δὲ τὴν ἀκοὴν βοῦϊσμα καὶ σφύριγμα. Ὁ πόνος αὐτὸς προέρχεται ἀπὸ ρευματισμούς ἢ κακουχίαν ἢ ἀπὸ μετὰστασι τοῦ ὑλῶν ἢ κρύωμα τοῦ ἀέρα ἢ κτυπήματα καὶ πληγὰς ἢ ἀπὸ συνάχι ἢ ἀπὸ σύφιλι].

200) Πέρνουμε 4 αὐγά, τὰ βράζουμε καλὰ καὶ ἔπειτα θὰ πάρουμε τοὺς κρόκους των καὶ θὰ τοὺς καβουρδίσουμε καλὰ σκέτους ἕως ὅτου βγάλουν λάδι. Τὸ λάδι αὐτὸ χρησιμοποιοῦμε, ρίχνοντες ἀπὸ λίγες σταγόνες εἰς τὰ αὐτιά.

201) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 1)2 ὀκᾶ ξυδι καὶ ἐκθέτουμε εἰς τὸν ἀτμὸν τὸ πονεμένο αὐτὶ μας. Ἀφοῦ εἰσδύση εἰς αὐτὸ ἀρκετὸς ἀτμός, βάζουμε δύο σταλαγματιᾶς ἀμυγδαλόλαδο καὶ κλείνουμε τὸ αὐτὶ μὲ βαμβάκι.

Πόνος ματιῶν

202) Βάζωμεν ἀπάνω στὸ μάτι ἀβάρσαμο κτυπημένο μὲ κἀντιο.

203) Ἄλλος τρόπος. Πλύνουμε τὰ μάτια μὲ κἀτουρο ἀγγελᾶδος.

204) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε μαγιάτικα τριαντάφυλλα μέσα σὲ κρασί, τὰ τριαντάφυλλα τὰ δένουμε ἐπάνω στὰ μάτια, ἀφοῦ προηγουμένως καὶ μετὰ κάνουμε πλύσεις μὲ τὸ κρασί.

205) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε κυδωνόσπορο καὶ ροδόσταμο καὶ τὰ βάζουμε νὰ μείνουν μέσα σ' ἓνα γυαλὶ πέντε ἡμέρες ἕως ὅτου μουσκέψη καλὰ ὁ σπόρος. Κατόπι κάνουμε πλύσεις τῶν ματιῶν.

Πόνος σταφυλίτου

[Ὁ Σταφυλίτης τοῦ ἀνθρώπου θυμῶνει καὶ χαμηλώνει· τότε προξενεῖ ἀνησυχίαν καὶ δυσκολίαν τῆς ἀναπνοῆς καὶ πόνους].

206) Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶ φύλλα ἀγκυνάρας τὰ κοπανίζουμε καὶ γίνονται λάσπη κατόπιν αὐτὸ τὸ ζυμώνουμε μὲ βούτυρο καὶ τὸ δέ-

Τρία ελληνικά βότανα κατὰ παλαιὰ γκραβούρα.

νουμε στὸ λαιμὸ ἐπὶ 2 βραδυὲς κατὰ σειρὰν.

207) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε δαφνόλαδο καὶ μὲ βαμβάκι καυτηριάζουμε ἐσωτερικῶς μ' αὐτὸ τὸν λάρυγγα πρὸ τοῦ ὕπνου.

Πόνοι δυνατοὶ στὴ ράχη

208} Πέρνουμε πρόβιο κρέας τὸ κάνουμε κυμᾶ καὶ τὸ δένουμε στὴ ράχι. Τὸ ἀφίνουμε ἐκεῖ δυὸ μέρες, κατόπι τὸ βγάζουμε καὶ κάνουμε ἕνα ἔμπλαστρο ἀπὸ βρασμένο κατράμι ρίχνουμε καὶ λίγη σκόνη ἀπὸ ψημένα κοχύλια θαλάσσης.

Πόνοι σώματος ἐσωτερικοὶ

209) Πέρνουμε 50 δρμ. ρύζι, 50 δρμ. στύψι, 50 δρμ. κίνα, 50 δρμ. ρεβέντι, 50 δρμ. σιδηροῦχο, 1 ἀυγό, 2 κουταλιὲς ἀλεῦρι τὰ ζυμώνουμε καλὰ καὶ τὰ κάνουμε χάπια. Ἄπ' αὐτὰ θὰ πέρνουμε 3 τὴν ἡμέρα.

Πόνοι γυναικῶν στὰ πλευρὰ

210) Πέρνουμε 100 δρμ. μαλλιὰ καλαμποκιοῦ, 1)2 ὀκᾶ βαλανίδια στουμπισμένα, 100 δρμ. φλοῦδα δέντρου βαλανιδιάς καὶ 10 δράμια ψαρόκολλα. Τὰ βράζουμε σὲ δυὸ ὀκάδες νερὸ καὶ πίνουμε κάθε πρωὶ ἕνα ποτήρι κρασιοῦ.

Πολυομυελίτιδα

Ὁ Γυμνάσιος Λαυριώτης εἰς τὸν ὁποῖον παρουσίασαν τὸ 1930 ἕνα μικρὸν πάσχοντα ἐκ τῆς ἀσθενείας ταύτης καὶ συγκεκριμένως τὸν 4ετῆ υἱὸν τοῦ ἀρτοποιοῦ Ἰωάννου Ἰσκου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διαλέτη

έν Θεσσαλονίκη, ἐφήρμοσε τὴν κάτωθι συνταγὴν διὰ τῆς ὁποίας καὶ ἐθεραπεύθη ὁ μικρός.

211) Πέρνουμε φρέσκη κόπρον ἀγελάδος ἢ ὁποία πρέπει νὰ βόσκη σὲ ἀνοικτὸ μέρος διὰ νὰ τρώγῃ διάφορα χόρτα. Τὴν κόπρον αὐτὴν τὴν ἐπιθέτομεν εἰς παχὺ στρώμα ἐπὶ τῶν παραλυμένων μερῶν τοῦ πάσχοντος καὶ κατόπιν τὰ δένουμε ἐν εἴδει φασκιώματος. Αὐτὸ γίνεται τὴν ἡμέρα. Τὴν νύκτα τὰ ξεφασκίωνουμε καὶ κάνουμε ἐπαλείψεις μὲ τὴν ἀκόλουθον ἀλοιφήν. Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶ κατράμι, 50 δράμια κερὶ καὶ μιὰ σκόνη Σκάρφης, τὰ ὁποῖα ἀναμιγνύουμε καὶ κάνουμε ἀλοιφή. Αὐτὴ ἡ ἀλοιφή μένει ὅλην τὴν νύκτα. Αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται ἕως ὅτου ἰατρευθῇ τελείως.

Πυρετὸς

[Λέγεται πυρετὸς ἐφήμερος ἐπειδὴ καὶ ἡ περίοδος αὐτοῦ εἶναι μιὰ μέρα. Αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ κρυώματα καὶ πληθῶρα τοῦ αἵματος ἢ ἀπὸ πολλὰς τροφάς].

212) Πέρνουμεν ἰτιά καὶ ἀφοῦ βγάλουμε τὴν φλοῦδα τὴν βράζουμε σὲ τρία φλυτζάνια νερὸ ἕως ὅτου μείνουν δύο, τὰ ὁποῖα πίνουμε σὲ διάστημα 3—4 ὥρων.

Πυρετοὶ παιδιῶν

213) Πέρνουμε κατράμι, τὸ βράζουμε, τὸ βάζουμε σὲ ἕνα πανί, ρίχνουμε ἀπάνω σκόνη κινίνου καὶ τὸ βάζουμε στὴ ράχι ἔμπλαστρο.

Πετρα στομάχου

214) Πέρνουμε μιὰ χεριὰ ρεβίθια. τὰ κάνουμε ἀλεῦρι, τὰ ζυμώνουμε μὲ λίγο νερὸ καὶ ἀπ' αὐτὸ κάνουμε χάπια, ἀπ' τὰ ὁποῖα πέρνουμε κάθε πρωὶ καὶ βράδου ἀπὸ 3.

Πνεύμονες χαλασμένοι

215) Βάζουμε στο νερό σιταρίσια πίτυρα και τὰ ἀφίνουμε νὰ ξυ-
νίσουν καλά, τὰ ἀνακατεύουμε κάθε μέρα. Ὄταν τὸ νερὸ ξυνίσῃ
καὶ γίνῃ σὰν μπύρα, πίνουμε ἀπὸ αὐτὸ ἕνα ποτῆρι κάθε μέρα. (Αὐτὴ
ἡ συνταγὴ εἶναι γιὰ τοὺς ἔχοντας μεγάλας πληγὰς εἰς τοὺς πνεύ-
μονας, μὲ αὐτὴν ἀνακουφίζονται ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις).

Πιτυρίδα

216) Κτυποῦμε δυὸ κρόκους αὐγῶν μὲ σκόνῃ συκοφύλλου καὶ
κάνουμεν ἀλοιφή μὲ τὴν ὁποία ἀλείφουμε τὸ κεφάλι κάθε βράδου.

Προφυματίωση

217) Πέρνουμε 10 κουκουάρια ἀπὸ πεῦκο μικρὸ, 5 δρ. φα-
ρόκολλα, 1)2 ὀκᾶ νερὸ. θὰ βράσουν ὅλα μαζὶ καὶ ὁ ἀσθενὴς θὰ
παίρνῃ ἀπὸ ἕνα ποτηράκι ρακιοῦ πρῶτῃ, μεσημέρι, βράδου.

218) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 20 δράμια ρύζι, 10 δράμια στύψι.
Τὸ ρύζι θὰ ψηθῇ καὶ ἡ στύψι θὰ ψηθῇ γιὰ νὰ γίνουν σκόνῃ, 4 κουτα-
λιὰς ἀλεῦρι· 1)2 κουταλιὰ κατράμι καθαρὸ καὶ 3 αὐγά. Ὅλα τὰ
ἀνωτέρω θὰ ζυμωθοῦν καὶ θὰ γίνουν χαμοῦρι. Τὸ χαμοῦρι θὰ γίνῃ
χάπια μικρότερα ἀπὸ ρεβίθι καὶ τὰ χάπια θὰ τυλιχθοῦν καλὰ εἰς 50
δρμ. ρεβέντι.

Ὁ ἄρρωστος θὰ πέρνῃ ἀπὸ ἕνα χάπι πρῶτῃ, μεσημέρι, βράδου-

219) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 100 δρμ. πίσσα, θὰ βράσῃ καὶ
ὅταν βγῇ ἀπὸ τὴν φωτιὰ νὰ γίνῃ χάπια μικρότερα ἀπὸ ρεβίθι καὶ
νὰ παίρνῃ ὁ ἀσθενὴς 2 πρὶν κοιμηθῇ. (Αὐτὴν τὴν συνταγὴν δύνα-
νται νὰ τὴν πέρνουν καὶ οἱ εὕρισκόμενοι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς φυμα-
τιώσεως εἶναι ἀποτελεσματικὴ).

220) Ἄλλος τρόπος. Κατὰ πρῶτον δίδεται εἰς τὸν πάσχοντα ἕνα
ποτῆρι γαῖδουρόγαλα. Ἐπειτα κάνετε χάπια ἀπὸ κατράμι ἀπὸ τὰ

ὁποῖα θὰ πάρη δέκα, ἀπὸ δύο καθ' ἡμέραν καὶ θὰ παύσῃ. Ἐπειτα παίρνετε 50 δρμ. στύψι σκόνῃ, 50 δρμ. ρύζι φθηνὸ κτυπημένον, 50 δρμ. σιδηροῦχο, 50 δρχ. κίνα, 50 δρμ. μάνα, δύο κουταλιᾶς ἀλεῦρι καὶ δύο ἕως τέσσαρα αὐγά- τὰ ἀνακατεύετε ὅλα καὶ στάζετε λίγο σουσαμόλαδο καὶ τὸ ὅλον μίγμα τὸ κάνετε χάπια. Τὴν πρώτην ἑβδομάδα δίδετε εἰς τὸν ἀσθενῆ ἀπὸ τέσσαρα χάπια καθ' ἡμέραν, τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἀνὰ τρία καθ' ἡμέραν. Ὄταν τὸ φάρμακον τελειώσῃ ξαναφτιάνετε.

Παράλυση χειρῶν καὶ ποδῶν

221) Πέρνουμε 100 δράμια κιμᾶ ἀπὸ πρόβειον κρέας καὶ τὸ ἐπιθέτετε ὡμὸν ἐπὶ τοῦ ποδὸς ἢ τῆς χειρὸς καὶ τὸ ἀφίνετε μέχρις ὅτου βρωμήσῃ. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπαναληφθῆ 2—3 φορές. Ἀκολούθως βράζετε ἐντὸς δοχείου κεκαλυμμένου 2 ὀκ. ξύδι, 1 ὀκ. νερό, 1 ὀκ. σκορδοπλεξίδας ἄνευ σκόρδων, ὅταν δὲ βράσσουν καλῶς, τὸ κατεβάζετε καὶ ἐπὶ τοῦ ἀχνοῦ τούτου ἀχνίζετε τὸ παράλυτον πόδι ἢ χέρι. Μετὰ τὸ ἄχνισμα κάμνετε ἐπάλειψιν μὲ καμφορέλαιον. Ἀκολούθως κάμνετε ἐντριβὰς μὲ τὴν ἀκόλουθον ἀλοιφήν: 50 δρμ. νέφτι, 1)2 ὀκᾶ λάδι, 5 κρόκους αὐγῶν, μία κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ ἀλάτι καὶ ἓνα φλυτζάνι ξύδι.

Παρονοχίδες

222) Βράζουμε 1 ὀκᾶ κάστανά καὶ στὸ ζεστὸ νερὸ βάζουμε μέσα τὰ χέρια. Οἱ παρονοχίδες πέφτουν.

Πλευρίτιδα

[Πλευρίτις εἶναι μιὰ φλόγωσις τῆς πλευρᾶς (σακκούλας) ἢ ὁποῖα κρατᾷ τὸν πνεύμονα μέσα· ἢ τῶν μυῶν οἱ ὁποῖοι σκεπάζουν

τὰ πλευρὰ καὶ τὸ στῆθος.

Εἰς τὴν πλευρίτιδα ὁ ἀσθενὴς δοκιμάζει μόνον πόνον, σπάνια δὲ βήχαν.

Ἡ πλευρίτις προέρχεται ἀπὸ κρύωμα, ἀπὸ οἰνοπνευματώδη ποτὰ. Ἀπὸ τὸν πλευρίτη πολλές φορές ἔρχεται ἡ περιπνευμονία. Ἄν δὲν προφθασθῆ κάνει τὸ ἀπόστημα μέσα ἢ ἔξω ὁπότε δύσκολα θὰ ἰατρευθῆ].

223) Πέρνουμε 100 δρμ. ρίγανι, 100 δρμ. φλοῦδα Καραγάτς, 100 δρμ. κουκούτσια κέδρου. Ὅλα αὐτὰ θὰ βρασθοῦν σὲ μιὰ ὀκᾶ νερὸ ἔως ὅτου μείνει 1)2 ὀκᾶ. Ἀπὸ τὸ νερὸ αὐτὸ θὰ πίνουμε 3 ποτηράκια ρακιοῦ τὴν ἡμέρα.

224) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶ κατράμι τὸ βράζουμε καὶ τὸ ρίχνουμε σὲ ἕνα πανί· ἀφοῦ γίνει σὰν ἔμπλαστρο θὰ τὸ βάζουμε μιὰ βραδυὰ στὴ ράχι καὶ μιὰ βραδυὰ στὸ στῆθος.— (Στὴν πλευρίτιδα χρειάζεται ἀνάπαυσι καὶ καλοφαγία, προφύλαξι δὲ ἀπὸ ἄλλο κρύωμα).

Παχυσαρκία

225) Διὰ νὰ περιορίσωμεν τὸ πάχος, θὰ τρώγωμεν οἱ πολύσαρκοι κάθε βράδυ σκορδαλιὰ (αὕτη ἢ συνταγὴ εἶναι ἀποτελεσματικωτάτη).

Πίκρα στὸ στόμα

226) Πέρνουμε κάθε πρωὶ 3 κλωναράκια ἴσωπο, τὰ βράζουμε καὶ πίνουμε μὲ ζάχαρι σὰν τσαΐ κάθε πρωὶ ἢ ὅταν ἔχουμε πικράδα στὸ στόμα.

227) Ἄλλος τρόπος. βράζουμε κάθε πρωὶ ἢ ὅταν ἔχουμε πικράδα βασιλικὸ κέδρου καὶ πίνουμε σὰν τσαΐ.

Πρόληψη Ασθενειών

228) Πέρνουμε ιδρώτα πεύκου άγριου, τόν ζυμώνουμε με ανάλογο άλεϋρι και πέρνουμε, άφοϋ τά κάνουμε χάπια σαν ρεβίθι, 3 τήν ήμέρα όποια ώρα θέλουμε (αϋτή ή συνταγή προλαμβάνει οϋκ όλίγας άσθενείας).

Στομαχόπονοι

229) Πέρνουμε 50 δρμ. σιναμική, 50 δρμ. άλεϋρι άπο ρίζι δεϋτερο, μία κουταλιά γλυκοϋ στύψι, μία κουταλιά γλυκοϋ κατράμι, 50 δρμ. μάνα, 50 δρμ. Βασιλικόν κέδρου, 50 δρμ. σιδηροϋχο, 2 κουταλιές άλεϋρι και 2 αϋγά όλόκληρα (με τϋ άσπράδι) και 50 δρμ. ρεβέντι. Νά ζυμωθοϋν καλά και νά γίνουν χάπια μικρότερα άπο ρεβύθι. Τά χάπια αϋτά τά πλάσσετε σε λίγο σιδηροϋχο και νά παίρνετε 4 καθ' έκάστην έπί 5 ήμέρας. Άργότερα νά παίρνετε άπο 3, ένα τϋ πρωί, ένα τϋ μεσημέρι και ένα τϋ βράδυ, νά αποφεϋγείτε δε τά ποτά.

230) Άλλος τρόπος. Πέρνουμε 50 δρ. σιδηροϋχο. 50 δρμ. ρεβέντι, 50 δρμ. κίνα, 50 δρμ. μάνα, δϋο αϋγά και 2 κουταλιές άλεϋρι, θα ζυμωθοϋν καλά και θα γίνουν χάπια σαν τϋ ρεβύθι και θα πέρνουμε 3 τήν ήμέρα.

Στομαχικά (πτώση)

231) Ξύνουμε μιá πλάκα σαποϋνι, ρίχνουμε δυϋ άσπράδια αϋγοϋ στη σκόνη αϋτή και τά ζυμώνουμε με οϋζο. Όταν αϋτϋ γίνη σαν μαστίχη, θα τϋ βάλουμε στην κοιλιά και άπάνου θα βάλουμε μαλλιά κατσικιϋ και θα τά δέσουμε.

Σπυριά (βουβὰ)

232) Πέρνουμε 50 δρ. μασούρι θειάφι, τὸ κάνουμε σκόνη καὶ πίνουμε κάθε μέρα μὲ νερὸ 1) 1 κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ.

233) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε μιὰ κουταλιὰ γλυκοῦ ἀλεύρι καὶ μιὰ κουταλιὰ κανέλλα, καὶ λίγο θειάφι μασούρι μὲ ὀλίγο νερὸ τὰ κάνουμε χάπια μικρότερα ἀπὸ κόκκον πιπεριοῦ καὶ πέρνουμε 3 τὴν ἡμέρα μετὰ τὸ μεσημέρι. Ἐνῶ τὸ πρωὶ θὰ πέρνουμε 1)2 κουταλιὰ γλυκοῦ μασούρι θειάφι μὲ νερὸ.

Σπυριά κεφαλῆς

234) Πέρνουμε ἀγνιόκλιμα τὸ καθαρίζουμε, τὸ ψήνουμε καὶ μὲ τὴ σκόνη ἀλείφουμε τὰ σπυριά.

235) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 50 δράμια μαστίχη, χιώτικη, 50 δρμ. κερὶ· 50 δρμ. λουλάκι βογιατζίδικο, 50 δρμ. μοσκοκάρφια καὶ 150 δρμ. λάδι. Ἀφοῦ γίνουν ὅλα σκόνη τὰ βράζουμε μὲ τὸ λάδι. Ἀπὸ τὸ μίγμα αὐτὸ κάνουμε ἐπαλείψεις τῆς κεφαλῆς κάθε βράδυ. Τὸ πρωὶ πλένουμε καλὰ τὸ κεφάλι.

Σπυριά σώματος

236) Πέρνουμε 50 δρμ. μαστίχη χιώτικη, 50 βρμ. θυμίαμα, 50 δρα. μασούρι θειάφι, 2 κουταλιές κατράμι, 60 δρμ. κερὶ, 2 βαθράκια τὰ καίμε καὶ τὰ κάνουμε σκόνη καὶ 100 δρμ. λάδι. Ὅλα αὐτὰ τὰ βράζουμε καὶ κάνουμε ἀλοιφή μὲ τὴν ὁποία ἀλοιφουμε τὰ σπυριά.

Σπυριά προσώπου

237) Κάνουμε ἐπάλειψη τοῦ προσώπου μὲ νερὸ στὸ ὁποῖο ἔχουν

σβυστή καμένα σίδερα.

238) Πέρνουμε 50 δρμ. λάδι, 50 δρμ. κερί, λίγο κατράμι και λίγο θειάφι. Τὰ κάνουμε ἀλοιφή με τὴν ὁποία τὰ ἀλοιφουμε.

Σκωληκοειδίτις

239) Πέρνουμε 4 σκόρδα τὰ στομπίζουμε, βάζουμε 2 κουταλιές ἀλεῦρι καὶ ξύδι καὶ τὰ κάνουμε ἔμπλαστρο τὸ ὁποῖο δένουμε στὸ δεξι μέρος. Κατόπιν πέρνουμε 1)2 ὁκᾶ κατράμι τὸ βράζουμε καὶ ρίχνουμε ἀπάνω σκόνη ἀπὸ κοχύλια θαλάσσης γίνεται ἔμπλαστρο τὸ ὁποῖον τὸ βάζουμε τὴν δεύτερη ἡμέρα, ἀφοῦ βγάλουμε τὸ ἄλλο.

Συρίγγιο

240) Πέρνουμε 2 κουταλιές κατράμι, 150 δρμ. κερί. 50 δρμ. λάδι, 50 δρμ. μπεζιρόλαδο, 50 δρμ. μαστίχα χιώτικη, 50 δρμ. θυμίαμα καὶ ὀλίγη σκόνη ἀπὸ σκύλου κεφάλι καμένο. Ὅλα αὐτὰ τὰ βράζουμεν, ἀφοῦ προηγουμένως κάνουμε σκόνη καὶ τὸ θυμίαμα. Ἀφοῦ βράσουν, τὰ κάνουμε ἔμπλαστρο καὶ τὸ δένουμεν ἀπάνω στὸ συρίγγιο.

241) Ἄλλος τρόπος. Ἀλείφουμε τὸ συρίγγιο με κατράμι, ρίχνουμεν ἀπάνω σκόνη ἀπὸ ζαμποῦρι καὶ μετὰ τὸ καυτηριάζομεν αὐτὸ με τὸ κεφάλι καμένης καρφοβελόνας.

Σύγκαμα

242) Πλένομε τὸ σύγκαμα με κρασί μαῦρο καὶ ρίχνουμε ἀπάνω μπαμπουρόχωμα.

Σύφιλη

243) Πέρνουμε 100 δρμ. σπόρους σκούπας, μιὰ ὀκᾶ ρίζι, 50 δρ. ἄγριο διόσμο, μιὰ ὀκᾶ σέλινου τὰ βράζετε σὲ δυὸ ὀκ. νερὸ καὶ πίνετε τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα. Ἐπίσης γεμίζετε ἓνα μπουκάλι τῆς μιᾶς ὀκᾶς μὲ θάλασσα καὶ στίβετε ἓνα λεμόνι καὶ πίνετε τρία ρακοπότηρα τὴν ἡμέρα. Ὁ ἀσθενὴς πρὶν πάρῃ αὐτὰ πίνει ἓνα ποτῆρι γάλα γαῖδουρινὸ ἄπαξ μόνον.

244) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 100 δρμ. ἄνθος βούρλου σὲ 2 ὀκ. νερὸ καὶ νὰ μείνῃ μιὰ ὀκᾶ. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ νερὸ πίνουμε 2 ρακοπότηρα τὴν ἡμέρα πρῶι καὶ βράδῃ ἀπὸ ἓνα.

245) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε ρίζα βούρλων ὄχι τὸ ἄνθος σὲ μιὰ ὀκᾶ νεροῦ ἕως ὅτου μείνῃ 1)2 ὀκᾶ καὶ πίνουμε 2 ρακοπότηρα τὴν ἡμέρα, ἓνα τὸ πρῶι καὶ ἓνα τὸ βράδῃ (ἢ ποσότης τῆς ρίζας θὰ εἶναι ἀνάλογη μὲ τὸ νερὸ).

246) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε ἓνα καρπούζι, τὸ τρυπᾶμε στὴν κορφή καὶ τὸ παραγεμίζουμε μὲ διάφορα μυρωδικὰ καὶ τὸ ψήνουμε στὸ φούρνο. Κατόπιν ἀφοῦ ψηθῆ τὸ στραγγίζουμε καὶ τὸ ὑγρὸ ποῦ θὰ βγάλουμε τὸ βάζουμε σὲ ἓνα τευτζεράκη νὰ βράσῃ. Ἀπ' αὐτὸ τὸ ὑγρὸ θὰ πίνουμε 1 ποτηράκι οὔζου πρὶν φᾶμε κάθε πρῶι.

247) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε τριμιντῖνα ἀγρίου πεύκου καὶ ρίζη ἀνάλογο στουμπισμένο. Αὐτὰ τὰ κάνουμε χάπια καὶ πέρνουμε 2 τὴν ἡμέρα.

248) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε κάθε πρῶι σπαραγγιᾶς ρίζα μὲ τὴν πικράδα τῆς μελιτζάνας καὶ πίνουμε ἓνα φλυτζανάκι τοῦ καφέ.

Σαπίτης (σάπισμα μέρους σώματος)

Ἀφοῦ πλύνουμε τὸ σαπισμένο μέρος μὲ σαπουνάδαν κατόπιν ἀλοιφουμε τὴν πληγὴ μὲ τὴν ἐξῆς ἀλοιφή. Πέρνουμε λουλάκι βογιατζίδικο Ἴσοπο, Καραγάτς καὶ σκόνη ἀπὸ καμένο κόκαλο Χελώνας κάνουμε ἐπαλήψεις ἐπὶ δύο μῆνας.

Στεναχώρια όμφαλοῦ

250) Πέρνουμε 100 δρχ. γλυκάνισο, 50 δρχ. κανέλλα τὰ βράζουμε σὲ μιὰ ὀκᾶ νερὸ νὰ μείνη μισὴ ὀκ. τὸ ὑγρὸ αὐτὸ τὸ βάζουμε σὲ ἓνα μπουκάλι κατόπι ρίχνουμε 10 κόκους σὰν πιπέρι κάμφορα. Ἀπὸ αὐτὸ πίνουμε κάθε μέρα ἓνα ρακοπότηρο.

Σπλήνα

251) Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶ κάπαρι, μισὴ ὀκᾶ φλοῦδα μηλιάς, 100 δρμ. μοσχοκάρφια καὶ δύο ὀκ. κρασί. Τὰ βράζουμε σὲ χωματένιο τέντζερι ἀφοῦ τὸν σφραγίσωμεν νὰ μὴ ἔξατμίζη. Ἀφοῦ βράσουν καλὰ τὰ στραγγίζουμε καὶ ἀπὸ τὸ ζουμί πίνουμε κάθε πρωί μιὰ κουταλιὰ σούπας καὶ περιπατοῦμε ἐπὶ μισὴ ὥρα τούλάχιστον.

252) Ἄλλος τρόπος. θὰ βράσουμε μὲ 2 ὀκ. κρασί ἀνάλογη φλούδα μηλιάς μὲ κάπαρι καὶ ἓνα κομμάτι στίψι καὶ μόλις ξυπνήσουμε θὰ πίνουμε ἓνα κρασοπότηρο.

253) Ἄλλος τρόπος. Ἀνακατεύωμεν 50 δρμ. μοσχοκάρφια (γαρύφαλλα) 50 δρμ. κανέλλα, 50 δρμ. σιδηροῦχο, 1 βάζο κινίνο, 50 δρμ. κάπαρι καὶ μιὰ κουταλιὰ ψημένη στύψι σὲ ἀνάλογο μέλι. Τὴν πρώτη ἑβδομάδα θὰ πάρωμε 2 μικρὰ κουταλάκια τὴν ἡμέρα καὶ τὴν ἄλλη ἀπὸ ἓνα.

254) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε σκόνη ἀπὸ ψημένο σκυλίσιο κεφάλι τὴ ρίχνουμε ἐπάνω σὲ ἓνα πανὶ ἀλοιμένο μὲ μέλι καὶ τὸ δένουμε στὸ μέρος τῆς σπλήνας.

255) Ἄλλος τρόπος. Ξύνουμε ἓνα ἄσπρο ρεπάνι καὶ τὸ ἀπλώνουμε σὲ ἓνα πανὶ μὲ μέλι κατόπι βάζουμε καὶ ἓνα δίφραγγο ἀσημένιο στὴ μέση καὶ τὸ δένουμε ἀκριβῶς ἀπάνω στὴ σπλήνα.

Στομάχι (ἀρχή)

256) Ὅταν ἀρχίζη νὰ μᾶς πονεῖ τὸ στομάχι κοπανίζουμε στύ-

ψι καὶ μ' αὐτὴ ζυμώνουμε μαῦρο πιπέρι καὶ λίγη ζάχαρι, κάνουμε χάπια ἀπὸ τὰ ὁποῖα πέρνουμε 2—3 τὴν ἡμέρα.

Ρευματισμοὶ

Ἦ ῥευματισμὸς δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ μιὰ στάσις καὶ ἀκίνησις τοῦ αἵματος καὶ λοιπῶν ὑγρῶν εἰς τὸ κελλικὸν ὕφασμα τοῦ σώματος καὶ λοιπῶν μερῶν, φλεβῶν, καὶ ἀρτηριῶν. Αὐτὸ λέγεται ρευματισμὸς, διότι τρέχει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὅπως τὰ ρεύματα εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸς κυριεύει τοὺς πόδας, χεῖρας καὶ ὅλο τὸ σῶμα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κυριεύονται οἱ εὖρωστοι, οἱ νέοι, οἱ αἱματώδεις καὶ οἱ εἰς ἀκμαίαν ἡλικίαν πρὸς τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον. Οἱ πάσχοντες κατ' ἀρχὰς δὲν τὸν προσέχουν τὸν ρευματισμὸν μετὰ καιρὸν ὅμως γίνεται ἀνήσυχος καὶ τρομερός. Τότε οἱ ἀσθενεῖς αἰσθάνονται πυρετόν· πόνον συνεχῆ καὶ μάλιστα ὅταν θλίβουν αὐτὸ τὸ μέρος, ἢ ὅταν κοιμῶνται, τότε ἔχουν ἐξόγκωσιν καὶ ἐρυθρότητα τοῦ δέρματος.

Ὁ ρευματισμὸς προξενεῖται ἀπὸ τὰ πεπυκνωμένα ὑγρά τοῦ σώματος, ἀπὸ τὴν παῦσιν τῆς ἀδήλου διφυοῦς διαπνοῆς ἀπὸ τὰ κρυώματα, καὶ μάλιστα ὅταν κανεῖς εἶναι ἰδρωμένος καὶ κάθεται σὲ κρύα πέτρα ἢ κοιμᾶται εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Διαιρεῖται εἰς ὄξυν καὶ χρονικὸν εἰς τοπικόν, καὶ γενικὸν εἶναι καὶ κληρονομικόν. Ἀπὸ τὸν ρευματισμὸν συμβαίνει ἡ ποδάγρα καὶ ἡ χειράγρα, ἡ χονάγρα, ἡ ἰσχύασις καὶ ὁ ἀρθρίτης καὶ ἡ ἀκίνησις τοῦ ἀνθρώπου.

257) Πέρνομε 100 δρμ. σαμόλαδο, 50 δρμ. λουλάκι Βεγγάλης, 50 δρμ. μαστίχη, 50 δρμ. ἰδρῶτος ἀγριοπεύκου, 3 μοσχοκάρυδα· 50 δρμ. γαρύφαλα, 100 δρμ. κηρὶ ἀγνὸ. Ὅλα αὐτὰ θὰ βράσουν καὶ ὅταν κατέβουν ἀπ' τὴ φωτιὰ νὰ ριφθῆ ἓνα μπουκαλάκι 50 γραμμάρια κανελλέλαιον. Μ' αὐτὰ γίνεται ἀλοιφή μετὰ τὴν ὁποῖαν ὁ ἀσθενὴς κάμνει ἐντριβὰς εἰς τὸ σῶμα. Ἀλλὰ πρὸ τῶν ἐντριβῶν πρέπει νὰ ἀχνησθῆ μετὰ 3—4 ὄκ. ξύδι, τὸ ὁποῖον βράζει μετὰ ἓνα κεφάλι σκόρδο.

258) Άλλος τρόπος. Κάνουμε έντριβὰς με τὸ ἐξῆς μίγμα· 100 δρμ. κάμφορα (σκόνι), μισὴ ὀκᾶ τσίπουρο καὶ 5 δρμ. λουλάκι βογιατζίδικο,

259) Άλλος τρόπος. Βάζουμε σὲ ἓνα δοχεῖον μία ὀκᾶ ξύδι καὶ τὸ τοποθετοῦμε στὴ φωτιά. Ὅταν ἀρχίσῃ νὰ βράζῃ, βάζομεν τὶς γάμπες ἐπὶ τοῦ ἀχνοῦ ἀρκετὴ ὥρα. Αὐτὸ θὰ γίνῃ 2—3 μέρες.

260) Άλλος τρόπος. Πέρνομε μιὰ ὀκᾶ ἕως 1)2 ξύδι καὶ δύο τρία σκόρδα, τὰ ὁποῖα τὰ στουμπίζομε, τὰ ρίχνομε στὸ ξύδι καὶ κάνομε μπάνιο τὰ πονεμένα μέρη.

261) Άλλος τρόπος. Πέρνομε ἓνα φλυτζανάκι νέφτι, 100 δράμια λάδι, ἓνα φλυτζανάκι ξύδι· τρεῖς κρόκους αὐγῶν καὶ μιὰ κουταλιὰ ἀλάτι καὶ ὄλα αὐτὰ τὰ κάνομεν ἀλοιφή καὶ ἀλοιφομε τὰ πόδια.

262) Άλλος τρόπος. Πέρνομε μιὰ κουταλιὰ μαῦρο-πίπερο σκόνη, 100 δράμια πλάκα κάμφορα καὶ 1)2 ὀκᾶ ρακί. Τὰ χτυποῦμε καλὰ σὲ ἓνα μπουκάλι καὶ με αὐτὰ κάνομε έντριβὰς.

263) Άλλος τρόπος. Συσκευάζομεν τὴν ἐξῆς ἀλοιφήν· 50 δράμια νέφτι, 1)2 λάδι, 5 κρόκους αὐγῶν, 1 κουταλιὰ γλυκοῦ ἀλάτι ψιλό, 1 φλυτζάνι δυνατὸ ξύδι.

Ἡ συσκευασία τῆς γίνεται οὕτω: Θέτομεν πρῶτον σ' ἓνα μπουκάλι τὸ λάδι καὶ τοὺς 5 κρόκους αὐγῶν καὶ ἀφοῦ κτυπηθοῦν καλὰ θέτομεν τὰ λοιπὰ καὶ τελευταῖον τὸ νέφτι. Τὰ κτυπᾶμε δὲ ὄλα μαζύ.

Πρὸ τῆς χρήσεως τῆς ἀλοιφῆς κάμνομεν τὸ ἐξῆς μπάνιο. Θὰ βράσωμεν μέσα σὲ ἓνα δοχεῖον 3—4 ὀκάδες ξύδι καὶ μαζὺ ἀρκετὲς σκορδοπλεξοῦδες, ἐπάνω στὸ δοχεῖον θέτομεν ἓνα κομμάτι ξύλον διὰ νὰ πατήσωμεν καὶ σκεπαζόμεθα καλὰ, με ἓνα σινδόνι καὶ πέρνομεν οὕτω ἓνα μπάνιο ἀτμοῦ.

Μετά τὸ μπάνιο ἀπὸ τὴν παρασκευασθεῖσαν ἀλοιφήν κάμνομεν έντριβὴν εἰς τὸ μέρος ὅπου μᾶς πονεῖ ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα.

264) Άλλος τρόπος. Πέρνομε 1)2 ὀκᾶ ρίζες καλαμιδιοῦ, μιὰ ὀκᾶ σέληνο, καὶ μιὰ χούφτα κουκούτσια κέδρου. Θὰ τὰ βράσομε με ἀνάλογο νερὸ καὶ θὰ πίνομε 3 ποτήρια τοῦ νεροῦ ἐπὶ 2 μῆνες.

265) Άλλος τρόπος. (Ρευματισμῶν συνοδευομένων με ἀρθριτι-

σμούς). Πέρνουμε 1)2 ὀκᾶ σκόρδα τὰ βράζουμε σὲ 1 ὀκᾶ λάδι καὶ τὰ στραγγίζουμε σὲ ἕνα τρυπητό, ρίχνουμε 'κατόπι 50 δράμια κερὶ· ἀκόμη 50 δράμια λάδι, 50 δράμια λουλάκι μπογιατζίδικο. Τὰ βράζουμε ὅλα στὸ τηγάνι τὰ βράζουμε καὶ γίνονται ἀλοιφή. Μὲ αὐτὴν ἐπαλοίφουμε τὸ ἄρρωστο μέρος.

266) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 50 δρμ. ἀλεῦρι, 1)2 ὀκ. λάδι, 5 κρόκους αὐγῶν, 1 κουταλιὰ γλυκοῦ ἀλάτι ψιλό, ἕνα φλυτζάνι ξύδι. Κτυποῦμε πρῶτα τὰ αὐγά μετὰ τὸ λάδι καὶ κατόπι ρίπτομεν τὸ ξύδι καὶ τὸ ἀλάτι. Μὲ τὴν ἀλοιφή αὐτὴν ἀλοιφόμεν τὰ πονοῦντα μέρη.

267) Ἄλλος τρόπος. Πέρνομεν 100 δρμ. σουσαμόλαδο, 50 δρμ. νέφτι, ἕνα κουταλάκι ἄλας, ἕνα ποτήρι ξύδι, πέντε κόκκους λουλάκι βογιατζίδικο καὶ τέσσαρας κρόκους αὐγῶν κτυπημένους. Τὰ ἀνακατεῦομεν καὶ μετὰ τὴν ἀλοιφήν αὐτὴν κάμνομεν ἐπάλειψιν δις τῆς ἐβδομάδος.

268) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε ρίζα βρούβας στουμπίζομε μιὰ κουταλιὰ ἀλάτι, μιὰ κοῦπα πετρέλαιο ἀκάθαρτο τὸ χτυπᾶς καὶ μετὰ τὸ φάρμακο αὐτὸ κάνεις ἐντριβάς.

Ταχυκαρδία

269) Βράζουμε 1 ὀκᾶ φλοῦδα Καραγάτς, 1 ὀκᾶ ραδίκια, 1)2 ὀκᾶ ζωχό· ἀφοῦ βράσουν βγάζομε τὸν ζωχὸ καὶ τὸν τρώμε ἀνάλατο· ἀπὸ τὸ νερὸ δὲ πίνουμε 2 ποτήρια κρασιοῦ τὴν ἡμέρα.

270) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε μελισσόχορτο καὶ πίνουμε κάθε μέρα ἀπὸ ἕνα ποτηράκι κρασιοῦ.

Τρεμοῦλες (χειρῶν καὶ ποδιῶν)

271) Δένουμε δυνατὰ τὰ τρέμοντα μέλη καὶ ἀφοῦ πεταχτοῦν οἱ φλέβες τὰς ἀλοιφόμε μετὰ κατράμι βρασμένο, κατόπι σκεπάζομεν τὸ μέλος μετὰ ἕνα χονδρὸ βρεμένο πανὶ καὶ σιγὰ σιγὰ περναῖμε ἀπὸ πᾶ-

νω ζεστό σίδηρο (σιδερώματος) ὅσον μπορούμε καὶ ἀντέχουμε στὴ θερμότητα.

Τραχώματα

272) Στουμπίζουμε ἓνα καθαρισμένο σκόρδο καὶ βάζουμε τὸν πολτὸν αὐτὸν σὲ ἓνα ψιλὸ μαντήλι καὶ μὲ αὐτὸ καυτηριάζουμε τὰ μάτια θέτοντας τὸ βράδου ἀπάνω ἀπὸ τὰ βλέφαρα. Τὸ πρωὶ πλύνουμε τὰ μάτια μὲ κάτουρο ἀγελάδος.

Τόνωση σώματος

273) Για νὰ τονώσουμε τὰ ἀτροφικὰ χέρια· πόδια ἢ ὄλον τὸ σῶμα, πέρνουμε τὴν φλούδα Καραγάτς καὶ βράζουμε σὲ 2 ὀκάδες νερὸ καὶ ἀφοῦ τὸ νερὸ πήξη καὶ γίνη σὰν σαλέπι κόκκινο, κάνουμε μπάνιο τοῦ πονοῦντος μέλους ἢ ὀλοκλήρου τοῦ σώματος ὅποτε βέβαια θὰ βάλουμε περισσότερη ποσότητα μὲ ἀνάλογο νερὸ. Ὅταν βγοῦμε ἀπὸ τὸ μπάνιο τυλιγώμαστε καλὰ καὶ ὅταν ἰδρώσουμε κάνουμε ἐντριδὰς μὲ τὸ ἐξῆς μίγμα. Κτυπᾶμε λάδι, κρόκον αὐγοῦ, νεύτι καὶ οὔζο ὅλα αὐτὰ σὲ ἀνάλογο ποσότητα.

274) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε οὔζο, ἀσπράδια αὐγῶν, σαποῦνι κομμένο σὲ ψιλὰ κοματάκια, καὶ μιά κουταλιὰ ἀσβέστι, τὰ κτυπᾶμε καλὰ αὐτὰ πολὺ ὥρα μέχρις ὅτου γίνουν σὰν ἀφρὸς καὶ τὸ ἀλοΐφουμε στὴν πλάτη ἢ στὸ στῆθος ἢ ἄλλα μέλη τοῦ σώματος, δένοντας ἀπάνω μαλλιά κατσιακιοῦ. Τὸ ἀφίνουμε ἐκεῖ ἐπὶ ἀρκετὰς ἡμέρας. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται.

Τσίμπλες στὰ μάτια

275) Πλύνουμε τὰ μάτια μὲ χυμὸ (δάκρυ) κλίματος.

276) Ἄλλος τρόπος. Πλύνουμε τὰ μάτια μὲ κάτουρο ἀγελάδος.

Τριχοφάγος

277) Ανακατεύουμε σκόρδο, μπαροῦτι, κεραμίδια (σκόνη) καὶ τὰ κάνουμε ἀλοιφή. Κατόπιν ἀφοῦ ξυρίσουμε τὸ κεφάλι τὸ ἀλοιφούμε μὲ αὐτὴ βάζοντας ἀπάνω κοπριὰ ἀγελάδος. Κατόπι ἀφοῦ μείνει ἀρκετὴ ὥρα ἢ ὀλόκληρη νύχτα, πλένουμε τὸ κεφάλι καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνουμε αὐτὸ μερικὲς φορές. (Γιὰ νὰ ἐπιτύχη καλὸν εἶναι μόλις τὸ ξυρίσουμε τὸ κεφάλι νὰ τὸ χαράξουμε στὸ μέρος τοῦ τριχοφάγου ὥστε νὰ βγάλη λίγο αἷμα).

Τριχόπτωση

278) Μαζεύουμε μερικὸς μαύρους μπάμπουρας τούς διαλύουμε μέσα σὲ σπύρτο του καμινέτου καὶ ἀφοῦ λυώσουν καλὰ μ' αὐτὸ κάνουμε ἐπαλείψεις τῆς κεφαλῆς.

Τριχοφυΐα

279) Λυώνουμε μέ ξύδι ρινίσματα. Ἀπὸ σίδηρο καὶ στίψι καὶ κτενιζόμαστε μέ κτένι ἀλοιμμένο ἀπὸ αὐτά.

280) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε κουκούτσια ἀβριγυνιᾶς καὶ μέ τὸνερό αὐτὸ κάνουμε ἐντριβὰς.

281) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε δέρμα σκαντζόχοιρου καὶ τὸ καίμε εως ὅτου γίνῃ στάχτη, τὴν ὁποία ἀνακατεύουμε μὲ κατράμι. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀλοιφή ἀλοιφούμε τὰ μαλλιά μας.

Ἵπερμεγέθυνσις καρδιᾶς

282) Πέρνουμε 2 χολές προβάτου, 50 δρμ. ἀλεύρι ρεβιθιοῦ, μιὰ πρέζα ἀλάτι, ἓνα αὐγὸ, θὰ ζυμωθοῦν καλὰ καὶ θὰ γίνουν 20 χάπια ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ πέρνουμε ὑπὸ τὴν ἡμέρα πρωὶ καὶ βράδυ.

Φυματίωση (πρώτο στάδιο)

283) Ζυμώνουμε κατράμι, αλεύρι ριζιοῦ καὶ αὐγὸ καὶ κάνουμε ἀπὸ τὴ ζύμη αὐτὴ χάπια ἀπὸ τὰ ὁποῖα πέρνουμε 2—3 κάθε ἡμέρα.

Φυματίωση ὀστέων

284) Πέρνουμε 100 δράμια ἀψιφιά, μισὴ ὀκτὼ πικραμύδαλα καὶ τὰ βράζετε σὲ μιὰ ὀκτὼ νερό. Ἐπειτα βγάζετε τὰ πικραμύδαλα καὶ τὰ στουμπίζετε καλὰ ἕως ὅτου βγῆ τὸ γάλα τους, τὸ ὁποῖον βάζετε νὰ βράση μὲ 50 δράμ. ζάχαρι καὶ ἓνα κυπαρισσόμηλο. Πίνει ὁ ἀσθενὴς πρῶτῃ, μεσημέρι καὶ βράδυ ἐπὶ 15 ἡμέρες ἀπὸ ἓνα ποτηράκι οὔζου.

Φυματίωση ἐπιδερμίδος

285) Πέρνουμε μερικὰ ξύλα ἀγυιοκλήματος. τὰ καῖμε ἕως ὅτου γίνουν κάρβουνο καὶ τὰ κάνουμε σκόνη, κατόπιν πέρνουμε 50 δρμ. μπογιατζίδικο λουλάκι, 50 δρμ. μπεζυρόλαδο, 50 δρμ. μαστίχη, 50 δρμ. θυμίαμα, 150 δρμ. κερὶ φαρμακευτικὸ, 1)2 ὀκτὼ λάδι καὶ 50 δρμ. μοσχοκάρφια. Ὅλα αὐτὰ θὰ βράσουν, θὰ γίνουν ἀλοιφή καὶ θὰ ἀλείφουμε τὸ πᾶσχον μέρος κάθε ἡμέρα.

Φυματίωση λάρυγγος

286) Πέρνουμε ἓνα κεφάλι σκύλου, τὰ κόκκαλα τὰ καῖμε, τὰ κάνουμε σκόνη. Κατόπιν τὴν βράζουμε αὐτὴ τὴ σκόνη σὲ 3 ὀκάδες νερὸ καὶ πίνουμε κάθε μέρα, πρῶτῃ, μεσημέρι καὶ βράδυ, ἀπὸ 1 ρακοπότηρο (1).

(1) Βλέπε τὶς παραστάσεις (γκραβοῦρες) ἀλοιφῶν στὸν «Ἐξορκιστὴ» ἐκδόσεις «Λέων» 1974.

Φύστουλας

[Φύστουλας εἶναι μιὰ πληγὴ παλαιὰ ἀπ' τὴν ὁποία τρέχει ἕνα ὑγρὸ διαφόρου εἴδους. Ὁ Φύστουλας γίνεται εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὀφθαλμῶν, εἰ τὸν ἀφεδρῶνα καὶ εἰς ἄλλα μέρη].

287) Πέρνουμε μιὰ κουταλιὰ σκόνη ἀπὸ καμμένο κόκκαλο σκυλίσου κεφαλιοῦ, 50 δρμ. μαστίχη χιώτικη, 50 δρμ. θυμίαμα, 100 δρμ. κερὶ, 50 δρμ. μπεζυρόλαδο, 1 ἄρκουδόψωμο θὰ ξεραθῆ στὸ φούρνο καὶ θὰ γίνῃ σκόνη, 50 δρμ. λουλάκι μπογιατζίδικο, 1)2 ὀκᾶ σουσαμόλαδο. Ὅλα αὐτὰ θὰ γίνουν σκόνη, ὅσα γίνονται βέβαια. Κατόπιν βράζουμε τὸ λάδι μὲ τὸ κερὶ καὶ ὕστερα ρίχνουμε ὅλα τὰ ἄλλα μέσα. Αὐτὸ θὰ γίνῃ ἀλοιφὴ μὲ τὴν ὁποία θὰ ἀλοιφούμε τὸν Φύστουλα.

288) Ἄλλος τρόπος. Βάζουμε ὅλα τὰ ἀνωτέρω εἶδη καὶ ἀντὶ γιὰ ἄρκουδόψωμο 50 δράμια σκόνη ἀπὸ Βαμπάκι καμμένο, ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ γανωτζῆδες.

Φαγοῦρες

289) Πέρνουμε 50 δρμ. μαστίχη χιώτικη, 100 δρμ. μασοῦρι θειάφι καὶ τὰ ἀνακατεύουμε, ἢ ἀλοιφὴ ποὺ θὰ γίνῃ θὰ χρησιμοποιηθῆ γιὰ τὶς φαγοῦρες.

Φαρυγγίτιδα

290) Βράζουμε 50 δρμ. πίσσα. τὰ κάνουμε χάπια, τὰ βάζουμε στὸ ξύδι καὶ πέρνουμε ἀπὸ ἕνα πρῶν καὶ μεσημέρι.

291) Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε 100 δρμ. κατράμι. Κατόπιν βράζομεν χωριστὰ 100 δρμ. νερὸ καὶ μετὰ τὸ βράσιμο ρίχνουμε τὸ νερὸ στὸ κατράμι καὶ τὸ ἀνακατεύουμε καλά. Ὅταν τὸ ἀφήσουμε θὰ δοῦμε νὰ βγάλῃ ἐπάνω λάδι. Πετᾶμε τὸ λάδι καὶ τὸ κατράμι

καὶ κρατᾶμε τὸ καθαρὸ νερὸ, ἀπὸ τὸ ὁποῖο πίνουμε κάθε βράδυ ἀπὸ ἓνα ρακοπότηρο.

Καλαγκάθι (χεριοῦ)

292) Τὸ καλαγκάθι ποὺ βγαίνει στὰ χέρια θεραπεύεται μὲ τὸ χόρτο ποὺ λέγεται καλαγκάθι. Αὐτὸ τὸ χόρτο τὸ στουμπίζουμε καλὰ καὶ τὸ δένουμε στὸ καλαγκάθι. τὸ ὁποῖο σὲ 10—15 ὥρες ἐξαφανίζεται..

Δυνατὸ μνημονικὸ

293) Βράζουμε καὶ πίνουμε ἀπὸ ἓνα φλυτζάνι τσαγιοῦ κάθε πρωὶ βασιλικό.

Αδιαθεσία

294) Βράζετε καὶ πίνετε καθημερινῶς ἴσωπον ὅπως πίνετε τὸ τσαϊ. Δυὸ τρία κλωναράκια καὶ μὲ ἀνάλογη ζάχαρι. Τὸ ποτὸ γίνεται ἀρωματικώτατο καὶ μὲ θαυμασίαν γεῦσιν.

Χταπόδι μύτης

295) Πέρνουμε 15 ξερὰ λουλούδια κολοκυθιάς καὶ τὰ κάνετε σκόνι σ' ἓνα κουτὶ ἀπὸ ταμπάκο καὶ στάζετε μέσα τέσσαρες σταγόνες κανελλόλαδο καὶ ρουφᾶ ὁ ἀσθενὴς ἀπὸ τὴ μύτη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν.

296) Ἄλλος τρόπος. Τρίβουμε μόνο λουλούδι κολοκυθιάς καὶ τὴν σκόνη τὴν ρουφᾶμε σὰν ταμπάκο. (Καὶ αὐτὴ ἡ συνταγὴ εἶναι καλὴ ἀλλὰ πλέον ἀποτελεσματικὴ εἶναι ἡ ἀνω ὑπ' ἀριθμ. 295).

Χελώνια

[Τὰ χελώνια εἶναι μερικοὶ ἀδένες (ἐληῆς) οἱ ὅποιοι βρίσκονται στὸ λαιμό, στοὺς μαστοὺς καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος, κατὰ τὸ πλεῖστον ὅμως πρισμένοι καὶ σκληροί. Λέγονται χελώνια γιατί μοιάζουν μὲ τὶς χελῶνες σχεδὸν πάντοτε παθαίνουν ἀπ' αὐτὸ τὰ παιδιὰ καὶ ἰδίως τὰ κορίτσια. Αὐτὰ προέρχονται ἀπ' τὴ γενικὴ κακοχυμία τοῦ αἵματος, ἀπὸ διεφθαρμένα ὑγρὰ καὶ αἵματα, ἀπὸ ψυχραν καὶ ὑγρασίαν, ἀπὸ στέρησιν ἡλίου, ἀπὸ ζεματιστὰ φαγητὰ καὶ ἀπὸ ξαφνικὴ τρομάρα].

297) Πέρνουμε 1)2 καρυδότσουφλο. τὸ γεμίζουμε μὲ ἀσβέστη, ὀχι σβυσμένη, βάζουμε μέσα λίγη σόδα σαπουνιοῦ καὶ τὸ δένουμε 24 ὥρες ἀπάνω στὰ χελώνια.

Χολόλιθος

298) Βράζουμε 100 δρμ. σκορπιδόχορτο μὲ 1)2 ὀκᾶ μαΐδανὸ μὲ τὶς ρίζες καὶ 10 ρεβύθια, μὲ ἀνάλογο νερὸ. Ἀπὸ αὐτὸ πίνουμε δυὸ ποτήρια τὴν ἡμέρα, πρωὶ καὶ βράδυ.

299) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε μιὰ χολή προβάτου, λίγο ἀλεύρι ρεβυθιοῦ καὶ τὰ ζυμώνουμε χωρὶς νερὸ. Τὰ κάνουμε 12 χάπια καὶ πέρνουμε 1 τὴν ἡμέρα.

Χτυπημα χεριοῦ

300) Λυώνετε εἰς ἕνα τηγάνι 100 δρμ. κερὶ. Τὸ χύνετε ἐπὶ ἐνὸς τεμαχίου πανίου καὶ οὕτω θὰ γίνει ἔμπλαστρον. Τὸ ἔμπλαστρον αὐτὸ τὸ θερμαίνετε καὶ τὸ ἐπιθέτετε ἐπὶ τῆς πονεμένης χειρός.

Ψαμιάσις

301) Πέρνουμε 100 δρμ. σκορπιδόχορτο, 1)2 όκᾶ μαΐδανό με τίς ρίζες, τᾶ βράζουμε σε 1 όκᾶ νερό καί ἀπό αὐτό πίνουμε δυό ποτήρια κρασιού τήν ἡμέρα, πρωί καί βράδυ.

302) Ἄλλος τρόπος. Πέρνουμε 1 όκᾶ μαΐδανό χωρίς ρίζες, 100 δρμ. κουκκούτσια κέδρου, τᾶ βράζουμε σε 2 όκάδες νερό καί πίνουμε 2 ποτήρια τήν ἡμέρα.

Ψώρα

303) Πέρνουμε λίγα μελανθοκούκια καί καρύδια καί λίγο θειάφι καί κοπανίζουμε. Τό μίγμα βάλετο μέσα σ' ἕνα αὐγοτσόφλουδο, τύλιξέ τα ὅλα αὐτά με προζύμι καί βάλε τα νᾶ ψηθοῦν. Ἔπειτα κοπάνισέ τα με λάδι καί με τήν ἄλοιφή ποῦ θᾶ γίνη ἀλοιφουμε τᾶ διάφορα μέρη.

Ψωροφίτης

304) Πέρνουμε 50 δρμ. μαστίχη· 2 κουτάλια σούπας κατράμι, 50 δρμ. κερί, 25 δρμ. μασούρι θειάφι, τᾶ βράζουμε ὅλα αὐτά κάνουμε ἀλοιφή με τήν ὁποία κάνουμε ἐπαλήψεις.

Συγχρόνως ρίχνουμε σε ἕνα μπουκάλι με 100 δρμ. λάδι 25 δρμ. μασούρι θειάφι καί πέρνουμε μιᾶ κουταλιά μικρῆ κάθε πρωί.

ΟΙ

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

ΚΑΙ ΤΑ ΒΟΤΑΝΑ

Όπως στη Ελλάδα ο καλόγηρος Γυμνάσιος, έτσι και στην Έλβετία ο ιατρός - βοτανολόγος Ντροζ κυκλοφορούσε κι αυτός λαϊκά βιβλιαράκια με απλές συμβουλές για τὰ βότανα καὶ τὶς ἀρρώστειες. Ἀπέδιδε σχεδὸν μαγικὲς ἰκανότητες στὰ 850 βότανα τῆς πατρίδας του. Παντοῦ σκορποῦσε αἰσιοδοξία, τὸ ἴδιο ὅπως καὶ ὁ καλόγηρος Γυμνάσιος. «Ἡ φύση εἶναι ὁ μεγάλος γιατρός», ἔλεγαν καὶ οἱ δύο τους.

Αὐτὴ τὴν πλούσια ἑλληνικὴ φύση σὲ βότανα δίνουμε στὸν παρακάτω πίνακα. Στὴν ἀρχὴ περιλαμβάνονται τὰ βότανα ὅπως τὰ περιγράφει ὁ Γυμνάσιος καὶ διάφορα ἄλλα προϊόντα ποὺ χρησιμοποιοῦσε ὁ ἴδιος στὰ γιατροσόφια του. Σὲ συνέχεια τὰ βότανα τοῦ Παχωμίου καὶ μετὰ πάνω ἀπὸ 100 ἀκόμη ἑλληνικὰ βότανα.

- 1) ΑΧΛΑΔΟΡΙΖΑ. — Ρίζα τῆς γνωστῆς ἀχλαδιᾶς (ἀπιδιᾶς).
- 2) ΨΑΡΟΚΟΛΛΑ (τουρκιστὶ τουτκάλι). — Τὴν χρησιμοποιοῦν οἱ μαραγκοί.
- 3) ΤΣΑΚΜΑΚΟΠΕΤΡΑ (τῶν ἀναπητήρων). — Προτιμήσατε τοῦ βουνοῦ ἀντὶ τῆς πωλουμένης εἰς τὰ καπνοπωλεῖα.
- 4) ΚΙΝΑ. — Ζητήσατέ τὴν στὰ φαρμακεῖα.
- 5) ΦΛΟΥΔΑ ΚΑΡΑΓΑΤΣ (μαῦροδένδρον). — Τουρκιστὶ λέγεται Καραγάτς, εἶναι γνωστότατον εἰς τοὺς τουρκομαθεῖς. Τὸν κορμὸν αὐτοῦ τοῦ δένδρου τὸν χρησιμοποιοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ καύσιμον εἰς τοὺς φούρνους. Εἶναι δένδρον μέγαν καὶ ὑπάρχει παντοῦ. Βραζομένη ἢ φλούδα του κοκκινίζει τὸ νερὸ.
- 6) ΣΚΟΡΠΙΔΙ. — Χόρτο κοινότατον ποὺ εὐρίσκεται παντοῦ ὅπου ὑπάρχει πρασινάδα. Ἰδιαιτέραν ὄνομασίαν δὲν ἔχει. Λέγεται σκορπίδι διότι εἶναι σκόρπιο παντοῦ. Ἔχει φύλλα πολὺ μικρὰ καὶ μοιάζει πολὺ μὲ τὸν βασιλικό, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι τὰ φυλλώματά του εἶναι ἀραιά. Ὑψώνεται 2—3 πιθαμές. Ἀπλούστατο χόρτο χωρὶς καμμία ξεχωριστὴ μυρωδιά.
- 7) ΑΡΚΟΥΔΟΨΩΜΟ. — Στὶς ἐπαρχίες Βόλου καὶ Θεσσαλο-

νίκης ἢ γενικώτερον στή Θεσσαλία καὶ Μακεδονία λέγεται τρικλαμιά. Εἶναι μιὰ πατάτα ποὺ φυτρώνει στὸ βουνό, κάτω ἀπὸ τὸ χῶμα. Κορμὸν δὲν ἔχει ἀλλὰ ἀπλῶς δυὸ μικρὰ φύλλα ὅμοια μὲ τὰ αὐτιά τοῦ λαγοῦ. Ὅλοι οἱ χωρικοὶ τὸ γνωρίζουν.

8) ΡΕΒΕΝΤΙ. — Ὑπάρχει στὰ Ζαχαροπλαστεῖα.

9) ΑΨΗΦΙΑ. — Ἀψίνθιον. Στὰ φαρμακεῖα. Wormwood ἢ ἀρτεμισία.

10) ΛΟΥΛΑΚΙ ΜΠΟΓΙΑΤΖΙΔΙΚΟ. — Τὸ λουλάκι· ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ βαφεῖς τῶν ρούχων.

11) ΚΕΧΡΙΜΠΑΡΟΠΕΤΡΑ. — Κεχριμπάρι ποὺ κάνουν πίπες κομβολόγια κ.λ.π.

12) ΜΥΤΗ ΧΟΙΡΟΥ. — Μουτσούνα τοῦ γουρουνιοῦ.

13) ΙΣΩΠΟΣ. — Ὑπάρχει παντοῦ τὸ δένδρον. Στὰ φαρμακτῖα πωλεῖται μὲ τὸ ὄνομα ἴσωπος.

14) ΔΥΟΣΜΟΣ. — Ὁ γνωστὸς δυόσμος (ἡδύοσμος) ποὺ πωλεῖται καὶ στὰ μανάβικα.

15) ΚΑΛΑΜΙΔΙ. — Ἄγριος δυόσμος. Φυτρώνει στοὺς βάλτους. Αἱ ρίζες του εἶναι σὰν φούντα ἀπὸ κλωστές.

16) ΜΠΑΛΣΑΜΟ ἢ ΒΑΛΣΑΜΟ ἢ ΚΟΠΑΪ. — Στὰ φαρμακεῖα μὲ τὴ λέξι Coraid.

17) ΚΕΔΡΟΣ. — Ὑπάρχει παντοῦ. Στὰ φαρμακεῖα ζητήστε το μὲ τὴν ὀνόμασία (Juniper). Κέδρους εἶναι γεμᾶτα τὰ ἐλληνικὰ βουνά. Εἶναι δένδρο ἕως 10 πόδια, ὁ κορμὸς του εἶναι σκληρός, σκεπασμένος με φλοῦδα κοκκινωπὴν, ἔχει πολλὰ κλωνάρια καὶ λεπτὰ, τὰ φύλλα του εἶναι ὀξέα μὲ μυρωδιὰ δυνατὴ, γεῦσι πικρὴ, ἀρωματικὴ.

18) ΟΞΟΣ ΚΕΔΡΟΥ. — Ἡ ψύχα τοῦ κορμοῦ τοῦ Κέδρου.

19) ΡΙΖΑ ΑΒΑΤΣΙΝΙΑΣ. — Ἀβατσινιά εἶναι τὸ ἀγκαθωτὸ δενδρῦλο ποὺ εὑρίσκεται στοὺς δρόμους τῶν βουνῶν, ποὺ κάνει τὰ βατόμουρα. Δηλαδή ἡ βατομουριά.

20) ΠΟΛΥΤΡΙΧΙ. — Φυτρώνει στὰ στόμια τῶν πηγαδιῶν καὶ κοντὰ στὶς βρύσες καὶ εἰς τὰ τεῖχη τῶν ἐρειπίων. Ἡ ρίζα του εἶναι μαύρη καὶ τριχωτὴ. Τὰ φύλλα του εἶναι γυαλιστερά. Στὰ φαρμακεῖα πωλεῖται μὲ τὴν ὀνομασίαν Ἀδῖανθον τὸ Τρίβολον (Cuaiac).

21) ΠΕΝΤΑΝΕΥΡΟΝ. — Στὰ φαρμακεῖα λατινιστὶ (Herba plantaginis). Ἐν τούτοις φυτρώνει παντοῦ. Πρὸ παντὸς εἰς τὰ πεζούλια τῶν ἀυλογύρων. Εἶναι ἓνα φύλλο μὲ 5 νεῦρα. Τὸ βάζουν πολλὰκις ἐπάνω στὶς πληγές.

22) ΑΣΚΑΜΝΙΑ — ΣΥΚΑΜΙΝΙΑ. — Ἡ γνωστὴ ἀσκαμνιᾶ ἢ μωρέα (μὲ τὰ φύλλα τῆς ὁποίας τρέφονται οἱ μεταξοσκώληκες, ἀλλέως μουριά).

23) ΜΑΛΛΙΑ ΚΟΥΜΠΑΚΑΣ ἢ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙΟΥ. — Τὰ μαλλιά πού βγάζει τὸ ἀραποσίτι.

24) ΜΑΪΔΑΝΟΣ. — Μακεδονῆσι.

25) ΚΟΛΛΟΧΟΡΤΟ. — Ἐνα χόρτο πού ὅταν τὸ πιάνεις κολλᾷ στὰ χέρια. Μ' αὐτὸ πιάνονται οἱ μύγες. Διαφορετικὰ λέγεται ΚΟΛΤΣΟ.

26) ΠΟΛΥΚΟΜΠΟ. — Φυτρώνει στὰ βουνὰ καὶ τὰ κλωνάρια του δέν ἔχουν φύλλα παρά μονάχα κόμπους καὶ ἀπλώνουν ἐπάνω σὲ ἄλλα δένδρα. Ὅταν κουνήσουμε τὸ δένδρο πέφτουν ἀπὸ αὐτὸ κάτι μικρὰ μικρὰ πράσινα πού τὰ πέρνει ὁ ἀέρας.

27) ΜΑΓΙΑΤΙΚΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ. — Ὅσα ἀνθοῦν τὸν Μάϊον.

28) ΕΛΑΦΡΟΠΕΤΡΑ. — Στὰ φαρμακεῖα λέγεται Κίσηρις (λατινικὰ Lapis rumericis).

29) ΜΕΛΙΣΣΟΧΟΡΤΟ. — Ὑπάρχει στὶς γλάστρες σὲ πολλὰ σπίτια. Τὸ ἀγαποῦν πολὺ οἱ μέλισσες. Στὰ φαρμακεῖα ὀνομάζεται lemon balm. Σὲ πολλὰς ἐπαρχίαις τὸ λέγουν λεμονιά· γιατί ἡ μυρωδιὰ τοῦ ἄνθου αὐτοῦ ὁμοιάζει ἀπαράλλαχτα σὰν τῆς λεμονιάς.

30) ΡΙΖΑ ΔΡΑΚΟΝΤΙΑΣ. — Λατινικὰ στὰ φαρμακεῖα ὀνομάζεται serpendaria. Εἰς διαφόρους δὲ ἐπαρχίας τὸ ὀνομάζουεν φειδόχορτο.

31) ΕΓΚΥΡΑ. — Ὑπάρχουν μέσα στὸ κριθάρι.

32) ΣΚΑΡΦΗ. — Ἡ γνωστὴ Σκάρφη. Στὰ φαρμακεῖα ὀνομάζεται helleborus (ὁ ἐλλέβορος τῶν ἀρχαίων).

33) ΜΠΕΖΙΡΟΛΑΔΟ. — Τὸ λάδι ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ βαφεῖς ἐπί-
πλων.

34) ΜΠΑΜΠΟΥΡΟΧΩΜΑ. — Μιὰ σκόνη ποὺ βρίσκεται σὲ τοίχους
τῶν ἀποχωρητηρίων οἱ ὁποῖοι εἶναι κτιστοί.

35) ΜΑΥΡΟΙ ΜΠΑΜΠΟΥΡΟΙ. — Τὰ μπαμπούρια ποὺ βρίσκονται
στὰ ὑπόγεια κάτω ἀπὸ τὰ βαρέλια καὶ ψάθες.

ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΚΑΙ ΒΟΤΑΝΑ ΤΟΥ ΠΑΧΩΜΙΟΥ ΤΣΑΚΩΝΑ

Οί συνταγές καὶ τὰ βότανα θεραπείας τῶν ἀσθενειῶν ποὺ προσφέρει στὸν λαὸ ὁ καλόγηρος Παχώμιος Τσάκωνας εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ὁ Παχώμιος προσφέρει «ἀδιακρίτως πρὸς πάντα ἄνθρωπον, ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς ἀδελφοὺς ἐν Κυρίῳ...», τὰ κατωτέρω λέγει σ' ἓνα φυλλάδιό του ἀφοροῦν περιπτώσεις ἀσθενειῶν διὰ τῆς πρακτικῆς βοτανολογίας θεραπευομένης μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος.

Δι' ἀμοιβάδες, σάκχαρον, πίεσιν — ὑπότασιν. ὀρεκτικόν, δυναμοτικόν, προφυματίωσιν (μόνον μέχρι σκιές στοὺς πνεύμονας) εἶναι τὸ πουρνάρι· πρῖνος· κοκκινοπούρναρον· κατὰ προτίμησιν τὸ φυόμενον ἄνωθεν τῆς θαλάσσης 700 μέτρα, ἡ ρίζα του.

Τρόπος παρασκευῆς του: Τὴν ρίζα τὴν τεμαχίζομεν σὲ πολὺ μικρὰ κομματάκια· 650 γραμμάρια ἐξ αὐτῶν, θὰ τεθοῦν σὲ πῆλινο τσουκάλι) προσθέτοντας δύο κιλὰ νερὸ. Ἀρχικῶς θὰ βράση (νὰ κοχλάση) καὶ ἔπειτα νὰ ἐλαττωθῇ ἡ φωτιὰ στὸ ἐλάχιστον, βράζοντας 2—3 ὥρες, νὰ μείνη δὲ ἀκριβῶς 650 γραμμάρια ὑγρὸν. Διὰ ἐκείνους (ποὺ θὰ εἶναι καὶ οἱ περισσότεροι) νὰ μείνη 600 γραμμάρια, προσθέτοντας 25% οἶνόπνευμα καθαρὸν 95 βαθμῶν. Δηλαδή τρία μέρη ὑγρὸν πουρνάρριζα, ἓνα μέρος οἶνόπνευμα. Διατηρεῖται ἄνευ ψυγείου, ἐπ' ἀόριστον. Δι' αὐτοὺς προβεβηκότας τῆ ἡλικία, εἶναι προτιμωτέρα ἢ παρασκευὴ του οὕτως. Δόσις: Δι' ὄλας τὰς ἄνωτέρω διαλαμβανομένας περιπτώσεις, δι' ἐνηλίκους πρῶι-μεσημέρι, βράδου ἀπὸ ἓνα ποτηράκι τοῦ λικέρ καὶ ἀμέσως

φαγητόν. (Περιέχει πολύ ασβέστιον φυσικόν). Αποτελέσματα: Διὰ τὶς ἀμοιβάδες θὰ λαμβάνεται ἐπὶ δίμηνον. Σάκχαρον ἐπὶ 20 ἡμέρας συνεχῶς. Ἄνευ οὐδεμιᾶς διαίτης. Πίεσιν — ὑπότασιν — ζαλάδες ἐπὶ μῆνας συνεχῶς, ἄνευ διαίτης. Ὁρεκτικὸν — δυναμοτικόν. Δημιουργεῖ πολὺ μεγάλην ὄρεξιν καὶ τὸ ασβέστιον ποὺ ἐμπεριέχει εἶναι ἰδεῶδες δι' ἐξασθετισμένους ὀργανισμούς, καὶ ἀναιμικὰ καὶ ἀδενικὰ παιδιὰ. Διὰ προφυματίωσιν (μέχρι σκιᾶς στὸν πνεύμονα). Λαμβανόμενον ἐπὶ μῆνα συνεχῶς, καὶ κατόπιν ἀκτινογραφίας διαπιστοῦται οὐδέν.

Ἑλκος

..Ἀπόλυτος θεραπεία, βεβαιωθέντος μετὰ δίμηνον δι' ἀκτινογραφίας. Ἡ σύνθεσις του εἶναι μαστίχα ξηρὰ (Χίου) καὶ σαχαροκάντιον λευκόν. Νὰ γίνουν κόνις λεπτοτάτη, ὅπως τὸ γάλα εἰς κόνιν. Νὰ ἀνακατευθῆ πολὺ καλῶς. Ἀπαιτούμενη διὰ τὴν ἐπὶ δίμηνον θεραπείαν εἶναι: ἓνα κιλὸ μαστίχα ξηρὰ (στὰ εἶδη κιγκελαρίας καὶ ἀποικιακῶν θὰ τὰ βρῆτε) περίπου ἢ ἀξία της 120 δραχμῆς καὶ ἓνα κιλὸ ζαχαροκάντιον λευκὸν (στὰ ζαχαροπλαστεῖα πωλεῖται) περίπου 30 δραχ. τὸ κιλόν. Δώσατε προσοχὴ στὸν τρόπον τῆς λήψεως. Πρωί· μεσημέρι, βράδυ, ἀπὸ ἓνα κουταλάκι τοῦ γλυκοῦ ἐκ τῆς κόνεως, πολὺ γεμάτο, τὸ θέτομεν σὲ καθαρὸ χαρτὶ σὲ σχῆμα σέσουλας. Παίρνομε (προσοχὴ) μισὴ ἀναπνοή, ὥστε νὰ παρατείνωμεν ἐπ' ἄρκετὸν τὴν ἐκπνοήν. Τὴν θέτομεν στὸ βάθος τοῦ στόματος, ἀκολουθῶς λαμβάνομεν μισὴ γουλιὰ νερὸ, διὰ νὰ καταπιοθῆ κάμνοντας 3—4 καταπόσεις, καὶ ἀφοῦ βεβαιωθοῦμεν ὅτι κατῆλθεν ἡ κόνις, τότε ἀναπνέομεν, θὰ λαμβάνεται δύο ὥρας πρὸ ἐκάστου φαγητοῦ.

Τὸ ἴδιον δὲν θεραπεύει. Δημιουργεῖ μίαν προστατευτικὴν μεμβράνην, καὶ οὕτω καλύπτεται τὸ ἔλκος ἀπὸ τὰ ἐρεθίζοντα αὐτό, καὶ οὕτω θεραπεύεται. Μετὰ ἀπὸ 20 ἡμέρας θὰ διαπιστώνετε τὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματα. Προσοχή! Μὴ διακόψετε τὴν λήψιν· μόνον μετὰ δίμηνον.

Άνουρία

Άνουρία. Ούρία τοῦ αἵματος ἄπυον, λεύκωμα, πόνος νεφρῶν, βλενόρροιαν. Εἶναι τὸ περιφημον βότανον τὸ καλούμενον σκορπιδόχορτον ἔφυεται στὰς σχισμὰς τῶν βράχων, σὲ μανδρότοιχους, πηγάδια. Ἐπιστημονικῶς καλεῖται «Ἄσπληνιον».

Τρόπος παρασκευῆς του ἄπυον 200 γραμμάρια σκορπιδόχορτον, 100 γραμμάρια ἀγριάδα, σκοπὸν ἐχούσης ἐπὶ τῆς ἀνουρίας, τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς οὐρήσεως. Νὰ βράσουν ὁμοῦ σὲ 4 κιλὰ νερὸν· νὰ μείνουν στὰ δύο κιλά. Εἰ δυνατὸν ἕνα κιλὸν τὴν ἡμέρα συνεχῶς ἐπὶ 6 ἡμέρας, κατὰ προτίμησιν τὶς βραδυνὰς ὥρες, ὅσον εἰ δυνατὸν ἄδεν βλάπτει καθόλου μὲ ἀνάλογον ζάχαριν. Ἀποτελέσματα: Μετὰ παρέλευσιν 12 ὥρῶν ἀπὸ τῆς λήψεως θὰ ἔχωμεν οὔρα. Μετὰ παρέλευσιν 48 ὥρῶν τὰ οὔρα θὰ ἔχουν ἀποβληθῆ ὅλα ἢ ἡ οὔρία τοῦ αἵματος ὅση καὶ ἂν εἶναι πέντε (5) τοῖς χιλίοις, ἕξ (6) τοῖς χιλίοις, θὰ πέσῃ στὸ μηδὲν διὰ παντός. Διὰ τὸ ἄπυον καὶ λεύκωμα νεφρῶν, ἀπαιτεῖται λήψις ἐπὶ 6 ἡμέρας, ὡς καὶ ἡ βλενόρροια. Διὰ αἱματουρίαν καὶ δυνατὸν πόνον στὰ νεφρὰ ἀποτελέσματα μετὰ διήμερον.

Τὸ μυστικὸν του εἶναι νὰ πίνεται καυτόν. Πολύ ζεστόν. Μισὸ μισὸ κουτάλι τῆς σούπας.

Πυώδεις ἀμυγδαλὲς — οὐλίτιδα

Παίρνομε ἀκριβῶς 100 γραμμάρια στύψι χημικῶς καθαρῆ. Θέτομεν 400 γραμμάρια ἀκριβῶς νερὸν. Νὰ βράσουν ὁμοῦ. Ἀφοῦ βεβαιωθοῦμεν ὅτι ἔλυσε ἢ στύψις, ἐλαττώνομε τὴν φωτιά, στὸ ἐλάχιστον. Θέτομεν εἰς ποτήριον νεροῦ, τὸ περιεχόμενον ἀφοῦ βεβαιωθοῦμε διὰ τοῦ δακτύλου μας ὅτι εἶναι ἀνεκτόν, παίρνομε βαθεῖαν ἀναπνοὴν κάμνοντες γαργαρισμοὺς καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ ἴδιον τὸ καταβιβάζομε στὰ δόντια ὀλίγον διάστημα. καθαρίζοντας οὕτω τὴν οὐλίτιδα καὶ σφίγγοντας καὶ τὰ δόντια.

Προηγουμένως ἀπαιτεῖται ὅπως πατήσωμεν τὶς ἀμυγδαλὲς ὥστε

νά δημιουργηθῆ ἑρέθεις, καὶ οὕτως εἰσέλθῃ τὸ ὑγρὸν διὰ τοῦ γαργαρισμοῦ καὶ τὶς καθαρῖσει. Ἐπὶ 24ωρον πρὸς στιγμὴν θὰ αἰσθανώμαστε ἄγευστα τὰ φαγητὰ καὶ τὸ νερὸ. Ὅταν τὸ ὑγρὸν κρυσθῆ, θὰ συμπληρώσωμεν στὸ ποτήρι ἐκ τοῦ ζεστοῦ ὑγροῦ, ὥστε πάντοτε ἢ γαργάρα νὰ εἶναι ζεστή, ποτὲ κρύα. Αὐτὸ εἶναι διὰ μεγάλους ἀπὸ 12 ἐτῶν καὶ ἄνω. Διὰ μικρά: 30 ἑκατοστὰ μελάνι εἰς κόνιν χημικῶς καθαρῆ, τὴν λεγομένην «Μπλὲ ντὲ Μεθυλὲν» καὶ εἴκοσι (20) γραμμάρια ροδομέλι, καὶ δι' αὐτοῦ θὰ γίνωνται ἐπαλήψεις στὰ μικρά, καὶ οὕτω τὸ στόμα δὲν στεγνώνει, ἐπιφέροντας ἀνακούφισιν στὸ μικρὸ.

Ἐσωτερικὲς αἱμορροΐδες

Κατὰ μῆνα Αὐγούστον ὠριμάζει ἡ λεγομένη δρακοντεία. Νὰ εἶναι κατακόκκινη — μαραγκιασμένη (ὅπως ἡ σταφίδα). Στὴν ἀρχὴ ἐπὶ 10 ἡμέρες, πρωί, μεσημέρι· βράδυ, ἀπὸ ἕνα σπυρί. Μετὰ τὰς 10 ἡμέρας, ἐπὶ μῆνα· δύο τὸ πρωί, δύο τὸ μεσημέρι, δύο τὸ βράδυ. Τὰς θεραπεύει διὰ παντός.

Ἐσωτερικὴ αἱμορραγία

Ὅποθενδήποτε προερχομένη ἐσωτερικὴ αἱμορραγία (γαστρορραγία, αἱμορραγία μήτρας, ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία, αἱμοπτύσεις ἐκ φυματιώσεως). Τὸ ὑπέροχον καὶ θαυματουργὸν βότανον Καμέντριον ἢ Γούδερο ἢ λατινιστὶ «Τεύκτριουμ φλάβουμ», 1 ματσάκι (50 γρμ. περίπου) νὰ βράσῃ σὲ 2 κιλὰ νερὸ. Νὰ μείνῃ τὸ μισό. Πρωί, μεσημέρι, βράδυ ἕνα φλυτζάνι τσαγιοῦ, ἄνευ σακχάρους. Διὰ τοὺς αἱμοπτύοντας ἐκ φυματιώσεως νὰ λαμβάνεται συνεχῶς ἐπὶ μῆνα. Ὡς γνωστόν· μετὰ μακρὰν, χρῆσιν (Ριμιφὸν) προσβάλλονται τὰ νεφρά, μὲ πόνους δυνατοὺς καὶ μὲ προοδευτικὴν ἀνουρίαν. Ἄμα ἐκδηλωθῆ ἡ ἀνωτέρω περίπτωσις, νὰ βράσετε σκορπιδόχορον ὡς εἰς ἄλλον σημεῖον ἀναφέρω, καὶ μετὰ διήμερον θὰ ἔχε-

τε τελείαν ἀνακούφισιν ἐκ τῶν πόνων καὶ καθάρισμα τῶν νεφρῶν.

Χολή

Μία φορὰ τὴν ἐβδομάδα καὶ τέσσαρες φορὲς τὸν μῆνα ἀκολουθεῖτε ἐπακριβῶς τὰ ἑξῆς:

Φέρ' εἰπεῖν τὴν Δευτέρα τὸ πρωὶ δὲν τρώγομε τίποτα τὸ μεσημέρι ἕνα πιάτο φιδῶδὲ στεγνὸ τὸ βράδυ τίποτα. Στὰς 9 (τὸ βράδυ) ἔχομε σὲ ἕνα ποτήρι τοῦ νεροῦ κατὰ τὰ 3)4 ἔλαιον φαγητοῦ ἄνευ ὀξέων εἰ δυνατόν τὸ ὑπόλοιπον 1)4 βάζωμεν, ἀφοῦ προηγουμένως βράσωμεν φύλλα σιναμικῆς, ὥστε νὰ βγάλουμε τὸ χρῶμα τοῦ κονιάκ. Τὸ ἀνακατεύομε (ἔλαιον καὶ σιναμικῆς ὑγρὸν) καὶ τὸ πίνωμεν, καὶ ἀμέσως κατακλινώμεθα στὸ δεξιὸν μέρος, μέχρις τὰς 5 τὸ πρωί. Ἀμέσως στὰς 5 πίνωμεν μίαν λεμονάδα καθαρτικὴ. Μετὰ 1—2 ὥρας περίπου θὰ ἐνεργηθοῦμε. Θὰ προτιμήσωμεν ἕνα ἰδιαίτερον δοχεῖον, ὥστε μετὰ τὸ πέρασ τῆς κενώσεως νὰ συμπληρώσωμεν νερὸ καὶ τὰ ἀναδεύομεν. Αὐτὰ ποὺ βγῆκαν ἀπὸ τὴν χολὴν θὰ ἔλθουν στὴν ἐπιφάνειαν εἶναι κάτι πράσινα (ὅπως οἱ παστιλιες μπαλντὰ) στὴν ἀρχὴ ὀλίγα. Τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα ἐπανάληψις. Τὰ ἐξαχθέντα θὰ εἶναι τὰ περισσότερα. Τὴν τρίτην ἐβδομάδα περισσότερα ἀπὸ τὴν πρώτην. Τὴν δὲ τετάρτην ἐβδομάδα ὀλιγώτερα ἀπὸ τὴν πρώτην. Τοιοτοτρόπως καθαρίζεται ἡ χολὴ τελείως. Ἐξοδα θεραπείας 50 δραχμαί.

Βρογχικὰ

Παίρνομε λιναρόσπορο. Ἀφοῦ τὸν φρεσκοαλέσωμεν, παίρνομε ἐξ αὐτοῦ, ἕνα κουταλάκι τοῦ γλυκοῦ — κοφτό. Τὸ θέτομεν σὲ ἐνάμισυ φλυτζάνι νερὸ. Νά βράση 4—5 λεπτά. Ρίχνομε σάκχαρι κατ' ἀρέσκεϊαν καὶ τὸ πίνωμε ζεστό. Καθαρίζει τοὺς βρόγχους καὶ ἀποβάλλει, κάτωθεν, ἅπαντα. Αὐτὸ νὰ γίνεταί πρωί, μεσημέρι, βράδυ.

Όνειρώξεις

Διὰ τὴν καθ' ὕπνου ρεῦσιν κλ.π. Βράζομεν φύλλα ροδακινιάς ὅπως τὸ τσαΐ καὶ πίνομε ἐπὶ 10ήμερον.

Ἐγχράτεια

Ὡς καὶ ἀνωτέρω, καὶ δι' ἐγκράτειαν, μισὸ κουταλάκι τοῦ γλυκοῦ κοπανισμένοι σπόροι λυγαριάς ὡς τὸ τσαΐ μὲ μέλι ἢ πετιμέζι (εἶναι πικρὸν στὸν λαϊμόν).

Βήχας

Τὰ ἰδιωδέστερα χάπια γιὰ τὸν βῆχα εἶναι τὰ Νοσκαλάντε. Γαλλικά, δραχ. 18. Καταστέλλουν τὸν βῆχα, καὶ τὸν πιὸ ἔντονον, ἀμέσως. Δύο τὸ πρωί· δύο τὸ βράδυ, δύο ὥρες πρὸ φαγητοῦ. Τὰ μικρὰ πρωὶ καὶ βράδυ ἀπὸ ξνα.

Ἐκζεμα

1. 6% Μπενζόϊκ ἀσίντ, 12% Σαλισυλάτ ἀσίντ, 82% βαζελίνη καθαρή.
2. Πρεσιπιτέ Μπλάνς ντὲ Μερκούρ 0,30. Ὀλεουμ Ἀμιγδαλάτουμ ντουλτς 1,0. Συμπαλλάτ ντὲ βισμούθ 0,75. Ἴχθύος 0,75. Λανολίνη — Βαζελίνη ἀνὰ 40,0. Μινθόλη 0,01.
- 3.

Ἄσθμα

Θέτομεν σὲ χάλκωμα (τέτζερη) μισὸ κιλὸ λουμίγια φύλλα (ἀπ' αὐτὰ ποὺ βάζουν στὰ κανδήλια, τὰ ἀνθάκια) καὶ καλύπτομεν μὲ

κρασί μαύρο (μπρούσκο) 5—7 κιλά. Νὰ βράση 2 ὥρες. Νὰ σουρω-
θῆ. Ἐξ αὐτοῦ νὰ πίνωμεν πρωί, μεσημέρι, βράδυ ἀπὸ ἕνα ποτηράκι
τοῦ κρασιοῦ. Μετὰ 20 ἡμερῶν λήψιν θὰ ἴδετε ἀποτελέσματα. Ἐκ
τοῦ ἄσθματος αἰσθητὴν βελτίωσιν. Ἐκ τῆς ὑδροπικίας βαθμιαία
ὑποχώρησις τοῦ ὑγροῦ. Μετὰ δίμηνον ριζικὴ θεραπεία.

Ρευματισμοὶ — Ἀρθριτικὰ

8 γραμμάρια κινίνο, 1 φλυτζάνι τοῦ καφέ βενζίνη, 1 κουταλιὰ
σούπας λάδι, νὰ γίνουιν ἀλοιφή. Θὰ προηγήται ζεστὸ λουτρὸ εἰς τὸ
ἀσθενὲς μέρος. Νὰ γίνεταί ἐντριβὴ εἰς ὅλας τὰς κλειδώσεις μὲ τὴν
ἀλοιφή καὶ φάσκιωμα μὲ φανελλένια φασκιά δι' ὅλον τὸ 24ωρον,
συνεχῶς τὰ ἴδια μέχρι θεραπείας.

Ἀρθριτικὰ — Ἰσχυαλία

Βράζεις 20 ἀκαθάριστα σκόρδα σὲ τρία κιλὰ ξύδι ἕως ὅτου νὰ
λοιώσουιν καὶ χλιαρὸ μπανιάρης ἐπὶ μία ὥρα τὸ ἀσθενὲς μέρος. Εἰς
τὸ ἴδιον τὰ ἴδια ἐπὶ 3 ἡμέρες συνεχῶς.

Πέτρες νεφρῶν

Στίβομε καθαρὰ ἄβραστα ἄσπρα κρεμμύδια φαγητοῦ, 2 ρακο-
πότηρα ζωμὸ πίνεις τὴν ἡμέρα.

ἽΟραση

Νὰ τρώγης ὦμά ἢ καὶ βραστὰ καρότα, ἄν βάλῃς καὶ λάδι δὲν
βλάπτει. Σαρδέλλες φρέσκιες (ὄχι τηγανητὰ ἢ ἀλμυρά) καὶ δυνα-
μωτικά.

Τριχοφάγος

Χαράζεις τὸ γυμνὸ μέρος νὰ βγάλη αἷμα κοντὰ - κοντά, τὸ τρίβεις μὲ κομμένο σκόρδο, βάζεις μπαρούτι μαύρη, σὲ 15 ἡμέρες θὰ ἔβγουν τρίχες ἢ γένια πυκνά.

Οἱ σπανοὶ

Ἐὰν εἰς ἡλικίαν 15—20 ἐτῶν κάνουν ἐνέσεις ὁρμόνης βγάζουν γένια καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι.

Τὰ στείρα ἀνδρόγυνα

1) Τεκνογονοῦν ἔὰν ὁ σύζυγος κάνει εἰς ἡλικίαν 15—20 ἐτῶν ἐνέσεις ὁρμόνης εἰς γεννητικὰ ὄργανα.

2) Ἐὰν μὲ πίστιν τὸ ἀνδρόγυνο φάγη ξηραμένην σταφυλὴν τῆς κλιματαριάς ἀπὸ Ι. Μονῆς Χιλιανδαρίου Ἁγίου Ὁρους.

3) Ἐὰν τὸ ἀνδρόγυνον ζῆ μὲ γνησίαν Ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν πίστιν, ὅ,τι ζητήση ἀπὸ τὸν Θεὸ θὰ τοῦ τὸ δώσῃ.

Οἱ ἔγγαμοὶ θὰ σωθοῦν διὰ τῆς τεκνογονίας ἔὰν μείνωσιν ἐν πίστει, ἀγιασμῶ καὶ σωφροσύνῃ (Α' Τιμ. Β' 15).

Καταρράκτης ματιῶν

Πλύνουμε τὰ μάτια μὲ κάτουρο ἀγελάδος. Ἀμέσως σφάζομε ἕνα κοτόπουλο καὶ τὸ βάζομε στὸ κεφάλι μὲ τὰ αἷματα ζεστὰ ὅπως θὰ εἶναι, ἀφοῦ προηγουμένως βγάλουμε γρήγορα τὰ ἔντερα. Τὸ ἀφήνομε ἕως ὅτου κρυώσει.

Πολυομυελίτις

Πέρνουμε φρέσκη κόπρο άγελάδος ή όποία πρέπει νά βόσκη σέ άνοικτό μέρος δια νά τρώγη διάφορα χόρτα. Τήν κόπρον αύτην τήν έπιθέτομεν εις παχύ στρώμα επί τών παραλυμένων μερών του πάσχοντος και κατόπιν τά δένουμε εν είδει φασκιώματος. Αυτό γίνεται τήν ήμέρα. Τήν νύκτα τά ξεφασκίωνουμε και κάνουμε έπαλείψεις με τήν άκόλουθον άλοιφήν: Πέρνουμε 1)2 τής όκάς κατράμι, 50 δράμια κερύ και μία σκόνη Σκάρφης, τά όποία αναμιγνύουμε και κάνουμε άλοιφή. Αυτή ή άλοιφή μένει όλη τήν νύκτα. Αυτό έπαναλαμβάνεται έως ότου ίατρευθή τελείως.

Συρίγγιον

Άλείφομεν τό συρίγγιο με κατράμι· ρίχνουμε επάνω σκόνη από ζαμπούρι και μετά τό καυτηριάζουμε αυτό με τό κεφάλι καμμένης καρφοβελόνας.

Σπλήνα

Θά βράσουμε με 2 όκάδες κρασί ανάλογη φλούδα μηλιάς με κάπαρι και ένα κομμάτι στίψι και μόλις ξυπνήσουμε θά πίνουμε ένα κρασοπότηρο.

Πόνος καρδιάς

Βράζουμε 50 δράμια μελισσόχορτο, 50 δράμια άψηφιά σέ μισή όκά νερό και θά πιούμε επί τρεΐς ήμέρας μιá φορά τήν ήμέρα.

Αγγύλωση

Όταν ή άγγύλωση είναι στα πόδια, παίρνουμε τρεις όκάδες ξύδι, τρεις όκάδες νερό, μία όκᾶ πλεξίδες σκόρδου και τᾶ βάζουμε νᾶ βράσουν σκεπασμένα καλά. Ἄφοῦ βράσουν βάζουμε τᾶ πόδια νᾶ άχνισθοῦν καλά.

Χελώνια

Παίρνουμε 1)2 καρυδόφλουδο, τὸ γεμίζουμε με άσβέστη, ὄχι σβησμένη, βάζουμε μέσα λίγη σόδα σαπουνιοῦ και τὸ δένουμε 24 ὥρες ἐπάνω στα χελώνια.

Ψώρα

Παίρνουμε λίγα μελανθοκούκια και καρύδια και λίγο θειάφι και κοπανίζουμε. Τὸ μίγμα βάζουμε μέσα σ' ἕνα άυγοτσόφλουδο, τᾶ τυλίγομε ὄλα αὐτᾶ με προζύμι και τᾶ βάζουμε νᾶ ψηθοῦν. Ἐπειτα τᾶ κοπανίζουμε με λάδι και με τὴν άλοιφή ποῦ θᾶ γίνη άλείφουμε τᾶ διάφορα μέρη.

Μπαλώματα προσώπου

Χορτάρι ποῦ μυρίζει σαν μέντα, αὐτὸ ποῦ βάζουν στὸ σιτάρι νᾶ μὴ ψειριάση· τὸ βράζεις και με τὸ ζωμὸ του πλένεις τὸ μπάλωμα 5—6 φορές.

Προφυματίωση

Ζυμώνουμε κατράμι, άλεύρι ρυζιοῦ και άυγὸ και κάνουμε ἀπὸ τὴ ζύμη αὐτὴ χάπια ἀπὸ τᾶ ὁποῖα παίρνουμε 2—3 κάθε ἡμέρα.

Μνημονικό

Βράζουμε και πίνουμε από ένα φλυτζάνι τσαγιού, κάθε πρωί, βασιλικό.

Άλατα

Βράζουμε σέλινα και πίνουμε κάθε μέρα από ένα ποτήρι του νερού.

Πόνοι στη ράχη

Παίρνουμε πρόβιο κρέας τὸ κάνουμε κυμᾶ και τὸ δένουμε στη ράχη. Τὸ αφήνουμε ἐκεῖ δυὸ μέρες, κατόπιν τὸ βγάζουμε και κάνουμε ἕνα ἔμπλαστρο ἀπὸ βρασμένο κατράμι, ρίχνουμε και λίγη σκόνη ἀπὸ ψημένα κοχύλια θαλάσσης.

Κάπνισμα = θάνατος

Ἐάν κάνουμε μία ἔνεση μὲ 50—60 χιλιοστὰ γραμμ. νικοτίνης σιγαρέττων θὰ πεθάνωμε.

Ὅσοι δὲ ἴδετε ἀποτελέσματα, ἔχετε ὑποχρέωσιν νὰ βοηθήσετε στὴν ἀνατύπωσιν, ὥστε και ἄλλοι νὰ γίνουν καλά. Μὴ φανῆτε ἀχάριστοι!!! Ἄς τὸ διαβάσουν ὅλοι. Εὐχου διὰ συγχώρησιν κοιμηθείσης ψυχῆς Σωτηρίου.

Μέση (πόνοι)

Βράζουμε τὰ φλούδια ἑνὸς ἢ δύο μήλων σὲ δύο ποτήρια νεροῦ ἕως ὅτου μείνουν τὸ μισὸ (δηλ. ἕνα ποτήρι). Πίνουμε κάθε πρωὶ νηστικοί. Νὰ συνεχισθῆ γιὰ 15 ἡμέρες. Σταματᾶμε γιὰ 10 μέρες. και ἀρχίζουμε πάλι.

Άλλος τρόπος. Χυμός από νεράτζια. Πίνουμε κάθε πρωί νηστικοί. Την πρώτη μέρα πίνουμε 2 δάκτυλα σε ένα ποτηράκι του κρασιού μισή ώρα πριν αρχίσουμε το πρωινό μας. Η δόση αυξάνεται σιγά σιγά μέχρι να φθάσουμε στις 15 ημέρες να πίνουμε ένα ποτήρι του κρασιού. Σταματάμε 15 ημέρες και ξαναρχίζουμε.

Διάρροια

Βράζουμε φλοΰδες από ρόδι σε νερό δύο ποτήρια, τόσο ώστε να μείνη το μισό. Αυτό το πίνουμε σε τρεις δόσεις ημερησίως, και επί 15 ημέρες. Διακόπτομεν 10 ημέρες και αρχίζομεν πάλι.

Πίση

Πέρνουμε φύλλα φασκομηλιάς και τα βράζουμε όπως το τσαϊ. Το πίνουμε πάντα πρωινές ώρες.

Κύστη (πόνοι)

Βράζουμε 15-20 γραμμάρια ρίζα άγριάδας σε ένα κιλό νερό και πίνουμε 1 - 2 φλυτζάνια του τσαγιού την ημέρα.

Άλλος τρόπος. Μέντα. 20 - 30 γραμμάρια μέντας, να βράση όπως το τσαϊ. Ένα φλυτζάνι του τσαγιού την ημέρα.

Κάψιμο

Πέρνουμε μιὰ κουταλιά της σούπας άσβέστη. Τον ρίχνουμε σ' ένα ποτήρι νερό το άνακατεύουμε καλά και τον άφίνουμε να κατασταλάξη. Βάζουμε ένα φλυτζάνι το κατασταλαγμένο άσβεστόνερο και ρίχνουμε λίγο - λίγο λάδι ένω συγχρόνως άνακατεύουμε με ένα ξύλινο κουτάλι μέχρις ότου γίνη άλοιφή. Βάζουμε σε μιὰ γάζα και σκεπάζουμε το καμένο μέρος. Θεραπείη γρήγορα χωρίς να άφήνη σημάδια.

Σκάσιμο δέρματος

Πέρνουμε ένα φλυτζάνι λάδι. Τὸ βάζουμε σὲ ἕνα τηγανάκι καὶ μέσα σ' αὐτὸ ρίχνουμε ἕνα κρεμμύδι τριμμένο στὸν τρίφτη καὶ τρεῖς σπόρους κοπανισμένους ἀπὸ λιγαριά. Ἄφου ροδίση τὸ κρεμμύδι τὸ ἀποσύρουμε ἀπὸ τὴν φωτιά, στραγγίζουμε τὸ λάδι καὶ τὸ βάζουμε σ' ἕνα πῆλινο δοχεῖο μέσα στὸ ὁποῖο ρίχνουμε τρία χαρτάκια μα-στίχα Χίου κοπανισμένη καὶ ἕναν βόλο κερὶ καθαρὸ (περίπου σὰν καρύδι). Ἀνακατεύουμε μὲ τὸ λάδι μέχρι νὰ πήξη καὶ νὰ γίνη ἀλοι-φή. Τὴν τοποθετοῦμε σὲ γυάλινο δοχεῖο καὶ τὴν χρησιμοποιοῦμε σὲ κάθε δερματίτιδα.

Δυσκοιλιότητα

Φύλλα Αἰγύπτου ποὺ ἀγοράζουμε ἀπὸ τὸ φαρμακεῖο. Κάθε μεση-μέρι βάζουμε 13 φύλλα σὲ ἕνα ποτήρι νερὸ. Τὰ ἀφίνουμε μέχρι τὸ βράδυ, ὅποτε πετᾶμε τὰ φύλλα καὶ μετὰ τὸ βραδυνὸ φαγητὸ πίνου-με τὸ νερὸ.

Ἄγχος καὶ Ἀυπνία

Βράζουμε λίγα φύλλα φλαμουριάς ὅπως τὸ τσαΐ καὶ τὸ λαμ-βάνουμε πρὸ τοῦ ὄπνου.

Ἄλλος τρόπος. Βράζουμε λίγο τίλιο ὅπως τὸ τσαΐ καὶ μέσα στὸ φλυτζάνι ρίχνουμε μιὰ κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ πασιφλορίνη (τὴν ἀγο-ράζουμε ἀπὸ τὸ φαρμαχεῖο). Πίνουμε τὸ ρόφημα μισὴ ὥρα πρὸ τοῦ ὄπνου.

Νευρασθένεια — Δαιμονισμένοι

Ἀπὸ τῶν πολλῶν μας ἁμαρτιῶν ἀσθενεῖ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ εἰς θάνατον καταλήγουν (Ἰακ. Α'). Ἐάν κάνωμεν προσεκτικὴ αὐτοε-ξέταση προγόνων μας καὶ ζωῆς μας θὰ διαπιστώσωμεν

ὅτι μόνον στὸν Ἅγιον Ἰωβ ἀνήκει τὸ «ὄν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει·
μαστιγεῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται» (ἔβρ. ιβ'). Μὲ εἰλικρινῆ
συντριβὴ καὶ μετάνοια = ἀφίησι ἀμαρτίαν (Κανὼν 90 Μ.
Βασιλείου), λεπτομερειακῆν, ὅλα εἰς ἴδιον ἐξομολόγησιν ἄνω τῶν
10 ἐτῶν, ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας, κατὰ τὸ δυνατόν καὶ συγγε-
νείας τοῦ ἀσθενοῦς ἕως βαπτισμοῦ, μὲ τὸ «ὅστις θέλει ὀπίσω μου
ἀκολουθεῖν» (Μάρκ. η) εἰς πνευματικόν, πρὸς ἐνθύμησιν ἅς τὰ
γράφομεν, μία ἀμαρτία ἂν τοῦ κρύψωμεν ὁ θεὸς δὲν συγχωρεῖ καὶ
τὰς ἄλλας, βλέπε τὸ βιβλίον (Μέγα τὸ τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομο-
λογήσεως Μυστήριον). Μὲ προσευχὴ τὸ: (Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ Υἱὲ
τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με), μετὰ Σταυροῦ καὶ Ἐξορκισμῶν Ἐκκλησίας
καὶ νηστείας (Ματθ. ιζ' Ρωμ. ι 13). Ἄνευ οἰνελαίου, ἕως θεραπείας
πάσης ἀσθενείας καὶ Θ. Μεταλήψεως στὸ κάθε (Μετὰ φόβου Θεοῦ
πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε) «ὁ τρώγων μου τὴν Σάρκα καὶ πί-
νων μου τὸ Αἷμα — συνεχῶς νὰ μεταλαμβάνωμεν (Ἰωάν. ς' 54) καὶ
μετὰ τὴν θεραπείαν ἂν θέλῃ ὁ Πανάγαθος Θεός, νὰ ζῶμεν μὲ τὸ
θέλημά του (Α. Θεσσ. Δ) ἕως θανάτου μας διὰ νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ ὁ
πονηρὸς καὶ γίνουιν τὰ δευτέρα χειρότερα τῶν πρώτων. (Ματθ.
ιβ.). Τὸν εὐχόμενον δι' ὅλους ἀκούει ὁ Θεός), (Ι. Χρυσ.). Κύριε Ἰη-
σοῦ Χριστέ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ τῆς Θεοτόκου τοῦ
Σταυροῦ Σου καὶ πάντων Σου τῶν Ἁγίων Ἐλέησον ἡμᾶς τοὺς ἀμαρ-
τωλοὺς καὶ ἔνωσε μὲ ἀκρίβειαν Ἱερῶν Κανόνων Ὁρθόδοξον ἐκκλη-
σίαν Σου. Τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατεῖτω (Κανόνες μς ἀγ. Ἀποστ. ς' Α'
Οἰκ. Συν.).

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐδέδεται, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ (Β.
Τομ. β' δ) ἡ ἀσυμφωνία ἀτόμων, οἰκογενείας, κρατῶν ὀφείλεται εἰς
τὸ ὅτι δὲν ἀγαποῦμε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μας Κύριον τὸν Θεόν
μας καὶ τὸν πλησίον μας ὡς ἑαυτόν μας (Λουκ. ι) δι' αὐτὸ φωνάζει
ὁ Ἁγ. Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς 99 φορές κάθε δυσκολία θὰ λύεται μὲ τὸν
πόλεμον καὶ 1 μὲ τὴν εἰρήνην (Ἄπ. ς'. 4), κι ἄλλοι προφῆτες
γράφουν τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ Πάπα, τῶν αἱρέσεων, τῆς Τουρκίας
τελείως ἀπὸ τὸν χάρτην καὶ τὸ κάθε μισὴ ὥρα ἄνθρωπος εἶναι εἰς
τοὺς καιροὺς μας, ἐὰν δὲν ἀκολουθήσουμε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ (Α'
Θεσ. 5) διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ὀρθοδοξία ποὺ κινδυνεύει, δι' ὀράματος

Ἄγ. Ἀνδρέου Πατρῶν τὴν 23ην Ἰανουαρίου 1965 εἰς θεοσεβὴν κόρη 63 ἐτῶν βλέπει νὰ ἐξέρχεται 1 ὑπερφυσικὸς ἱερεὺς ἀπὸ Ἰ. Ναόν Του, ἔφερε Στέφανον ἐκ χρυσοῦ, τὰ ἱμάτιά του ἐξέπεμπον ἀκτίνας, κατέβη ἐξ ὕψους 5 μέτρων καὶ εἰς ἀπόστασιν 1 μοῦ λέγει μὲ γνωρίζεις; Διάβασα εἰς τὸ Στεφάνι του «ΑΝΔΡΕΑΣ Ο ΠΡΩΤΟΚΛΕΙΤΟΣ». Μοῦ εἶπε θέλω νὰ μεταδώσης τοὺς λόγους μου διὰ τῆς Ἰ. Συνόδου Ἐκκλησίας, τῶν Ἐφημερίδων, νὰ φθάσουν μέχρι τελευταίας καλύβης. 1 φορά μὲ ἐσταύρωσαν οἱ εἰδωλολάτραι, τώρα καθημερινῶς μὲ σταυρώνουν οἱ χριστιανοί, ποὺ ἔγιναν ἄθεοι κομμουνισταί (Ψαλ. ξζ 31). Μετανοεῖτε ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος μέχρι τελευταίου θνητοῦ, διότι εἶναι ἔτοιμη νὰ ξεσπάσῃ ἡ ὄργη τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ. Μετανοεῖτε, ὁ κόσμος θὰ πενηφορήσῃ, τὸ αἷμα θὰ ρέυσῃ ποταμηδόν, ὁ κλῆρος θὰ μαρτυρήσῃ, ἡ ὀρθοδοξία κινδυνεύει. Μετανοεῖτε. ἐξέλθετε εἰς Λιτανείας μετὰ τῶν Λειψάνων Ἁγίων καὶ Εἰκόνων, προσευχηθεῖτε θερμῶς μὲ θρῆνο. Αἱ δοξολογίαι τοῦ Κυρίου θὰ παύσουν, θ' ἀντηχοῦν αἱ βλασφημίαι, αἱ ὕβρεις, αἱ εἰρωνεῖαι, αἱ αἰσχρολογίαι, αἱ ἐκκλησίαι θὰ μεταβληθοῦν εἰς κινηματογράφους, καζίνα, θέατρα, ταβερνεῖα, οἱ 2 ναοί μου θὰ καταντήσουν κέντρα διαφθορᾶς καὶ πορνείας. Ὡ... οὐαὶ θρηνῶ· σπεύσατε σὲ μετάνοια, διότι δέν δύναμαι νὰ φέρω τὴν εἰρήνην στὴν οἰκουμένην ποὺ μοῦ ζητεῖτε, δέν δύναμαι μόνος ν' ἀπόσοβῆσω τὴν τρομερὰν ὄργην τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ καὶ Διδασκάλου μου». Καὶ ἐξηφανίσθη. Ἀντίγραφα ὀράματος ἐστάλησαν εἰς Σύνοδον, Ζωή, 10 Μητροπόλεις, 2 Μονάς, 2 Ἐφημερίδας Πατρῶν, 3 Ἀθηνῶν. Νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή. Οὐράνια χαρίσματα νὰ ζητῶμεν παρὰ Κυρίου μὲ φυσικὸ σεμνὸ ντυμένο τὸ σῶμα μας 1 καὶ ταπεινὴ ψυχὴ 1=2 κι ὄχι τὸ τρισύνθετον τοῦ ἀφορισθέντος Μακράκη· διαψεύδοντος τὴν Ἄγ. Τριάδα (Γεν. α—β). Οἱ ὀρθόδοξοι κληρικοὶ ἢ λαϊκοὶ ὀφείλομεν νυχθημερὸν νὰ ἐκκλησιαζώμεθα ἢ τ' ἀργότερον ὄλα εἰς ὄρθρον, λειτουργία, ἐσπερινὸν ἀπ' ἀρχῆς. Δι' εὐχῶν σκοπὸς τοῦ ἐκκλησιασμοῦ εἶναι ἢ διὰ προετοιμασίας — ἐξαγορεύσει = ἐξομολόγησιν ἁμαρτιῶν εἰς κατὰ Θεὸν ἱερέα πνευματικὸν κι ὄχι εἰς διαβολοκινήτους ἢ γυναικάρια ὡς ἄγγελιο φωτὸς (Λευιτ. ε, πρᾶξ. κ. Κανὼν Θ', ἀγλ Ἀπόστ. ιβ ὕκος. 1 σαρδικῆς Β' τῆς Α'

καὶ D' Συν.). Εἰς συνεχῆ Θ. Μετάληψιν εἴμεθα ὅλοι τὸ ἴδιον (1 Χρ.). Βάσιν Ἄγ. Γραφῶν ὀρθοδόξων κειμένων (Ρωμ. αβ, ζ 14 Ι. Παραδόσεις (Β. Θεσ. β') Ι. Κανόνων ἐκκλησίας ἐντὸς Ι. Πηδαλίων Ἀγαπίου, Νικοδήμου νῦν ἀγίου ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμείσθε τὴν πίστιν, τότε εἶπεν ὁ ἀπ. Παῦλος τὸ πειθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις Ι. Χριστὸς πάντοτε ὁ ἴδιος (Ἑβρ. ιγ) ἢ λεγομένη ὡς ἀγία ἐπιστολὴ εἶναι ψεύτικη (Καν. ξ ὑποσ. 1 ἀγ. Ἄποστ.). Βλασφημία οὔτε τῷ δαίμονα ἢ κατάρες, ὄχι τεκνοφυγία, οὔτε διαζύγιον, ὄρκο, ἔχθρα, φόνο εἰς οὐδένα, ὁ λέγων μωρὲ=βλάκα κ.λ.π. εἰς γέεναν πυρός, ἢ κακὴ ἐπιθυμία ἴδιον μοιχίας αὐτὲς καὶ ἄλλες ἁμαρτίες ἐμποδίζουν τὴν Θ. Μετάληψιν (Ματ. ε. Α. Κορ. ι, Α. Τιμ. β 15) ὁ ἀναξίως τρώγων ἢ πίνων ἀσθένειες, θάνατον (Κορ. ια). Πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε Κύριος ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα (Ἔξοδ. κδ). Αὐταὶ αἱ ἑορταὶ τῷ Κυρίῳ κληταὶ ἅγιοι ἄς καλέσετε αὐτὰς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν (Λευιτ. κγ) ὁ ἀγαπῶν ἀδικία μισεῖ τὴν ψυχὴν του (Ψαλ. ο). Σχιματικοὶ εἶναι οἱ διαφέροντες ὄχι διὰ δόγματα πίστεως, ἀλλὰ διὰ κάποια ζητήματα ἐκκλησιαστικὰ κι εὐκολοῖάτρευτα. Τὸ σχίσμα κακῶς διαμένον γίνεται αἵρεσις λόγῳ χωρισμοῦ τῆς ἐκκλησίας. Ι. Αὐγουστῖνος (Κανον. α Μ. Βασ.).

ΑΛΛΑ ΒΟΤΑΝΑ

ΑΒΡΩΝΙΑ ἢ ΒΡΥΩΝΙΑ: γιὰ ἐγκαύματα.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ: γιὰ τὸν βήχα, τὴ δυσπεψία, τὴν πλευρίτιδα. ΑΓΓΟΥΡΙ ἢ ΑΓΓΟΥΡΙΑ: γιὰ τὴ δυσκοιλιότητα, τὴ λιθίαση, τὴ νεφρίτιδα. τὰ πρηξίματα, τὴν ψαμμίαση.

ΑΓΙΟΚΛΗΜΑ ἢ ΑΙΓΟΚΛΗΜΑ: γιὰ τὴν ἀϋπνία καὶ τὴν ψαμμίαση.

ΑΓΚΙΝΑΡΑ: γιὰ τὸ ἦπαρ, ρευματισμούς· φαγοῦρα, ἀρτηριοσκήρωση, ἀτονία.

ΑΓΡΙΑΔΑ: γιὰ τὴν κυστίτιδα, χολολιθίαση, ψάμμίαση, δυσουρία.

ΑΓΡΙΜΟΝΙΟ: γιὰ τὴν αἱματουρία, βήχα, ἄσθμα, διάρροια, δυσπεψία, ἴκτερο, στραμπούλιγμα, φαρυγγίτιδα.

ΑΓΡΙΟΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ: γιὰ τὴν ἀϋπνία· συνάχι.

ΑΔΙΑΝΤΟ: γιὰ τὸν βήχα καὶ τὴν τριχόπτωση.

ΑΪΛΑΝΘΟΣ: γιὰ τὴν βαρυκοία.

ΑΚΑΝΘΟΣ: γιὰ αἱμορραγίες, δυσουρία, φυματίωση.

ΑΚΟΝΙΤΟ: ἰσχιαλγία, νευραλγία, πόνοι δοντιῶν.

ΑΚΟΡΟΣ: γιὰ τὸν προστάτη, τὴν δυσουρία καὶ τὴν δυσπεψία.

ΑΛΙΜΙΑ: γιὰ τοὺς σπασμούς.

ΑΛΟΗ: γιὰ τὴν ναυτία.

ΑΛΥΣΣΟΝ: γιὰ τὶς φακίδες καὶ τὸν πυρετό.

ΑΜΑΜΕΛΙΣ: γιὰ αἱμοπτύσεις, κισσοῦς, οὐλίτιδα καὶ ζωχάδες.

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ (ἀγριόβλητο) : γιὰ τὸν βήχα καὶ τὴν βρογχίτιδα.

ΑΜΠΕΛΙ: γιὰ τὴν παχυσαρκία.

ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ: γιὰ τὴν γαστρίτιδα, ἐγκαύματα, καθυστέρηση ἐμμήνων, ἔκζεμα, ναυτία, τριχόπτωση.

ΑΝΙΘΟ: γιὰ τὴν ἀνεμοβλογιά· ἀτονία, ἰλαρά, κράμπα, πάχος, τέτανο.

ΑΝΤΡΑΚΛΑ: για τις άμοιβάδες, κολίτιδα, χολή.
ΑΠΗΓΑΝΟΣ: για όρχιτιδα και δυσμηνόρροια.
ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ: για δυσκοιλιότητα, δυσουρία, λιθίαση.
ΑΡΕΝΑΡΙΑ: για την δυσουρία.
ΑΡΚΕΥΘΟΣ: για άτονία και δύσπνοια.
ΑΣΠΕΡΟΥΛΑ: για άτονία, άϋπνία, δερματοπάθειες και διάρροια.
ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ: για την ισχιαλγία.
ΑΣΦΟΔΕΛΟΣ: για τὰ άποστήματα.
ΑΦΙΟΝΙ: παυσίπονο, ναρκωτικό, ύπνοτικό, τοξικό. Άπαγορεύεται ή χρήση και καλλιέργειά του.
ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ: άτονία, δυσκοιλιότητα· ρευματισμοί,
ΑΨΙΘΙΑ: για την άναιμία, δηλητηριώδη δαγκώματα, διαβήτη, ήπατικές παθήσεις, παχυσαρκία, πυρετό.
ΒΑΛΕΡΙΑΝΑ: για τὸ άσθμα, καρδιακές παθήσεις, δηλητηριάσεις, έπιληψία, παχυσαρκία, σπασμοί· τέτανος.
ΒΑΛΩΤΗ: για δηλητηριώδη δαγκώματα, για κονδυλώματα.
ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ: για άτονία, δυσκοιλιότητα, ζαλάδες, σπασμούς, τέτανο.
ΒΑΤΟΣ: για αίμορροίδες, άναιμία, διαβήτη, στηθάγχη, καρδιοπάθειες.
ΒΕΡΒΕΡΙΔΑ: δυσεντερία, σκορβοϋτο, στηθάγχη.
ΒΕΡΟΝΙΚΗ: για πόνους στομάχου, δυσπεψία, κυστίτιδα.
ΒΙΒΟΥΡΝΟ: για δυσμηνόρροια, έλεφαντίαση, κυστίτιδα, πρηξήματα.
ΒΙΓΚΑ: για τις αίμοπτύσεις, άμυγδαλίτιδες. έκχυμώσεις, στηθάγχη.
ΒΡΩΜΗ: για αίμόπτυση, βήχα, κρουλόγημα.
ΓΑΛΑΤΣΙΔΑ: για έλκος στομάχου, δωδεκαδακτύλου, ταινία.
ΓΑΛΙΟ: για κυστίτιδα, λιθίαση, ύστερία.
ΓΕΝΤΙΑΝΗ: για δηλητηριώδη δαγκώματα.
ΓΕΡΑΝΙΟ: για άμυγδαλίτιδες, διάρροια, μαστίτιδα, όφθαλμίτιδα· στείρωση.
ΓΚΛΟΜΠΟΥΛΑΡΙΑ: για μητρίτιδα, πυρετό, ισχιαλγία.

ΓΛΥΚΑΝΙΣΟ: για δυσπεψία, έκχύμωση, μαστίτιδα, τέτανο.
ΓΛΥΚΟΡΙΖΑ: για τὸν βήχα, βρογχίτιδα, πλευρίτιδα, πνευμονία.
ΔΑΦΝΗ: για άτονία, έντερίτιδα, ξρπηρ, όρχίτιδα, ρευματισμούς, ώτίτιδα.
ΔΑΦΝΟΚΕΡΑΣΙΑ: άσθμα, βρογχίτιδες, νευρώσεις.
ΔΕΛΦΙΝΙΟ: για έκζέματα, φαγούρα, άσθμα.
ΔΕΝΔΡΟΛΙΒΑΝΟ: για αίμορροίδες, άναιμία. κοκκύτη, λιποθυμία, παράλυση, άσθμα.
ΔΙΚΤΑΜΟΣ ἢ ΔΙΚΤΑΜΟ ἢ ΕΡΩΝΤΑΣ: για άμνηόρροια, άτονία, σπασμούς, έκχύμωση.
ΔΡΑΚΟΝΤΙΑ: για άρθρίτιδες, άσθμα, άϋπνίες, βήχας, όρχίτιδα.
ΔΥΟΣΜΟΣ: για δερματοπάθειες, ρευματισμούς, τέτανο.
ΕΛΙΑ: για άρθρίτιδες. δηλητηριάσεις, πυρετούς, υπέρταση.
ΕΡΙΓΚΕΡΟ: για τήν κυστίτιδα.
ΕΡΕΙΚΗ: για τήν άϋπνία, βήχα, κρυολογήματα.
ΕΡΥΓΓΙΟ: για ήπατικές παθήσεις.
ΕΡΥΘΡΑΙΑ (φλουσκοϋνι, κοκκινόχορτο) : για τήν δυσπεψία, καί τὸν πυρετό.
ΕΓΚΑΛΥΠΤΟΣ: για βρογχίτιδες, δυσπεψία, φυματίωση.
ΕΥΦΡΑΖΙΑ: για όφθαλμίτιδα, κριθαράκι.
ΕΥΩΝΥΜΟ: για δηλητηριάσεις, δυσκοιλιότητα, χολοκυστίτιδα.
ΕΦΕΔΡΑ: για τὸ άσθμα.
ΗΡΑ ἢ ΖΙΖΑΝΙΟ: για τήν γάγγραινα, καί τις δερματοπάθειες.
ΘΥΜΑΡΙ: για άμνηόρροια, βήχα. βρογχίτιδα, δυσπεψία, ρευματισμούς, φυματίωση.
ΙΕΡΟ ΒΟΤΑΝΟ: για τις νευραλγίες.
ΙΠΠΟΚΑΣΤΑΝΙΑ ἢ ΠΙΚΡΟΚΑΣΤΑΝΙΑ: για τις αίμορροίδες, άρθρίτιδες, πυρετούς.
ΙΡΙΣ: για άτονία, κυστίτιδα, ταινία, ψαμμίαση.
ΙΤΙΑ: για τις αίμοπτύσεις, δυσεντερία, πυρετό, για τούς ρευματισμούς καί τή γάγγραινα.
ΚΑΛΑΚΑΝΘΗ: για τήν δυσκοιλιότητα, κριθαράκι ματιών καί όφθαλμίτιδα.

ΚΑΛΕΝΤΟΥΛΑ: για την άκμη, τὸ ἔκζεμα, ἔλκος στομάχου καὶ δωδεκαδακτύλου, ἴκτερο, ἐρυσίπελας, κισσοῦς κρεατοελιές.

ΚΑΝΕΛΛΑ: για αἰμορραγίες δυσπεψία, ρευματισμούς, σεξουαλικὴ ἀνικανότητα.

ΚΑΝΝΑΒΙ: γαλακτόρροια, δυσουρία, πρηξίματα, σπασμοί, τέτανος, ὑστερία.

ΚΑΡΔΑΜΟ: ὀρεκτικὸ, διουρητικὸ,

ΚΑΡΟΤΟ: για ἀρθρίτιδες, ἀτονίες, διαβήτη, ἐγκαύματα, ἴκτερο, νευρώσεις.

ΚΑΡΠΟΥΖΙ: για ἀρθρίτιδες, διαβήτη, ψαμμίαση καὶ ψωρίαση. ΚΑΡΥΔΙΑ: για τὴν τριχόπτωση· λειχήνες προσώπου, κρεατοελιές.

ΚΑΣΤΑΝΙΑ: για αἰμορραγίες, ἀτονία, βήχα, διάρροια, δυσεντερία, κοκκύτη.

ΚΑΥΚΑΛΙΘΡΑ: για τὴ δυσπεψία, ἴκτερο, κυστίτιδα, ψαμμίαση.

ΚΗΛΟΧΟΡΤΟ: για τὴν κήλη, κυστίτιδα καὶ ψαμμίαση.

ΚΙΣΣΟΣ: για τὸν κοκκύτη καὶ τὴν παρωτίτιδα.

ΚΟΛΟΚΥΘΙΑ: για ἐγκαύματα καὶ πόνους τῆς οὐρήθρας.

ΚΟΥΚΙΑ: για τὴ λιθίαση, ὀρχίτιδα, σεξουαλικὴ ἀνικανότητα καὶ χολοκυστίτιδα.

ΚΟΥΜΑΡΙΑ: για αἱματουρία, αἰμόπτυση· διάρροια.

ΚΡΕΜΜΥΔΙ: ἀρτηριοσκλήρωση, ἀτονία, βρογχίτιδες, λαρυγγίτιδες, χιονίστρες, ώτίτιδες.

ΚΡΙΘΑΡΙ: για τὶς δυσπεψίες, σκορβοῦτο, ὑπέρταση.

ΚΡΟΚΟΣ: ὑστερίες καὶ γαστραλγία.

ΚΥΔΩΝΙΑ: για αἰμόπτυση, αἰμορροΐδες, βήχα, διάρροια, μαστίτιδες. στηθάγχη, οὐλίτιδες καὶ χειλίτιδες.

ΚΥΜΙΝΟ: για βαρυκοΐα καὶ ὀρχίτιδα.

ΚΩΝΕΙΟ: για τὸ ἄσθμα, τὸν κοκκύτη καὶ τὶς νευραλγίες.

ΛΑΠΠΑ ἢ ΚΟΛΛΗΤΣΙΔΑ: για διάρροια, δυσεντερία, σπασμούς.

ΛΑΧΑΝΟ: για βρογχίτιδες, ἐγκαύματα, ἔκζεμα, εὐλογία, ἰλαρά, δοθιήνες, μητρίτιδες, νευρίτιδες, παράλυση, πλευρίτιδα. σκορβοῦτο.

ΛΕΒΑΝΤΑ: για τὸ ἄσθμα, γρίπη, κοκκύτη, λαρυγγίτιδα, νευρώσεις, ταχυκαρδία.

ΛΕΜΟΝΙΑ: για αἱμορραγίες, ἀτονία, γρίπη, διφθερίτιδα, ξρπης, ἴκτερο, πυρετό, στηθάγχη.

ΛΕΥΚΑ: για τὴν ποδάγρα.

ΛΙΝΑΡΙ: για τὴ βρογχίτιδα, γαστρίτιδα, ἐντερίτιδα, λειχήνες, νεφρίτιδες.

ΛΟΥΪΖΑ: για αἱμορραγίες, ἀτονία, διάρροια, νευρώσεις. παχυσαρκία.

ΛΥΓΑΡΙΑ: για δαγκώματα δηλητηριώδη, για δερματοπάθειες.

ΛΥΚΙΣΚΟΣ: για τὴν ἀτονία, δυσπεψία, πριαπισμό.

ΜΑΪΝΤΑΝΟΣ: για τὴν ἀκμή, τὴν ἀμοιβάδωση, τὴν βρογχοκλήλη καὶ τὴν ἀτονία, τὸν ἴκτερο καὶ τὴν διάρροια, τὴν λιθίαση, τὴν ὑπέρταση καὶ τὴν χολολιθίαση.

ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΑ: για τὴν ἐπιληψία, τὸν τέτανο καὶ τὴν ὠτίτιδα.

ΜΑΡΑΘΟ: για τὴν ἀνεμοβλογιά. τὴν δυσουρία, τὴν ἰλαρὰ καὶ τὴν ὑδρωπικία.

ΜΑΡΟΥΛΙ: για τὸν βῆχα, τὴν βρογχίτιδα, τὴν γρίπη, τὰ ἐγκαύματα, τὴν χρυσή.

ΜΕΛΟΦΥΛΛΟ: για ἀμοιβάδες, ἀτονία, σεξουαλικὴ ψυχρότητα.

ΜΕΛΙΤΖΑΝΑ: για τὴν καχεξία καὶ τὰ ἐγκαύματα.

ΜΕΝΕΞΕΣ: για τὸ ἄσθμα, τὸν βῆχα, τὴν βρογχίτιδα, τὴν πνευμονία.

ΜΕΝΤΑ: για δηλητηριάσεις, τὴν δυσμηνόρροια, τὶς ἥπατικὲς παθήσεις, τὴν χολολιθίαση.

ΜΗΝΥΑΝΘΟΣ: για ἀτονία.

ΜΟΛΟΧΑ: για τὸν βῆχα, δερματοπάθειες, ἔλκος στομάχου, δωδεκαδακτύλου.

ΜΟΥΡΙΑ: για διάρροιες, ταινία, ὀδοντόπονους.

ΜΠΑΜΙΑ: για ἀρθρίτιδες, κυστίτιδες, παχυσαρκία.

ΜΠΕΛΛΑΝΤΟΝΑ: για ἄσθμα, δυσκοιλιότητα, ἐπιληψία, κοκκύτη.

ΜΥΡΤΙΑ: για αἱμορραγίες, δερματοπάθειες, διάρροια, ὀδον-

τόπονοι.

ΠΑΝΣΕΣ: για τὸ ἔκζεμα, τὶς λειχήνες τοῦ προσώπου, τοὺς ρευματισμούς.

ΠΑΝΤΖΑΡΙ: για πιτυρίδα καὶ ἀλωπεκία. ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ: για τὸν βήχα.

ΠΑΣΙΦΛΟΡΑ: για τὸ ἄγχος, τὴν ἀϋπνία, τὴν μελαγχολία, τὶς νευρώσεις, τὴν ὑπέρταση.

ΠΑΤΑΤΑ: για ἀποστήματα, ἔξανθήματα, ρευματισμούς, χειλίτιδες, χιονίστρες καὶ ξεκούρασμα τῆς σακοῦλας στὰ μάτια.

ΠΕΠΟΝΙ: για τὶς αἱμορροΐδες, ἀρθρίτιδες, δυσκοιλιότητες, κυστίτιδες, λιθίαση, νεφρίτιδες.

ΠΕΥΚΟ: για τὸν βήχα, τὶς δηλητηριάσεις, τὴν νευραλγία, τὴν φυματίωση.

ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗ: για δερματοπάθειες καὶ καρδιοπάθειες. ΠΙΠΕΡΙΑ: ἀντιαλκοολικό.

ΠΙΠΤΟΣΠΟΡΟ ἢ ΑΓΓΕΛΙΚΟΥΛΑ: για ἀτονία, παράλυση, χολολιθίαση.

ΠΟΛΥΓΑΛΑ: για βρογχίτιδες.

ΠΟΛΥΚΟΜΠΙ: για τὴν αἰμόπτυση, αἱμορραγία, διαβήτη καὶ διάρροια.

ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ: για ἀρθρίτιδες, βήχα, βρογχοκῆλη, δυσκοιλιότητα, οὐλίτιδα.

ΠΟΥΡΝΑΡΙ: για τὸ ἄσθμα, ἀτονία, ἔλκη στομάχου καὶ δωδεκαδακτύλου, χρυσή, φακίδες, φυματίωση.

ΠΡΑΣΟ: για τὴν ἀρτηριοσκλήρωση, ἀρθρίτιδα, βρογχοκῆλη, λιθίαση, φαρυγγίτιδα.

ΡΑΔΙΚΙ: για ἥπατοπάθειες, λειχήνες, πυρετό.

ΡΑΜΝΟΣ: για τὶς δηλητηριάσεις καὶ τὴν δυσκοιλιότητα.

ΡΕΤΣΙΝΟΛΑΔΙΑ: για τὴν κήλη, μητρίτιδα καὶ περιτονίτιδα.

ΡΙΓΑΝΗ: για τὸ ἄσθμα, χλώρωση καὶ ὀδοντόπονους.

ΡΟΔΑΚΙΝΙΑ: για τὶς ὄνειρώξεις.

ΡΟΔΙΑ: για τὴν ἀτονία.

ΣΑΜΠΟΥΚΟΣ: για τὴν γρίπη, τὰ ἐγκαύματα, τὸν ἐρυσίπελα, τὰ ἠλιοεγκαύματα, κρυολόγημα, στηθάγχη, φακίδες.

ΣΑΠΩΝΑΡΙΑ ἢ ΣΤΡΟΥΘΙΟ: γιὰ τὶς αἱμορραγίες, τὴ δυσκοιλιότητα καὶ τὴν στηθάγχη.

ΣΕΛΙΝΟ: γιὰ τὸν διαβήτη, τὴν διάρροια, τὸν ἴκτερο, τὴ λιθίαση, τὴν σεξουαλικὴ ἀνικανότητα καὶ ψυχρότητα, τὴν ὑπέρταση καὶ τὶς χιονίστρες.

ΣΙΛΥΒΟ ἢ ΓΑΪΔΟΥΡΑΓΚΑΘΟ: γιὰ τὴ δυσσεντερία.

ΣΙΝΑΠΙ: γιὰ τὸ σκορβοῦτο,

ΣΚΟΛΟΠΕΝΔΡΙΟ ἢ ΧΡΥΣΟ ΧΟΡΤΟ: γιὰ τὶς αἱμορραγίες καὶ τὴν χολοκυστίτιδα.

ΣΚΟΡΔΟ: γιὰ τὶς ἀμοιβάδες, τὴν ἀρτηριοσκλήρωση, τὴν ἀρθρίτιδα, τὴν βρογχοκίλη, τὶς νευρώσεις, τὴν παχυσαρκία, τὰ τραχώματα, τὴν ὑπέρταση, τὸν τυφοειδῆ πυρετό, τὴν φυματίωση.

ΣΚΡΟΦΟΥΛΑΡΙΑ: γιὰ τὶς αἱμορροίδες, τὴν φαγούρα καὶ τὶς χοιράδες.

ΣΠΑΝΑΚΙ: γιὰ τὴν ἀναιμία καὶ ἀτονία.

ΣΠΑΡΑΓΓΙ: γιὰ βρογχίτιδες, δηλητηριώδη δαγκώματα, ρευματισμούς, φυματίωση, ταχυκαρδία.

ΣΠΑΡΤΟ: γιὰ τὴν χολολιθίαση καὶ τὴν ὕδρωπικία.

ΣΤΡΥΧΝΟΣ: γιὰ ἐγκαύματα, λειχήνες προσώπου, μητρίτιδες, πρηξίματα, φαγούρα.

ΣΥΚΙΑ: γιὰ τὶς βρογχίτιδες, δυσκοιλιότητα, εὐλογία, κοκκύτη, κρεατοελιές, οὐλίτιδα, συνάχι, φαρυγγίτιδα.

ΣΥΜΦΥΤΟ: γιὰ τὴν αἰμόπτυση, τὸν βήχα, τὸ ἔλκος τοῦ στόμαχου καὶ τοῦ δωδεκαδακτύλου, τὴν κήλη καὶ τὴν μαστίτιδα.

ΣΧΙΝΟΣ: γιὰ τὶς διάρροιες.

ΤΑΝΑΤΣΕΤΟ ἢ ΑΘΑΝΑΣΙΑ ἢ ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΙ: γιὰ τὰ ἐξανθήματα, τὴν νεφρίτιδα, τὸν πυρετό, τὸ κριθαράκι, τὴν ταχυκαρδία, τὴν χολοκυστίτιδα.

ΤΑΡΑΞΑΚΟΣ ἢ ΠΙΚΡΑΛΙΔΑ: γιὰ τὸν βήχα, τὸν διαβήτη, τὴν παχυσαρκία, διόγκωση σπλήνας, χολολιθίαση.

ΤΟΜΑΤΑ: γιὰ τὴν ἀναιμία, δυσκοιλιότητα, ρευματισμούς καὶ σκορβοῦτο.

ΤΟΥΣΙΛΑΓΚΟ ἢ ΧΑΜΑΙΛΕΥΚΗ: γιὰ τὸ ἄσθμα, βήχα, βρογχίτιδα, πλευρίτιδα, πνευμονία.

ΤΡΙΦΥΛΛΙ: για τὸ ἄσθμα, τὶς λειχήνες τοῦ προσώπου.

ΤΡΟΠΑΙΟΛΟ ἢ ΚΑΠΟΥΤΣΙΝΟΣ: για τὸ ἔλκος.

ΤΣΟΥΚΝΙΔΑ: για τὴν ἀναιμία, τὰ ἀποστήματα, τὴν ἀρθρίτιδα, τὴ γάγγραινα, τὴν κυστίτιδα. τὴν παράλυση, τὴν σεξουαλικὴ ἀνικανότητα καὶ ψυχρότητα καὶ τὴν ὑπέρταση.

ΥΟΣΚΥΑΜΟΣ ἢ ΔΑΙΜΟΝΑΡΙΑ ἢ ΣΤΡΟΥΜΠΑΡΑ ἢ

ΓΛΥΚΥΑΜΟΣ: για τὸ ἄσθμα, τὴν ἐπιληψία, τὴν νευραλγία, τοὺς σπασμούς, τὴν ὑστερία.

ΥΠΕΡΙΚΟ ἢ ΒΑΛΣΑΜΟ ἢ ΣΠΑΘΟΧΟΡΤΟ: για τὴν αἰμόπτυση, τὴν δυσεντερία, τὴν δύσπνοια, τὴν θρόμβωση.

ΦΑΣΚΟΜΗΛΙΑ: για τὴν ἀμηνόρροια, καὶ τὸν πυρετό.

ΦΛΑΜΟΥΡΙΑ: για τὴν ὑστερία, τὶς φακίδες, τὴν γρίπη, τὴν γαστρίτιδα, τὴν ἀρτηριοσκλήρωση.

ΦΛΙΣΚΟΥΝΙ: για τὶς δηλητηριάσεις, δυσμηνόρροια, ἥπατοπάθειες, χολολιθιάσεις.

ΦΟΥΜΑΡΙΑ ἢ ΚΑΠΝΙΤΗΣ: για τὴν δυσπεψία, ἥπατοπάθειες, λειχήνες προσώπου, ψωρίαση.

ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΑ: για τὶς δερματοπάθειες.

ΦΡΑΓΚΟΣΤΑΦΥΛΛΟ: για τὸν βήχα, τὸ κρουολόγημα, τὴν ποδάγρα.

ΦΡΑΞΙΝΟΣ ἢ ΜΕΛΙΟΣ ἢ ΦΡΑΞΟ: για τὸν βήχα. ΦΡΑΟΥΛΑ: για τὶς αἱμορραγίες, τὴ διάρροια καὶ τὴ στηθάγχη.

ΦΤΕΛΙΑ: για ἔκζεμα.

ΦΤΕΡΗ: για ἀμοιβάδωση, για ταινία.

ΧΑΜΟΜΗΛΙ: για τὶς δυσμηνόρροιες, τὸ ἔλκος, τὴν παχυσαρκία, τὴν ὑστερία, τὴν ἀρθρίτιδα, τὴν γρίπη.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΟ: για τὶς αἱμορροΐδες, τὸν ἵκτερο, τὶς λειχήνες, τὴν χοιράδωση.

ΧΗΝΟΠΟΔΙ: για τὴν ὑστερία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Πέρασαν 117 χρόνια από την γέννησή του. Και έξακολουθεί ακόμη να άπασχολεί τόν κόσμο. Πριν από λίγους μήνες κυκλοφόρησε ένα τραγοῦδι για τόν Γυμνάσιο σέ στίχους Κ. Βίρβου καί μουσική Γιάννη Μαρκόπουλου, παλαιά βιβλιαράκια μέ τις 100 άρχικές συλλογές του πωλοῦνται ὅπου βρεθοῦν. «Πολλοί μέ έκμεταλλεύθηκαν, έλεγε, έγώ δέν πείραξα κανέναν». Είχε μάθει νά γνωρίζη 20.000 βότανα καί νά ξεχωρίζη τις θεραπευτικές ιδιότητες τοῦ καθενός. Γνώριζε νά έφαρμόζη μέ κάθε λεπτομέρεια τις συνταγές τοῦ μεγάλου γιατροῦ Ἴπποκράτη, χωρίς ὁ ἴδιος νά ἔχη διαβάσει ποτέ γι' αὐτόν οὔτε μιὰ λέξη. Ἦταν ἡ φύση πού μίλαγε. Καί αὐτήν έκμεταλλευόταν ὁ Γυμνάσιος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος 5

Ἡ μεγάλη περιπέτεια 7

Οἱ συνταγές καὶ τὰ βότανα 15

Τὰ βότανα καὶ οἱ ἀσθένειες 79

Συνταγές καὶ βότανα τοῦ Παχώμιου Τσάκωνα 85

Ἄλλα βότανα 101

Ἐπίλογος 109

Σκοπός της ψηφιοποίησης

Η ψηφιοποίηση του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας, διαδικασία επίπονη και χρονοβόρα σε καιρούς που χρόνος είναι αγαθό δύσκολα ευρισκόμενο, έγινε:

- Διότι το βιβλίο αυτό είναι εξαιρετικά σπάνιο. Δεν βρέθηκε σε κανένα βιβλιοπωλείο (αν και η έρευνα δεν ήταν ιδιαίτερα εντατική).
- Αφορά μια γνώση, η οποία κακώς χάνεται. Έτσι, ίσως διασωθεί κάτι.
- Ευκολία στην διανομή και διακίνηση του βιβλίου (e-mail, fax, uploading).
- Δίνεται η δυνατότητα σε περισσότερους ανθρώπους να το αποκτήσουν, λόγω του μηδενικού κόστους του.
- Ευκολία στην περιήγηση και αναζήτηση στο κείμενο.
- Ευκολία στην αναπαραγωγή.

Η όλη δουλειά δεν έγινε για να βγει κάποιο κέρδος. Μόνη αμοιβή η ηθική ικανοποίηση.

Η σάρωση (σκανάρισμα) και η οπτική αναγνώριση χαρακτήρων, έγινε με το Abby Finereader v.9, στο οποίο υπάρχει παντελής έλλειψη αναγνώρισης πολυτονικών χαρακτήρων. Αυτό, έκανε την ψηφιοποίηση ιδιαίτερα δύσκολη, μιας και όλο το κείμενο σχεδόν ξαναγράφηκε από την αρχή. Ελπίζω να άξιζε (κατά τα κριτήριά σας) ο κόπος και να αποκομίσετε κάτι από αυτό. Παρακαλώ να συγχωρέσετε τυχόν λάθη που μπορεί να προέκυψαν κατά τη διεργασία.

Υπενθυμίζω, κατά την αναζήτηση στο pdf κείμενο, να προσέχετε την στίξη, καθώς το κείμενο είναι πολυτονικό.

Το βιβλίο αυτό, να διανέμεται ελεύθερα στο διαδίκτυο.

7 Σεπτεμβρίου 2009.